

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กาญจน์ กาญจนมนตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING ABILITY OF
MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS BY 5-STEP
COLLABORATIVE LEARNING ACTIVITY THROUGH
A PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY

KAN KANCHANAMONTRI

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for
Master of Education in Curriculum and Instruction
Academic Year 2023
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
 ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชื่อผู้วิจัย กาญจน์ กาญจนมนตรี
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด

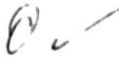
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วณิดา พลอยสังวาลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุทธิเนียม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครนันท์ อัครวัชชิตโกศล)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ
ชื่อผู้วิจัย	กาญจน์ กาญจนมนตรี
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน โรงเรียนขางตาครุส์คอนแวนท์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Ability Test) และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Title	The Development Of Critical Thinking Ability Of Mathayomsuksa 2 Students By 5-step Collaborative Learning Activity Through a Professional Learning Community
Author	Kan Kanchanamontri
Program	Curriculum and Instruction
Major Advisor	Assistant Professor Dr.Chonlaporn Kongkham
Co-advisor	Associate Professor Dr.Areewan Iamsa-ard
Academic Year	2023

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to compare analytical thinking ability of Mathayomsuksa 2 students before and after studying by utilizing 5-step of Collaborative Learning Activity through a Professional Learning Community 2) to study the satisfaction of Mathayom 2/2 students towards learning by organizing 5-step of Collaborative Learning Activities through a Professional Learning Community. The sample group included 23 students from Mathayomsuksa 2/2 at Santa Cruz Convent School in the first semester of the academic year 2023 those who obtained through cluster random sampling. The research instruments involved 1) lesson plans 2) Critical Thinking Ability Test and 3) Questionnaires on students' satisfaction. Data were statistically analyzed by mean, standard deviation, and t - test for one group sample.

The findings revealed that of Mathayomsuksa 2 students

1. The ability of analytical thinking after studying by utilizing 5-step of collaborative learning activities through a professional learning community was higher than before the experiment at the significance of .05

2. The students' satisfaction towards learning analytical thinking ability by utilizing 5-step of collaborative learning activity through a professional learning community was generally found at the 'Highest' level

Keywords: Analytical thinking ability, utilizing 5-step of collaborative learning activity, a professional learning community

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง อีกทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลพร กองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ สมัญญา และนายบุญสม สนวนยะเสรี ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนช่างตาครุส์คอนแวนท์ ที่ให้คำแนะนำและให้ความอนุเคราะห์ใช้สถานศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งขอบพระคุณคณะครูและขอใจนักเรียนโรงเรียนช่างตาครุส์คอนแวนท์ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัว พี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคน ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณงามความดีอันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บุพการี คณาจารย์ผู้โอบเอื้อการุณ ผู้อบรมบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ความสามารถและผู้มีพระคุณที่ให้ความเมตตาเกื้อหนุนแก่ผู้วิจัย

กาญจน์ กาญจนมนตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชางตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).....	8
กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (5 STEP Collaborative Learning Process).....	9
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	18
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์	33
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ตอนที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้	73
บทที่ 5	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	91
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	93
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	174
ภาคผนวก จ หนังสือตอบรับการลงบทความวิจัย	183
ภาคผนวก ฉ ผลการทดสอบภาษาอังกฤษ CEFR.....	185
ประวัติผู้วิจัย.....	187

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส 22101 (สาระหน้าที่พลเมือง).....	9
2.2	ตารางสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน	14
2.3	ความสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนกับการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน	17
2.4	เปรียบเทียบ Bloom' s Taxonomy 1956 and Bloom' s Taxonomy 2001	36
2.5	แนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์.....	43
3.1	แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design	67
4.1	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	72
4.2	ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	72
4.3	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพภาพรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวม	73
4.4	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านเนื้อหา.....	74
4.5	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	74
4.6	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ด้านการใช้สื่อ.....	75
4.7	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล	76

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระบบการเมืองการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้าน ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข ในสังคมไทยและสังคมโลก (ช่างตาครู้สคอนแวนท์, 2562)

ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการเน้นให้สถานศึกษา ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการเรียนรู้เชิงรุก หรือการจัดการเรียนรู้แบบสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้ทำงานแบบร่วมพลัง สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct the Knowledge) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูจึง เป็นนโยบายสำคัญของการศึกษาที่ต้องช่วยกันปฏิรูปครู การพัฒนาคุณภาพครูด้วยวิธีการให้ครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชา ด้านประสบการณ์จัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการดำเนินงานผ่าน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะ และเพิ่มประสิทธิภาพครูให้เป็น ครูมืออาชีพ (Hord, 1997)

การจัดการวางแผนการศึกษาชาติได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของ ประเทศซึ่งส่งผลต่อการวางยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง คนทุกคนในช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษา สถาบันหลักของชาติและการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข การจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วง วัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายดังนี้ นักเรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของ พลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนที่มี คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น นักเรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่าขึ้นไปจัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

(แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560) สอดคล้องกับการนำพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้า เจ้าอยู่หัว โดยการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี พระบรมราโชบายนี้เป็นสิ่งที่ครูจะทำและสั่งสอนนักเรียนให้ทำได้ ด้วยการตั้งใจสร้างนักเรียนให้ได้ผลตามพระบรมราโชบาย ทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญ และนักเรียนรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีและไม่ดี เลือกทำแต่ทางที่ถูกที่ดี โดยรู้จักการใช้วิจารณ์ญาณของตน ซึ่งตรงกับคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง ที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชาติได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ ความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อสันติสุขในสังคมไทย และกำหนดค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อสร้างคนไทยที่เข้มแข็งนำไปสู่การสร้างสรรคประเทศให้เข้มแข็ง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดำเนินการสอนด้วยวิธีการสอนแบบบรรยาย เช่น อธิบายเนื้อหา เพื่อแสดงให้นักเรียนรู้เนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนขาดความสนใจในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแยกแยะ การเชื่อมโยงข้อมูลสังเกตจากหลังจากดำเนินการสอนเสร็จสิ้น มีการสอบเก็บคะแนน นักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ จากการสอบถามครูท่านอื่น ๆ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่านักเรียนยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแยกแยะ และการเชื่อมโยงข้อมูล ยังคงขาดทักษะการทำงานกลุ่ม คนเก่งเป็นคนทำงาน คนอ่อนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน และมีบางคนที่ลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์และทักษะในการทำงานร่วมกัน (โรงเรียนช่างตาครูสุคอนแวนท์, 2562)

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่จะนำมาแก้ไข ปัญหา และพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน และการเรียนรู้โดยผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้แบบทำงานกลุ่มเพื่อให้เด็กเก่งช่วยเด็กเรียนช้ากว่า เด็กถนัดกว่าช่วยเด็กถนัดน้อย เพื่อให้มีความสุขทางการเรียนโดยบทบาทของนักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) บทบาทของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561: 54) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขึ้นเสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามสำคัญ 2) ขึ้นแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์อย่างรวมพลัง 3) ขึ้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ 4) ขึ้นสื่อสาร และสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง และ 5) ขึ้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งครูสามารถจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนฝึกการคิดภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสม โดยเริ่มจาก

การฝึกทักษะการคิดไปสู่ลักษณะการคิด และกระบวนการคิด ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ และสมรรถนะ เพื่อให้สรรหา คิดค้นหรือวางแผนการจัดการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียน บุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องสร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชา ด้านประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นอีก แนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด บนพื้นฐาน วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน เพื่อร่วมเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือ ประสิทธิภาพของนักเรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนโดยมี เป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (สุชน วิเชียรสรรค์ และคณะ, 2560)

หากพิจารณาตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และนำมา บูรณาการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสอดแทรกเนื้อหา ประเด็นศึกษา หรือสถานการณ์จริงให้ นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีต่อสังคมผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ใน 5 ขั้นตอนแบบรวมพลัง ทำให้นักเรียนได้เกิดการตระหนักรู้ คิดไตร่ตรองถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นอันจะ ส่งผลต่อผู้อื่นทั้งในโรงเรียน ครอบครัวตลอดจนถึงสังคม ผู้วิจัยพบงานวิจัยของ วุฑูรี วงศ์สมศรี (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ได้นำวิธีการกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มาใช้ในการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สูงขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยนักเรียนทั้งชั้นมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77.78 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการเรียน วิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) มีความคิดเห็น ต่อตัวบ่งชี้บทบาทในการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ทั้งด้าน นักเรียนและด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ โดยในด้านนักเรียน บทบาทและพฤติกรรมที่ นักเรียนแสดงออกมากที่สุด คือ นักเรียนได้นำเสนอแนวคิดอย่างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 92.00 ส่วนด้านครูผู้สอน บทบาทและพฤติกรรมที่ผู้สอนแสดงออกมากที่สุด คือ ครูเตรียมสถานการณ์ที่ นักเรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะ รวบรวมข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 90.00

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น ตลอดจนจนเป็นการยกระดับการศึกษาและส่งเสริมการ เรียนรู้ของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 - 2/3 โรงเรียนช่างดาครู้สคอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 12 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคละความสามารถ เก่งปานกลาง และอ่อน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน โรงเรียนช่างดาครู้สคอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาตรฐาน ส 2.1 เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และ สถาบันทางสังคม

ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที และการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมใช้เวลา 18 คาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking Ability) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนก แยกแยะข้อมูล เหตุการณ์ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการ รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง โดยการปรับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับความจริงที่ได้รับรู้ใหม่เพื่อได้ข้อสรุปอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล โดยผู้วิจัยพิจารณาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดทักษะทางการคิดวิเคราะห์ 3 ด้านของ Bloom (1956: 201–207 อ้างถึงในประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 74-76) ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element) เป็นการถามให้ค้นหามูลเหตุ ต้นกำเนิด ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ โดยใช้ทักษะวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าตอนใดเป็นการสมมติฐาน วิเคราะห์ว่าตอนใดเป็นข้อสรุปหรือสิ่งอ้างอิงสนับสนุน วิเคราะห์ว่าข้อสรุปนั้นมีอะไรสนับสนุน หรือวิเคราะห์หาข้อผิดพลาด

2. ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นความสามารถในการหาข้อสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ใช้หลักการใดในการพิจารณาความสัมพันธ์ สิ่งใดเป็นเหตุ สิ่งใดเป็นผล บุคคลหรือบทความนั้นยึดหลักทฤษฎีใด บทความนี้มีคำกล่าวขยายสนับสนุนหรือคัดค้านอะไร ข้อสรุปยึดเหตุผลข้อไหน ของคู่ใดมีความสัมพันธ์กันมากน้อย ถ้าเกิดสิ่งนั้นสิ่งใดจะเกิดตามมากรเรื่องราวข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์ว่าสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

3. ด้านการวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organization Principles) เป็นความสามารถในการจับเค้าโครงเรื่อง ว่าเรื่องราวนั้นอาศัยหลักการและระเบียบใด มีเทคนิคการเขียนอย่างไรจึงชวนให้คนอ่านมีมโนภาพหรือยึดหลักปรัชญาใด อาศัยหลักการใดที่เป็นสื่อสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (5 STEP Collaborative Learning Process) ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สอน โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมพลังของครูภายในโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมี ขั้นตอนการสอน ดังนี้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2566: 54-60)

1. **ขั้นเสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุดำถามสำคัญ (Stimulating and Key Questioning Collaboratively)** โดยครูนำคลิปวิดีโอ แหล่งเรียนรู้จริง ภาพ หรือกรณีตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนศึกษา

2. **ขั้นรวมพลังแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์ (Searching and Analyzing Collaboratively)** โดยครูออกแบบการเก็บข้อมูลให้นักเรียน เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน รวมทั้งใบความรู้ และให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปคำตอบของปัญหา

3. **ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively)** โดยครูให้นักเรียนสรุปผล/สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอการสะท้อนความคิด ตามประเด็นที่ได้รับภายในกลุ่มก่อนการเสนอจริง

4. **ขั้นรวมพลังสื่อสาร และคิดสะท้อน (Communicating and Reflecting Collaboratively)** โดยครูให้นักเรียนสะท้อนคิดด้วยการนำเสนอความรู้ และการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความเข้าใจและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. **ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively)** โดยนักเรียนช่วยกันแบบรวมพลังประยุกต์ด้วยการปฏิบัติ โดยบูรณาการความรู้ ทักษะปฏิบัติ เช่น การใช้ การเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ในครอบครัว ในกิจวัตรประจำวัน ทำให้ได้ชิ้นงานตามองค์ความรู้ใหม่ (กลุ่ม PLC เข้าร่วมสังเกตการสอนในชั้นเรียน แจ้งผู้สอน เพื่อนำไปปรับแก้ไขในชั่วโมงต่อ ๆ ไป)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) หมายถึง การร่วมมือ ร่วมพลังของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนเรียนรู้ร่วมกัน มีการรวมกลุ่มของบุคลากรการศึกษา คือ คณะผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้วางแผน ครูผู้ร่วมวางแผน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันดำเนินงานเป็นขั้นต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นวิเคราะห์หลักสูตร ขั้นวางแผนการจัดการ เรียนรู้ ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์ ขั้นสะท้อนความคิด และขั้นปรับปรุงใหม่ โดยการร่วมกันถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง ทั้งจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งแนะนำวิธีการแก้ปัญหา และนำไปปรับแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ครูเกิดการปรับตัวเพื่อ พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการเป็นครูมืออาชีพ

ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่รู้สึกชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี ในการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และ สถาบันทางสังคม โดยใช้โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จากการตอบแบบสอบถามตามมาตรฐานค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) ในการวัดระดับความพึงพอใจ แบ่งออกเป็นด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ 3) ด้านการใช้สื่อ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขางตาครุสคอนแวนท์ที่กำลัง ศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

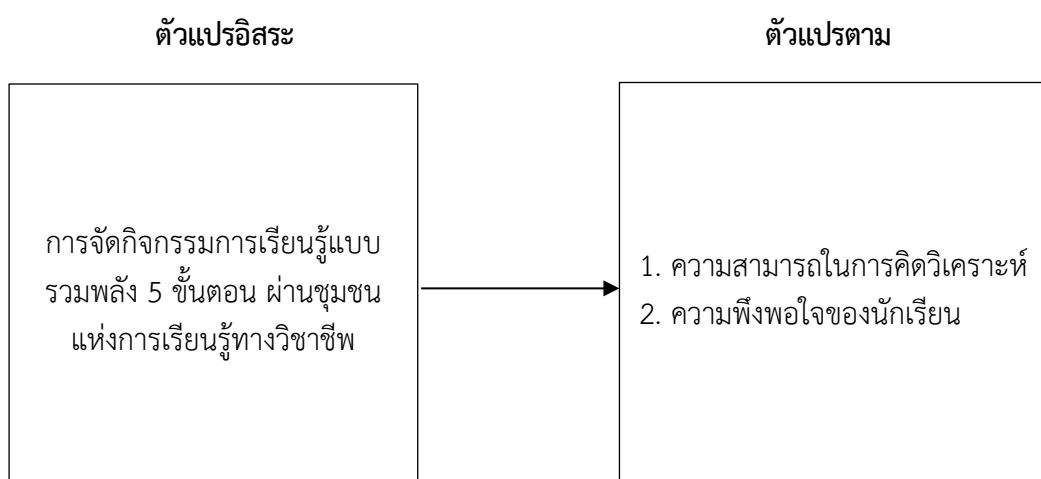
โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนได้รับทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ครูในโรงเรียนและสถานศึกษาอื่นมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนในรายวิชาของตนเองต่อไป
3. โรงเรียนและสถานศึกษาอื่นนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2566: 56-61) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยกำหนดสาระ ดังนี้

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส 22101
(สาระหน้าที่พลเมือง)

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส 22101
(สาระหน้าที่พลเมือง)

หน่วยการเรียนรู้ /คาบ	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ
1. พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	ส.2.1 ม.2/2	ระบบประชาธิปไตยเป็น รูปแบบการปกครองอย่างหนึ่งซึ่ง เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองเพื่อ ผลประโยชน์ทุกคนซึ่งต้อง มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในสังคมได้
2. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย		
3. แนวทางการส่งเสริมให้ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย		
4. ความสำคัญของสถาบันทาง สังคม	ส.2.1 ม.2/3	การที่บุคคลในสังคมให้ ความสำคัญกับสถาบันทาง สังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว สถาบัน ศาสนา เศรษฐกิจและการเมือง การปกครองจะทำให้การ อยู่ร่วมกันใน สังคมมีความสุขและสถาบันต่าง ๆ ก็จะดำรงอยู่ได้เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน
5. ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม		
6. บทบาทของสถาบันทาง สังคม		

ที่มา (ช่างตาคูร์สคอนแวนท์, 2562)

จากเอกสารที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
และสถาบันทางสังคม มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (5 STEP Collaborative Learning Process)

การพัฒนานักเรียนให้สามารถเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 ที่ให้จัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอนในปัจจุบันจึงได้เตรียมปรับกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งจะเน้นให้นักเรียนพัฒนาไปสู่ลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนี้

ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน สรุปดังนี้
กระทรวงศึกษาธิการ (2555) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (QSCCS) เป็น
การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะและศักยภาพความเป็นสากล คือ เป็นบุคคลที่มี
คุณภาพ มีทักษะการค้นคว้า แสวงหาความรู้และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถวิเคราะห์
สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะชีวิต ร่วมมือ ในการทำงานร่วมกับ
ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี จะต้องมีการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม และ
สอดคล้องกับการพัฒนา นักเรียนในแต่ละระดับชั้น

พิชญา กันธิยะ (2559) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ตามบันได 5 ขั้น มีพื้นฐานมาจาก
ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้โดยตนเอง (Constructivism) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
โดยเน้นกระบวนการทางด้านความรู้ปัญหาโดยการจัดการกิจกรรมหรือรูปแบบที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้
นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มี
อยู่เดิม ครูมีบทบาทสำคัญมากในการที่จะควบคุมกระบวนการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ 1) ให้
นักเรียนได้ลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความชอบหรือความถนัดของแต่ละ
บุคคล 2) ให้นักเรียนได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี 3) มีเครื่องมือ
อุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2566: 54-60) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้
แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (5 STEPs Collaborative Learning Process) หรือ Collaborative 5
STEPS เป็นแนวการสอนที่มีการดัดแปลงมาจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งนำมาเรียงเรียงจาก
บันได 5 ขั้นของหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2556) ต่อมา มีการ
เพิ่มเติมการทำงานกลุ่มแบบรวมพลัง เพื่อการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ขั้นเสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุ
คำถามสำคัญ 2) ขั้นรวมพลังแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์ 3) ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้าง
ความรู้ 4) ขั้นรวมพลังสื่อสาร และคิดสะท้อน และ 5) ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
หมายถึง กระบวนการสอนที่เน้นนักเรียนให้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เน้นการจัดกิจกรรมโดยเพิ่มเติม
การทำงานกลุ่มแบบรวมพลัง ช่วยเหลือกัน โดยคนเก่งช่วยสอนคนอ่อน หรือช้า คนที่มีความสามารถ
ปานกลางก็ช่วยกัน เพื่อให้เกิดความสุขในการเรียน โดยนักเรียนเป็นนักเรียน ส่วนครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก
ความสะดวก 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุคำถามสำคัญ 2) ขั้นรวมพลัง
แสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์ 3) ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ 4) ขั้นรวมพลังสื่อสาร
และคิดสะท้อน และ 5) ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO-5STEPS)

ผู้เสนอทฤษฎีคือ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พะเยาว์ ยินดีสุข (2566: 52) ได้นำกระบวนการ
เรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน 5 STEPs Collaborative Learning Process เรียกสั้นๆ คือ CO-5
STEPS เป็นแนวการสอนที่มีการดัดแปลงมาจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนโดยเพิ่มเติมการทำงาน
กลุ่มแบบรวมพลัง เพื่อให้มีการจัดการเรียนรู้บนฐานวิธีการทางวิทยาศาสตร์อีกทั้งเน้นการให้นักเรียน

ร่วมมือกันทำงานช่วยเหลือกันเด็กเก่งช่วยเด็กเรียนช้าเด็กถนัดกว่าช่วยเด็กถนัดน้อย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเสมอภาค กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน เป็นแนวการสอนหนึ่งของการเรียนรู้เชิงรุก เน้นให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งประยุกต์ความรู้ได้ บนฐานวิธีการทางวิทยาศาสตร์นักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบทำงานกลุ่มโดยทุกคนร่วมด้วยช่วยกัน บทบาทของนักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) บทบาทของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน มีดังนี้

1. ขั้นเสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามสำคัญ (Stimulating and Key Questioning Collaboratively) ครูนำเสนอสิ่งเร้าที่ เช่น วัตถุสิ่งของ วิดีทัศน์ รูปภาพ การตั้งคำถาม เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามได้ทั้งคำถามง่ายและคำถามยาก ให้นักเรียนคาดคะเนคำตอบอาจเป็นรายบุคคลหรือทีมด้วยการใช้วิธีต่าง ๆ

2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (Searching and Analyzing Collaboratively) นักเรียนทำกิจกรรมศึกษาค้นคว้าตามสื่อการเรียนรู้ที่ครูเตรียมไว้ในเวลาที่กำหนด นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล/สารสนเทศที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้

3. ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively) ครูให้แต่ละกลุ่มนักเรียนนำเสนอผังกราฟิก นักเรียนร่วมกันอภิปรายผังกราฟิก นักเรียนแต่ละกลุ่มแก้ไข ปรับปรุงข้อมูล/สารสนเทศในผังกราฟิกที่สร้างให้มีสาระความรู้ที่ถูกต้องและชัดเจน

4. ขั้นสื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively) นักเรียนเตรียมนำเสนอผลงานความรู้ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ด้วยวิธีการบอกเล่า สะท้อนกระบวนการ เรียนรู้การทำงาน ข้อเด่น ข้อด้อย จนได้บทเรียน

5. ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively) นักเรียนช่วยกันนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนรู้ร่วมกับสาระอื่น ๆ หรือปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การบอกเล่า การถ่ายวิดีโอ การเขียนบทความ การทำโครงการ

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน

มีนักการศึกษาได้ให้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน สรุปดังนี้

พิชฎะ กันธิยะ (2559) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ตามบันได 5 ขั้น มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้โดยตนเอง (Constructivism) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นกระบวนการทางด้านชาวปัญญาโดยการจัดกิจกรรมหรือรูปแบบที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ครูมีบทบาทสำคัญมากในการที่จะควบคุมกระบวนการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ 1) ให้นักเรียนได้ลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความชอบหรือความถนัดของแต่ละบุคคล 2) ให้นักเรียนได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี 3) มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น และได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล

ขั้นตอนที่ 2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจากการปฏิบัติทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกให้นำความรู้และข้อมูล หรือสารสนเทศที่ได้จากการอภิปราย การทดลองมาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ความรู้ที่ได้มานำเสนอ และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 5 บริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติซึ่งนักเรียนจะต้องมีความรู้ในบริบทรอบตัวและบริบทโลกตามวุฒิภาวะที่เหมาะสม โดยจะนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์

วยุรี วงศ์สมศรี (2560) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการเรียนรู้ตั้งคำถาม (Learning to Question) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะนำเสนอปัญหา ภาพ สถานการณ์ คลิปวิดีโอ กรณีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ถึงปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหา เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของสิ่งที่จะเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แบ่งกลุ่มแบบคละเพศ และความสามารถ

2. ขั้นการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search) หมายถึง ขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้หรือข้อมูลจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายภายในโรงเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสรุปคำตอบของปัญหาที่นักเรียนได้รับ

3. ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct) หมายถึง ขั้นตอนที่ให้นักเรียนนำข้อมูล หรือค้นพบที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้มาสรุปความคิดรวบยอดเพื่อเป็นคำตอบของปัญหาที่นักเรียนได้รับอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

4. ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอคำตอบของปัญหาที่ได้รับ และอภิปรายร่วมกันระหว่างกลุ่มถึงคำตอบที่ได้นำเสนอ โดยใช้วิธีการนำเสนอที่กลุ่มนักเรียนเป็นผู้กำหนดเอง พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ และแสดงความรู้สึกรู้สึกจากการดำเนินการแสวงหาความรู้ของกลุ่ม

5. ขั้นการเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มาจัดทำเป็นสื่อหรือชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจของกลุ่ม เพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น แผ่นพับ ใบความรู้ ภาพวาด สื่อประชาสัมพันธ์ ใบบาน ฯลฯ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2561: 56-61) กล่าวถึง ขั้นตอนที่บ่งบอกถึงพัฒนาการของนักเรียนสามารถนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามสำคัญ (Stimulation and Key Questioning Collaboratively)

เป็นขั้นที่ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัย (ask) สมองเกิดภาวะสมดุล (disequilibrium) มีการทบทวนประสบการณ์เดิมของนักเรียน (elicit the prior knowledge) โดยการคาดคะเนคำตอบ หรือการตั้งสมมติฐานหรือจินตนาการคำตอบ โดยนักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล หรือตอบเป็นทีม

2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (Searching and Analyzing Collaboratively)

เป็นขั้นที่นักเรียนพิสูจน์สมมติฐาน เพื่อหาคำตอบของคำถาม โดยครูอาจออกแบบ เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน ใบทดลอง รวมทั้งใบความรู้ หรือครูกับนักเรียนร่วมกันวางแผน หรือให้นักเรียนวางแผนเอง

3. ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing collaboratively)

เป็นขั้นที่นักเรียนสื่อความหมายข้อมูล หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการสรุปผล/สร้างความรู้ การสะท้อนความคิด โดยนักเรียนมีโอกาสนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยครูเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนสร้างไปยังความรู้ที่ถูกต้อง และอาจให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในทักษะต่าง ๆ

4. ขั้นสื่อสาร และสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively)

เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน ฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียนด้วยหลัก 3P ดังนี้ 1) Planning (วางแผนการพูด) 2) Preparation (ซ้อม/เตรียม) 3) Presentation (นำเสนอหน้าชั้นเรียน) และสะท้อนการคิดกระบวนการเรียน การทำงาน ข้อดี ข้อบกพร่อง จนได้บทเรียนพร้อมฝึกการสร้างบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอก ขณะนำเสนออย่างมั่นใจและมีคุณภาพ

5. ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively)

เป็นขั้นที่นักเรียนประยุกต์ความรู้หรือนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และสามารถสร้างชิ้นงาน จากภาระงานในระดับง่ายถึงยากเพื่อเผยแพร่ความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

ตารางที่ 2.2 ตารางสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน

พิชณะ กันธิยะ (2559)	วยูรี วงศ์สมศรี (2560)	พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561)	ผู้วิจัย
<p>ขั้นตอนที่ 1 การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน</p> <p>เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดสังเกต ตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล</p>	<p>1. ขั้นการเรียนรู้ตั้งคำถาม (Learning to Question)</p> <p>หมายถึง ขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะนำเสนอปัญหา สถานการณ์ คลิปวิดีโอ กรณีตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ถึงปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหา เพื่อสร้างความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของสิ่งที่จะเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แบ่งกลุ่มแบบคณะเพศและความสามารถ</p>	<p>1. ขั้นเสนอตั้งคำถามและระบุคำถามสำคัญ</p> <p>เป็นขั้นที่ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัย (ask) สงสัย เกิดภาวะสมดุล (disequilibrium) มีการทบทวนประสบการณ์เดิมของนักเรียน (elicit the prior knowledge) โดยการคาดคะเนคำตอบ หรือการตั้งสมมติฐานหรือจินตนาการคำตอบ โดยนักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล หรือตอบเป็นทีม</p>	<p>1. ขั้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามสำคัญ</p> <p>เป็นขั้นที่ครูผู้สอนนำเสนอปัญหา ภาพกรณีตัวอย่าง สถานการณ์เพื่อให้นักเรียนรับรู้ถึงปัญหา เพื่อให้เห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน โดยครูผู้สอนให้นักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคลหรือตอบเป็นทีม</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Searching for Information)</p> <p>เป็นการฝึกแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจาก การปฏิบัติทดลอง</p>	<p>2. ขั้นการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)</p> <p>หมายถึง ขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้หรือข้อมูลจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายภายในโรงเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสรุปคำตอบของปัญหาที่นักเรียนได้รับ</p>	<p>2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (Searching and Analyzing Collaboratively)</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนพิสูจน์สมมติฐาน เพื่อหาคำตอบของคำถาม โดยครูอาจออกแบบ เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน ใบทดลอง รวมทั้งใบความรู้ หรือครูกับนักเรียนร่วมกันวางแผน หรือให้นักเรียนวางแผนเอง</p>	<p>2. ขั้นการเรียนรู้โดยแสวงหาสารสนเทศ</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนได้ฝึกการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับสรุปคำตอบ หรือครูกับนักเรียนร่วมกันออกแบบ เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

พิชญา กัณธิยะ (2559)	วยุรี วงศ์สมศรี (2560)	พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561)	ผู้วิจัย
<p>ขั้นตอนที่ 3 การสรุพอองค์ความรู้ (Knowledge Formation)</p> <p>เป็นการฝึกให้นำความรู้และข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้จากการอภิปรายการทดลองมาวิเคราะห์สังเคราะห์มาสรุปเป็นองค์ความรู้</p>	<p>3.ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)</p> <p>หมายถึง ขั้นตอน ที่ให้นักเรียนนำข้อมูลหรือค้นพบที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้มาสรุปความคิดรวบยอดเพื่อเป็นคำตอบของปัญหาที่นักเรียนได้รับอย่างเหมาะสมและเพียงพอ</p>	<p>3. ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing collaboratively)</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนสื่อความหมายข้อมูลหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสรุปผล/สร้างความรู้ การสะท้อนความคิด โดยนักเรียนมีโอกาสนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยครูเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนสร้างไปยังความรู้ที่ถูกต้อง และอาจให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในทักษะต่าง ๆ</p>	<p>3. ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้และข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผล โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นตอนที่ 4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)</p> <p>เป็นการฝึกให้ความรู้ที่ได้มานำเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้</p>	<p>4.ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)</p> <p>หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอคำตอบของปัญหาที่ได้รับ และอภิปราย</p>	<p>4. ขั้นสื่อสาร และสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively)</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน</p>	<p>4. ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารอย่างรวมพลัง</p> <p>เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่สรุปมานำเสนอด้วยการใช้หลัก 3P ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Planning (วางแผนการพูด) 2) Preparation (ซ้อม/เตรียม)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

พิชญา กันธิยะ (2559)	วยุรี วงศ์สมศรี (2560)	พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561)	ผู้วิจัย
เกิดความเข้าใจและ สะท้อนคิด กระบวนการเรียนการ ทำงาน ข้อดี ข้อบกพร่อง จนได้ บทเรียน พร้อมฝึกการ สร้างบุคลิกภาพ ภายในและบุคลิกภาพ ภายนอก ขณะ นำเสนออย่างมั่นใจ และมีคุณภาพ			3)Presentation (นำเสนอหน้าชั้น เรียน) บอกข้อดี ข้อเสียในการ นำเสนอหน้าชั้น เรียน
ขั้นตอนที่ 5 บริการ สังคมและจิต สาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่ การปฏิบัติซึ่งนักเรียน จะต้องมีความรู้ใน บริบทรอบตัวและ บริบทโลกตามวุฒิ ภาวะ	5. ขั้นการเรียนรู้เพื่อ ตอบแทนสังคม (Learning to Service) หมายถึงขั้นตอนที่ นักเรียนนำความรู้ที่ ได้จากการเรียนรู้ มา จัดทำเป็นสื่อหรือ ชิ้นงานตามความ ถนัด เช่น แผ่นพับ	5. ขั้นรวมพลังประยุกต์ และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively) เป็นขั้นที่นักเรียน ประยุกต์ความรู้หรือนำ ความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์	5. ขั้นการเรียนรู้ เพื่อตอบแทนสังคม เป็นขั้นที่นักเรียนนำ ความรู้ที่ได้มา ประยุกต์ หรือ นำไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ และเผยแพร่ความรู้ ให้เกิดประโยชน์แก่ สังคม

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น และผู้วิจัยได้นำกระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนของพิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) มาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของ Bloom's Taxonomy (2001 อ้างถึงในพิศิษฐ ตันฑวนิช, 2558) ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์ดังนี้

1. ขั้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามสำคัญ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนนำเสนอปัญหา ภาพกรณีตัวอย่าง สถานการณ์เพื่อให้นักเรียนรับรู้ถึงปัญหา เพื่อให้เห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียนโดยครูผู้สอนให้นักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคลหรือตอบเป็นทีม

2. ขั้นการเรียนรู้โดยแสวงหาสารสนเทศ เป็นขั้นที่นักเรียนได้ฝึกการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับสรุปคำตอบ หรือครูกับนักเรียนร่วมกันออกแบบ เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้

3. ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้และข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารอย่างรวมพลัง เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่สรุปมานำเสนอด้วยการใช้หลัก 3P ดังนี้ 1) Planning (วางแผนการพูด) 2) Preparation (ซ้อม/เตรียม) 3) Presentation (นำเสนอหน้าชั้นเรียน) และบอกข้อดี และข้อเสียในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ขั้นการเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ หรือนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และเผยแพร่ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เช่น แผ่นพับ ใบความรู้ ภาพวาด

ตารางที่ 2.3 ความสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนกับการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน	กระบวนการ	การฝึกปฏิบัติ/กิจกรรม	สัมพันธ์กับการคิดวิเคราะห์
ขั้นตอนที่ 1	ขั้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามสำคัญ	ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล เห็นคุณค่า ประโยชน์	วิเคราะห์เนื้อหา
ขั้นตอนที่ 2	ขั้นการเรียนรู้โดยแสวงหาสารสนเทศ	แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสรุปความรู้	วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ความสัมพันธ์
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้	นำความรู้และข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้	วิเคราะห์หลักการ
ขั้นตอนที่ 4	ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารอย่างรวมพลัง	นำความรู้ที่สรุปมานำเสนอด้วยการใช้หลัก 3P ดังนี้ 1) Planning (วางแผนการพูด) 2) Preparation (ซ้อม/เตรียม) 3) Presentation (นำเสนอหน้าชั้นเรียน)	วิเคราะห์เนื้อหา
ขั้นตอนที่ 5	ขั้นการเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม	นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ หรือนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และเผยแพร่ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม	วิเคราะห์ความสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนทำงานอย่างเป็นกระบวนการโดยมีลักษณะสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเสนอสิ่งเร้า และระบุคำถามสำคัญ ขั้นแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นสื่อสาร และสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง และขั้นรวมพลังประยุกต์ และตอบแทนสังคมโดยเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนมีการจัดระบบความคิด เข้าใจในบทบาทของตนเอง และสอดคล้องกับความสัมพันธ์กับการคิดวิเคราะห์ทั้งสามด้าน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

ความหมายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ในภาษาไทยมีชื่อเรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนเชิงวิชาการ ชุมชนครูเพื่อศิษย์ ชุมชนกัลยาณมิตรเพื่อศิษย์ ปัจจุบันชื่อที่เป็นการยอมรับ คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวรวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรในพื้นที่ทำงานจริงร่วมกัน อย่างมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วม เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาทางวิชาชีพตนเองให้เกิดผลที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีหัวใจสำคัญ คือการใส่ใจดูแล และรับผิดชอบความสำเร็จของนักเรียนร่วมกัน

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวร่วมมือรวมพลังของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตนเองร่วมกับเพื่อนครู โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ และนำความรู้ทางวิชาชีพดังกล่าวไปพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลลัพธ์ทางการเรียนรู้นักเรียน

วิจารณ์ พานิช (2559: 32) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียน หรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ หรือที่เรียกได้ว่าเป็น “การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง” (CQI – Continuous Quality Improvement) หรืออาจเรียกว่าเป็น R2R (Routine to Research)

วาสนา ทองทวีงยศ (2560) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำมาถ่ายทอดซึ่งกันและกันเพื่อนำความรู้ ความคิดที่เกิดขึ้นใหม่มาพัฒนาให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

เสถียร อ่วมพรหม (2560) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึงการร่วมมือร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงาน

การศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะเกิดเป็นชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน

ซวลิต ชูกำแหง (2560: 5) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลง และเห็นผลที่ยั่งยืนในโรงเรียน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกันด้วยสัมพันธภาพที่ดีโดยมีค่านิยมที่มีนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้ว ยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

พรอัญชลี พุกชาญคำ (2560: 12) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนและตรวจสอบ สะท้อนการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคล และผลที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2561) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การร่วมมือร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน

ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2561: 26) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง การร่วมมือรวมพลังของครู ผู้บริหารในฐานะนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปันความรู้ของนักเรียนและการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งผลให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561: 131-147) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคลากร การศึกษา คือผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมเชิงวิชาการ หรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สะท้อนคิด อย่างเป็นระยะๆ และทำอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

พรรณอร อุชุกภาพ (2561: 244 อ้างถึงใน เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2560 : 16) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของกลุ่มครูที่เกิดจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอน นำมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมกัน เช่น ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียน การตรวจสอบ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิพากษ์วิจารณ์ และการทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม เป็นการช่วยให้ครูเกิดการปรับตัวเพื่อพัฒนา

นักเรียนที่เปลี่ยนจุดเน้นจากการสอนไปเน้นในการเรียนรู้จริง กล่าวคือ ครูเปลี่ยนบทบาทจากการสอน (Teacher) เป็นการฝึก (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning facilitator) จึงเป็นทักษะในการทำหน้าที่จากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ดีขึ้น ส่งผลดีต่อตัวครูให้มีทั้งความเก่ง ความสุข และความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

มนสิช สิทธิสมบูรณ์ (2561: 1) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว รวมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของครูผู้บริหาร และนักการศึกษาสู่การปฏิบัติการสอนของครูบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียน โดยความร่วมมือกันตั้งแต่การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน และการสะท้อนผลการสอน โดยผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ การอภิปราย การร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการร่วมคิดค้นการแก้ปัญหา การสอน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอน การร่วมทำสื่อการสอน รวมทั้งการสร้างกลุ่มงานของครูเองให้เป็นกลุ่มครูมืออาชีพเช่นเดียวกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล (2562: 11) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันในเชิงวิชาการของบุคคลผู้ที่มีวิชาชีพเดียวกัน เพื่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณภาพของนักเรียนผ่านกิจกรรม มีความร่วมมือร่วมใจและประสบการณ์การปฏิบัติในพื้นที่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง อันเป็นนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาศักยภาพผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ร่วมแรงร่วมใจกันของครูผู้สอนและบุคลากร เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง

Himmelman (1992: 10) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นกระบวนการที่องค์กรหรือบุคคลมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล กิจกรรม แบ่งปันทรัพยากร และเพิ่มขีดความสามารถซึ่งกันและกัน เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและเพื่อวัตถุประสงค์เป้าหมายเดียวกัน ผ่านการแบ่งปัน ความเสี่ยง ความรับผิดชอบ และรางวัลที่ได้รับร่วมกัน

Hord (1997: 1) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพครูโดยใช้วิธีการให้ครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชา ด้านประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะ และเพิ่มประสิทธิภาพครูให้เป็นครูมืออาชีพ

Bulkley and Hicks (2005) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องของครูในด้านการปฏิบัติงานทางการสอน ตลอดจนการเรียนรู้ของครูและนักเรียน

Mclaughlin and Talbert (2006) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การที่ครูทำงานร่วมกันเพื่อสะท้อนแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Louis and Gordon (2006: 5) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า เป็นการทำงานร่วมกันของครูเพื่อที่จะสะท้อนแนวการปฏิบัติงาน ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดกับนักเรียน และสร้างการเปลี่ยนแปลงในการปรับปรุงการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในแต่ละห้องเรียนเป็นกรณีเฉพาะ

Dufour et al.(2004 cited in Feger and Arruda, 2008) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนและวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้การปฏิบัติงานพัฒนานักเรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดำเนินการภายใต้สมมติฐานว่าเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคลากรทางการศึกษา

Hord (2010 : 24) กล่าวถึง แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นวิธีการที่ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และคณะครู ร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่มีขั้นตอน มีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และองค์กรหรือโรงเรียนจะได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคธุรกิจที่ให้ทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นการพัฒนานักเรียนและตัวครูเอง ภายใต้ข้อมูลทางการศึกษาที่เก็บมาอย่างครบถ้วน ด้วยการสืบเสาะ การวิเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดการศึกษา สาระวิชา อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ของนักเรียนโดยตรง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การร่วมมือ ร่วมพลังของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนเรียนรู้ร่วมกัน มีการรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา คือ คณะผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้วางแผน ครูผู้ร่วมวางแผน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันดำเนินงานเป็นขั้นต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นวิเคราะห์หลักสูตร ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์ ขั้นสะท้อนความคิด และขั้นปรับปรุงใหม่ โดยการร่วมกันถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง ทั้ง จุดเด่น จุดด้อย ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งแนะนำวิธีการแก้ปัญหา และนำไปปรับแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ครูเกิดการปรับตัวเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการเป็นครูมืออาชีพ

หลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มีนักการศึกษากล่าวถึงหลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

Hord Roussin and Sommers (2009) กล่าวถึง หลักการสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ว่า เป็นความหวัง หรือ HOPE เพื่อสร้างความร่วมมือรวมพลังในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

H : (Honesty and Humanity) หมายถึง การมีความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมกับข้อมูลที่มีอยู่จริงทั้งในแง่ของผลการเรียนรู้ของนักเรียน ความรู้การพัฒนาตนเองที่มีอยู่ รวมทั้งความกล้าที่จะขอความช่วยเหลือ และเรียนรู้จากผู้อื่นที่มีความเชี่ยวชาญมากกว่าเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

O : (Option and Openness) หมายถึง การรู้จักเลือกแนวทางที่ดีที่สุด และเปิดเผยข้อมูลที่มีประโยชน์ให้สมาชิกได้รับทราบร่วมกัน

P : (Patience and Persistence) หมายถึง ความอดทนและความเพียรพยายาม เพื่อค้นหาแนวทาง หรือคำตอบที่ดีที่สุดที่ช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

E : (Efficacy and Enthusiasm) หมายถึง การมีประสิทธิภาพ และความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองของครู (พรรณอร อุซุภาพ, 2561: 244)

Hord (2010) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ว่า องค์การที่มีลักษณะของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยลักษณะ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) ที่ผ่านมา ค่านิยมและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเป็นข้อกำหนดที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ครูและคณะทำงานร่วมกันปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายของโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด การให้ครูคณะทำงานมีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน จึงมีความสำคัญอย่างมากในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผล

2. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Intentional Collective Learning) โดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักการศึกษาตลอดจนผู้ร่วมงานทุกฝ่ายร่วมกันสืบเสาะถึงปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสรรสร้างวิธีการในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน

3. สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ (Supportive and Shared Leadership) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้น ฝ่ายบริหารอันประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมอบความไว้วางใจให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ มีอำนาจ และการตัดสินใจร่วมกัน

4. การสนับสนุนสถานะแวดล้อม (Supportive Condition) สถานะแวดล้อมในการสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วยสองส่วนคือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เช่น เวลา ขนาดของโรงเรียน กฎเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และความสามารถของบุคคลทั้งด้านสติปัญญา และทักษะก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน

5. การร่วมกันปฏิบัติงานส่วนบุคคล (Shared Personal Practice) การที่ครูได้มีส่วนร่วมในการสังเกตชั้นเรียน บันทึกกระบวนการปฏิบัติงาน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย ชี้แนะ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของเพื่อนช่วยเพื่อนที่ปราศจากการประเมินและการตัดสินคุณค่าการปฏิบัติงาน จะทำให้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข (2561: 132-133) กล่าวถึง หลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. ร่วมกันพัฒนาให้เด็กทุกคนเกิดผลการเรียนรู้ (No Child Left Behind)

2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและชุมชนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ร่วมกัน (Sharing & Vision)
3. มีการทำงานแบบร่วมมือกันเกิดวัฒนธรรมของการทำงานแบบร่วมพลัง (Culture of Collaboration)
4. มีผู้เชี่ยวชาญเยี่ยมเยียนให้ความรู้รวมทั้งไปทัศนศึกษาเพื่อเปิดโลกทัศน์ (Expert and Visit Study)
5. มีการสะท้อนคิดและสุนทรียสนทนา (Reflection and Dialogue)

กระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังนี้

สุชน วิเชียรสรรค์ และคณะ (2561: 10) กล่าวถึง กระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ยกร่างรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน
3. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน โดยผู้เชี่ยวชาญ
4. แก้ไขปรับปรุงรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน

1. ทดลองใช้รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 โรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

2. ประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน โดยประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล/ปรับปรุงรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มีนักการศึกษาให้ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ดังนี้

ชูชาติ พวงสมจิตร (2558: 37) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์อันดีและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเป็นบรรยากาศที่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ดีกว่าองค์กรที่ขาดคุณลักษณะเช่นนี้

2. เป็นชุมชนที่มีฉันทะและความศรัทธาในการทำงาน โดยครูที่เป็นสมาชิกของชุมชนมีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความปรารถนาดีและมุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยความจริงใจ

3. เป็นชุมชนที่เอื้ออาทร มีคุณธรรมและเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ โดยครูผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ พร้อมทั้งจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

4. เป็นชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้ โดยคุณลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นต้นทุนสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของครูที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในที่สุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวคือตัวบ่งชี้ว่าครูได้รับการพัฒนาให้ยกระดับความเป็นนักวิชาชีพให้สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 25-26) กล่าวถึงการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษาหรือโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย คือ

1.1 ระดับนักเรียน นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียนยื่นให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตน นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้

1.2 ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียนโดยใช้ฐานของชุมชนแห่งวิชาชีพ เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชนจึงเรียกว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันพิจารณา ทบทวนเรื่องนโยบาย การปฏิบัติและกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ของโรงเรียนใหม่อีกครั้ง โดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวนำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอน และบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้น มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีต่อกัน

1.3 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน ครอบคลุมถึงผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน และผู้นำชุมชน โดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียนผู้อาวุโสในชุมชนตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทางการศึกษาได้โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้านของนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานของตน ผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชน เครือข่าย ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความสัมพันธ์ และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน อาจมีเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบัน โดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ จะทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยน หรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากร และการเกื้อหนุน เป็นกัลยาณมิตรคอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัด แต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่น สมครใจ ใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการรวมกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. ระดับชาติ คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของชาติ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและครูที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561: 139 - 140) กล่าวถึง การสอนงานแบบที่เลี้ยงด้วยการพัฒนาที่เรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวทางที่มีคุณค่าหลักดังนี้

1. ผลต่อนักเรียน

พัฒนานักเรียนเป็นการเสริมสร้างยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น โดยมีความรู้ อย่างเข้าใจ มีทักษะตามสมรรถนะ ตามหลักสูตรตลอดจนมีทักษะศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างความเป็นผู้นำ (Leadership) ด้วยการทำงานกลุ่ม แก้ปัญหาสร้าง การเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) สร้างความเป็นนักนวัตกรรม (Innovator) เป็นการยกระดับคุณภาพนักเรียน อีกทั้งการให้กลุ่มทำงานแบบรวมพลัง โดยคนเก่งช่วยเหลือคนเรียนช้ากว่า เป็นการช่วยให้เด็กทุกคน ในห้องเรียนได้เรียนรู้ ผ่านอย่างน้อย คือ ขั้นต่ำของมาตรฐานการเรียนรู้ โดยไม่ทิ้งเด็กเหลือไว้สักคน เดียว (No Child Ignored) เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย

2. ผลต่อครู

2.1 การพัฒนาครูประจำการ

2.1.1 เสริมสร้างครูเป็นครูมืออาชีพ มีทักษะ 7C ของครู 4.0 แม้ต้องใช้เวลาแต่ก็ ดีกว่าไม่ได้รับการพัฒนาช่วยเหลือกันแบบรวมพลัง

2.1.2 พัฒนาครูให้เป็นครู Teacher Professional Content Knowledge (TPCK) คือ รู้ดีในเนื้อหา เพราะครูต้องมีการพิจารณาเนื้อหาที่เป็นแก่น หรือองค์ความรู้ที่จะถ่ายทอดเด็กก่อน ออกแบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะศาสตร์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังที่จะพัฒนา เด็กไทยเป็นเด็ก 4.0 ตั้งแต่วันนี้ตามนโยบายมุ่งสู่ประเทศไทย 4.0

2.1.3 พัฒนาครูให้ประเมินตนเองโดยการจัดทำพอร์ตโฟลิโอจากการได้รับการสอนแบบที่เลี้ยงด้วยระบบ CM-LS-PLC Process อย่างน้อย ผลงานของครูประกอบด้วย แผน A₁, แผน A₂, แผน A₃, แผน B₁ B₂ B₃, รายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, แบบบันทึกการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติ

2.2 การพัฒนาครูก่อนประจำการ ครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

สถาบันครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่ได้ นำ CM-LS-PLC Process ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมกับครูที่เลี้ยงในโรงเรียน ก็จะสามารถพัฒนาตัวนักศึกษาครูกับครูที่เลี้ยงเองให้มีความรู้เป็นครู TPACK และครูที่มีทักษะ 7C ของครู 4.0 ได้

3. ผลต่อคณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครูใหญ่

3.1 พัฒนาความสามารถในการนิเทศภายใน ทำให้เกิดการดำเนินงานแบบรวมพลัง เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้

3.2 พัฒนาความสามารถในการทำวิจัยเกี่ยวกับบริหารจัดการด้วยวิชาการ การบริหารงานนิเทศควบคู่ไปกับการทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่เกิดจากกระบวนการ CM-LS-PLC Process ก่อให้เกิดงานนวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับผู้บริหาร

4. ผลต่อโรงเรียน

พัฒนาให้ทั้งโรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งประชาธิปไตยสู่สุภาพะ เป็นโรงเรียนที่มีความยั่งยืน

5. ผลต่อโรงเรียนเครือข่าย

5.1 เป็นการพัฒนาครูในระดับเครือข่าย (Network Professional Learning Community : NPLC) ซึ่งเป็นสังกัดเดียวกันในระดับการศึกษาและประเภทการศึกษาต่างๆ

5.2 เป็นการพัฒนาครูในระดับข้ามเครือข่าย(Across Network Professional Learning Community : ANPLC) เป็นการทำงานร่วมพลังข้ามสังกัดในระดับการศึกษาและประเภทการศึกษาต่างๆ หรืออาจทำงานร่วมพลังข้ามจังหวัดก็เป็นได้

พรรณอร อุสุภาพ (2561: 245) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสำคัญดังนี้

1. ความสำคัญต่อครู

1.1 ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน สร้างความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน นำไปสู่การเรียนรู้ และความรับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นพลังที่ส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนเกิดผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ ช่วยให้ครูค้นพบความรู้ และความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เกิดจากการสังเกตการสอน รวมถึงเข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้เด็กฉันทันยิ่งขึ้นและตระหนักถึงบทบาทพฤติกรรมการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ทำให้การใช้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการปรับปรุงวิชาชีพครูได้ตลอดเวลา

1.2 ช่วยสร้างแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนเพื่อนักเรียน ซึ่งจะเป็นคุณค่า และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญ คือ สามารถลดอัตราการขาดเรียนของนักเรียน

เพราะครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะนักเรียนได้รวดเร็วกว่าการจัดการศึกษาแบบเก่า อีกทั้งยังช่วยสร้างความผูกพันได้อย่างยั่งยืน

2. ความสำคัญต่อนักเรียน

2.1 ช่วยลดอัตราการตกซ้ำชั้น และอัตราการขาดเรียนลดลง

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านสูงขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาแบบเก่า และช่วยลดความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันอย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญต่อครู นักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน โรงเรียนเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทางวิชาการ มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2561: 55-58) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ในการเตรียมการและดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมปฏิบัติการในการสอนงานแบบพี่เลี้ยง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) เป็นการวิเคราะห์หลักสูตรหรือรายวิชาที่จะจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามตัวชี้วัดของมาตรฐานหลักสูตร มีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัด 2) สารการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) ประเมินการเรียนรู้ ในขั้นนี้ครูจะได้บทเรียนเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนจากการทำงานแบบร่วมพลัง

2. ขั้นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) เป็นขั้นที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย ครู ผู้วางแผน ผู้ร่วมคิด ครูผู้ชี้แนะ หรือครูพี่เลี้ยง ร่วมกันวางแผน และการให้การชี้แนะและคำปรึกษาในการออกแบบการสอนและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง วางแผนเรื่องจัดการเรียน เช่น การจัดโต๊ะเรียนแบบเรียนเป็นกลุ่ม คณะความสามารถ เรียนแบบร่วมมือร่วมพลัง ป้ายนิเทศให้มีเนื้อหาเรื่องราวสอดคล้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้กัน การเตรียมสื่อการเรียนรู้ ในขั้นนี้ครูจะได้บทเรียน คือ แผนการจัดการเรียนรู้จากการทำงานแบบร่วมพลัง

3. ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Do & See) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไปปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมสังเกตการณ์ ผู้สอนเขียนบันทึกหลังสอน ในขั้นนี้ครูจะได้บทเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ขั้นสะท้อนความคิด (Reflect) เป็นขั้นที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสะท้อนความคิด โดยผู้วางแผน หรือผู้สอนเป็นผู้สะท้อนเป็นผู้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ จุดเด่น จุดที่ต้องแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน และชุมชนนักเรียน ร่วมกันสะท้อนความคิดทั้งจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา - อุปสรรค รวมทั้งแนะนำวิธีแก้ปัญหา เน้นสุนทรียสนทนา ในขั้นนี้ครูจะได้บทเรียน คือ ประสบการณ์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

5. **ขั้นปรับปรุงใหม่ (Redesign)** ขั้นนี้มีการแนะนำให้ปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งถ้านำไปทดลองประมาณ 3-4 ครั้ง ครูผู้วางแผนจะได้นวัตกรรมการเรียนรู้จากการทดลอง หรือเรียกว่าทำวิจัย เนื่องจากทำในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research) เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะเด่น คือ 1) ง่าย 2) สำคัญ 3) ใช้เวลาสั้น 4) มีการร่วมมือร่วมพลัง โดยสรุปมีลักษณะ 3S+C ในขั้นนี้ครูจะได้บทเรียน คือ นวัตกรรมการเรียนรู้จากการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในกรณีที่ครูมีการปรับแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปทดลองใช้

ประโยชน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

มีนักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาดังนี้ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว. (2558) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ก่อให้เกิดผลดีทั้งครูผู้สอน นักเรียน ด้วยเหตุผลดังนี้

1. PLC เป็นประโยชน์ต่อครู เพราะ

1.1 ช่วยลดความโดดเดี่ยวให้กับงานครู จากเดิมที่ครูแต่ละคนต่างคิดต่างทำ ต่างแก้ปัญหา ขาดการปรึกษาหารือกัน เปลี่ยนมาเป็นเพื่อนและเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน คือ พัฒนาคุณภาพของนักเรียน

1.2 เพิ่มความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งเนื่องมาจากการมีเพื่อน มีเครือข่าย มีการทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน

1.3 เพิ่มความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจ เนื่องจากกระบวนการของ PLC เริ่มจากการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมค่านิยมร่วม และเป้าหมายร่วม ส่งผลให้ครูเห็นเป้าหมายชัดเจน และยอมรับในเป้าหมายดังกล่าว

1.4 การเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น เพราะครูมีการเรียนรู้มากขึ้น ได้เห็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครู ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ในชั้นเรียนของตนเอง ทำให้การเรียนการสอนได้ผลดียิ่งขึ้น

1.5 ได้รับความรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็วขึ้น เนื่องจาก PLC ช่วยให้เกิดเครือข่าย และการสื่อสารที่กว้างขวางทั่วถึงยิ่งขึ้น

1.6 ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนา และอุทิศตนเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีค่านิยมร่วม วิสัยทัศน์ร่วม และการเห็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อนครู

1.7 ช่วยให้อัตราการลาหยุดงานน้อยลงเมื่อเทียบกับสถานศึกษาที่ไม่มี PLC ทั้งนี้เพราะโรงเรียนที่ใช้ PLC ช่วยให้ครูมีความเป็นกัลยาณมิตร เอื้ออาทร และช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน

1.8 ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนได้ดีกว่าสถานศึกษาที่ไม่มี PLC ซึ่งเป็นผลจากสภาพแวดล้อม และบรรยากาศ และการเรียนรู้จากเพื่อนครูด้วยกัน

2. PLC เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน จำแนกได้ ดังนี้

2.1 ช่วยลดอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียน

2.2 อัตราการขาดเรียนของนักเรียนลดลง

2.3 นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากกว่าสถานศึกษาที่ไม่มี PLC

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการอ่านสูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับสถานศึกษาแบบเก่า ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นผลจากการที่ครูได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีต่อกัน และกระบวนการจัด PLC ในโรงเรียนมักเริ่มต้นจากการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมที่ทำให้ครูได้เสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนร่วมกัน ส่งผลให้ครูมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนา ซึ่งย่อมส่งผลสะท้อนไปสู่บรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวถึง ประโยชน์ของการเข้าดำเนินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ไว้ดังนี้

1. การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครู กล่าวคือ ครูมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา การเป็นที่เลี้ยง หรืออาจเป็นผู้เชี่ยวชาญก็ได้ ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าวิชาชีพครูแตกต่างกับวิชาชีพอื่นตรงที่ผู้ปฏิบัติมีทำงานในลักษณะโดดเดี่ยวตามลำพัง ซึ่งเป็นผลให้ครูไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นได้ และขาดประโยชน์ที่จะรับผลการวิเคราะห์และการให้ข้อมูลย้อนกลับด้าน การสอนจากผู้อื่นที่มีต่องานสอนของตน

2. มีจุดเริ่มแห่งความร่วมมือ ร่วมใจ เมื่อครูหลุดพ้นจากสภาพการต้องทำงานแบบโดดเดี่ยว และสามารถแสวงหาความเชี่ยวชาญ จากเพื่อนคนอื่นที่อยู่ในชุมชนวิชาชีพของตนได้แล้วก็ตามแต่ ความเป็นมืออาชีพของครูก็อาจไม่สามารถบรรลุได้ถ้าครูยังขาดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม เมื่อบุคคลต่าง ๆ ในวิชาชีพทั้งครูผู้สอน ครูแนะแนว ครูนิเทศ และผู้บริหารมาร่วมกันในกลุ่มชุมชนแห่งวิชาชีพแล้วเห็นว่าการสร้างค่านิยมและปทัสถานร่วมกันของคนในวิชาชีพที่อยู่ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้

4. การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญกันซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่พบเห็นจากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูขึ้นมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกันช่วยให้แต่ละคนได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตนในประเด็นนั้นต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงานทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเกิดการเรียนรู้และได้ข้อสรุปต่อปัญหาจากหลากหลายมุมมอง

S.M. Hord. (1997) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งวิชาชีพ โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ได้ผลสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. ลดความรู้สึกลดเดี่ยวในงานสอนของครูลง
2. เพิ่มความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มภาระต่อหรือรันทที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง
3. รู้สึกว่าต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน และร่วมกันรับผิดชอบเป็นกลุ่มต่อผลสำเร็จของนักเรียน

4. รู้สึกเกิดสิ่งๆที่เรียกว่า พลังการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนมีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวนักเรียนซึ่งตนไม่เคยสังเกตหรือสนใจมาก่อน

5. เข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องทำการสอนได้แตกฉานยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองควรแสดงบทบาทและพฤติกรรมการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามเกณฑ์ที่คาดหวัง

6. รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา ครูเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนต่อไป

7. เพิ่มความพึงพอใจเพิ่มขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้น และลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง

8. มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีสอน ให้สอดคล้องกับลักษณะนักเรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า

9. มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

10. มีความประสงค์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต่อปัจจัยพื้นฐานด้าน

ต่าง ๆ

ประโยชน์ต่อนักเรียน

1. ลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการสอนให้น้อยลง

2. อัตราการขาดเรียนลดลง

3. มีผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นเด่นชัด ปรากฏให้เห็นทั่วไปโดยเฉาะในแทบทุกโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

4. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัดเมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า

5. มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์การเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกัน ลดลงชัดเจน

Vescio, Ross and Adam (2008: 80 - 91) กล่าวถึง สถานศึกษาที่นำแนวคิด PLC ไปใช้ ช่วยให้เกิดการพัฒนามีพลังของครูทุกคน และเป็นกลยุทธ์สำคัญของสถานศึกษาในการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการติดตามผลของของสถานศึกษาที่นำแนวทางการสร้าง PLC ไปใช้ในสถานศึกษา พบการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ

1. ผลดีต่อครูผู้สอน กล่าวคือ การนำ PLC ไปใช้ในองค์กร จะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้พูดคุยและเข้าใจกันมากขึ้น ลดการทำงานและความรู้สึกโดดเดี่ยวของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง มีความแตกฉานในสาระและการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น และมีอัตราการลางานน้อยลง

2. ผลดีต่อนักเรียน พบว่า PLC ส่งผลให้จำนวนการขาดโรงเรียนของนักเรียนลดน้อยลง นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเดิม

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อครูโดยครูมีเครือข่ายในการทำงานร่วมกันในโรงเรียน มีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา การเป็นพี่เลี้ยง หรืออาจเป็นผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลในการพัฒนาตนเองให้เกิดการปฏิบัติการสอนมีผลดีต่อการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาชีพของตน และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการลดอัตราการขาดเรียน มีผลการเรียนรู้และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเด่นชัด

คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มีนักการศึกษากล่าวถึงคุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังนี้

พรรณอร อุชูปภาพ (2561: 246) กล่าวถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีลักษณะที่ดีและเหมาะสมดังนี้

1. การเปลี่ยนปณิธานความมุ่งมั่นพื้นฐานไปสู่จุดเน้นที่ว่า การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ทักษะ รวมทั้งสามารถสร้างความรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด

2. การเปลี่ยนการสอบไปสู่จุดเน้นที่ว่า การสอบเพื่อช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงตนเอง จึงต้องค้นหาความต้องการและความช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนกับเพื่อนได้ และเพื่อเป็นข้อมูลในการสื่อสารและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งการสอบบ่อยๆ จะเป็นผลดีในการพัฒนานักเรียน โดยยึดการประเมินอย่างหลากหลายแบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ การจัดทำข้อสอบต้องร่วมกันเป็นทีม PLC และต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินซึ่งจะช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

3. การเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่ล้าหลัง ไปสู่จุดเน้นที่ว่าควรมีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยร่วมกันในทีม PLC เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ เช่น จัดเวลาและบทเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ และได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและเต็มความสามารถ

4. การเปลี่ยนวิธีการทำงานของครู ไปสู่จุดเน้นที่ว่า การทำงานเป็นทีมต้องมีเป้าหมายของการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้ครูได้ร่วมกันคิดว่าความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมีอะไรบ้าง การจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้และการทำหน้าที่ครูที่เปิดเผยต่อกัน นำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันตามความรู้ ประสบการณ์ และการปฏิบัติที่ดี ที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ตามหลักการที่ถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด

5. การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษา ไปสู่จุดเน้นที่ว่าความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความตั้งใจมุ่งมั่น และการวางแผนร่วมกันส่งผลให้บรรลุผลสำเร็จ เช่น การยกย่องผลสำเร็จเล็ก ๆ ที่เฉพาะเจาะจง จนมีผู้ได้รับการยกย่องจำนวนมากและบ่อยขึ้น

Harris and Muijs (2005) กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญของโรงเรียนที่มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานและกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนให้เกิดการกระจายภาวะผู้นำไปยังบุคลากรในระดับต่าง ๆ รวมทั้งมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครู และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2. การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้นพัฒนามาจากข้อผูกพันที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในโรงเรียน โดยวิสัยทัศน์จะต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

3. การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการตอบสนองความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก

4. การติดตามพฤติกรรมในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยสังเกตการณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลย้อนกลับและนำไปประกอบการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาโรงเรียน

5. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนเพื่อให้เกิดลักษณะการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวข้างต้น

Stoll et al. (2006) กล่าวถึง คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนมีค่านิยมร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันมีขอบข่ายที่สำคัญ 3 ประการ คือ การแบ่งปัน การร่วมกลุ่ม และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ทั้งนี้การปฏิบัติงานเพียงลำพังของครูนั้นจะลดประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ความรับผิดชอบร่วมกัน หมายถึง บุคลากรภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งการรับผิดชอบร่วมกันช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วมกันต่อภาระหน้าที่อย่างต่อเนื่องและความยั่งยืน ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องลดความรู้สึโดดเดี่ยวและความรู้สึกแตกแยกไม่ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน

3. การแสวงหามุมมองสะท้อนทางวิชาชีพ หมายถึง ความกระตือรือร้นในการมุ่งมั่นพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยการสนทนากับประเด็นทางการศึกษาหรือการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาทางการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การฝึกฝนการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย การสังเกต การวิเคราะห์เหตุการณ์ การวางแผนและการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การนำแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับเปลี่ยนและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน

4. การร่วมมือรวมพลัง หมายถึง การประสานความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยครูทุกคนจะต้องให้การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้สิ่งที่เชื่อมโยงกิจกรรมและความสำเร็จของการร่วมมือรวมพลัง คือ การมีเป้าหมายแห่งความสำเร็จร่วมกัน

5. การสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่มเหมือนการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคล หมายถึง ครูทุกคนเปรียบเสมือนนักเรียนที่จะต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ร่วมกัน การสนทนาเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ การไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ การตีความและการสร้างสรรค์ข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน

Kenoyer (2012) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม หมายถึงผู้บริหารและครูมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจร่วมกัน
 2. ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูมุ่งปฏิบัติงานเพื่อบรรลุ เป้าประสงค์ร่วมกันเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ หมายถึง ครูปฏิบัติงาน วางแผน และแก้ปัญหาาร่วมกัน และสามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้สร้างสรรค์แนวทางการ ปฏิบัติงานใหม่ ๆ
 4. เงื่อนไขสนับสนุนเชิงความสัมพันธ์และเชิงโครงสร้าง หมายถึง ผู้บริหารจัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครู เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
 5. การฝึกฝนตนเองร่วมกัน หมายถึง ครูให้การช่วยเหลือครูท่านอื่นด้วยการสังเกตการ จัดการเรียนการสอน การแสวงหาความรู้และการสนทนาแลกเปลี่ยน
- จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ประการดังนี้
1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนให้ผู้นำไปยังบุคลากร จัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร
 2. การร่วมมือของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นสำคัญ
 3. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทรัพยากรบุคคล
 4. ผู้บริหารและครูมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนานักเรียน
 5. สถานศึกษาร่วมกันค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาทางการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 27-28) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดจำแนกและ หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อ ก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น และการวิเคราะห์ (Analysis) คือกระบวนการ คิดเชิงลึกซึ่งต้องใช้ความสามารถในการจำแนกองค์ประกอบต่างๆ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อเกิดความรู้และความเข้าใจหรือค้นหาความคิดของสิ่งนั้น

วรลดา หนูรุ่ง (2557) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์หรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณา ใคร่ครวญ จำแนก แยกแยะ แจงแจงเป็นส่วนย่อย ๆ เป็น หมวดย่อย จากสิ่งที่เกิดจากส่วนประกอบของความรู้ ทักษะ และทักษะ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วประเมินค่า สรุปเลือกเฟ้นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ของส่วนที่เป็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบ ย่อย การค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ว่ามีความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบ ในเชิงสาเหตุและผลกระทบโดยการพิจารณาแยกแยะส่วนย่อย

ของเหตุการณ์เรื่องราว หรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมาย หรือความประสงค์สิ่งใด และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และใช้การวิเคราะห์หลักการว่าเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด

อาภันตรา แสงวงศ์ (2558) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูล พิจารณาข้อมูล หรือวินิจฉัย ว่าอะไรสำคัญหรือจำเป็น สิ่งไหนเป็นเหตุ สิ่งไหนเป็นผล เป็นการค้นหาสาระสำคัญ หรือการค้นหาความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ เพื่อสืบค้นข้อเท็จจริง

วัชรรา เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560: 33) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูด หรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด สามารถอธิบายเหตุผล ระบุปัญหา ระบุความเชื่อมโยง สามารถจำแนกส่วนประกอบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและประเมินผล หรือเพื่อสรุปอย่างเหมาะสม

ธราญา จิตรชญาวนิช (2560: 37) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะข้อมูล เหตุการณ์ เรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการ หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อคิดพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบอย่างมีเหตุผลก่อนที่จะตัดสินใจหรือลงข้อสรุป

Bloom (1956: 48) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะข้อมูลที่สมบูรณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นหมวดหมู่ รวมทั้งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน และทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ที่จำแนกหาสาเหตุ หาผลและความสำคัญทั้งปวงของเรื่องนั้น ๆ

Watson and Glaser (1964: 11) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางจิตใจต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ ความรู้จะเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์ การสรุปความเที่ยงตรงและการเข้าใจในความเป็นนามธรรม ส่วนทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้

Piaget (1969: 58) กล่าวถึง การคิด หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา การคิดของบุคคลเป็นกระบวนการ 2 ลักษณะ คือ 1) เป็นกระบวนการปรับโครงสร้าง (Assimilation) โดยการจัดสิ่งเร้า หรือข้อความจริงที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ 2) กระบวนการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง (Accommodation) โดยการปรับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับความจริงที่ได้รับรู้ใหม่ บุคคลที่จะใช้การคิดทั้งสองลักษณะนี้ร่วมกัน หรือสลับกัน เพื่อปรับความคิดของตน ให้เข้ากับสิ่งเร้ามากที่สุด ผลของการปรับเปลี่ยนการคิดดังกล่าวจะช่วยพัฒนาวิธีการคิดของบุคคลจากระดับหนึ่งไปสู่วิธีการคิดอีกระดับหนึ่งที่สูงกว่า

Clark (1970: 11-13) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแยกส่วนต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์กับส่วนนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร การวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การสรุปและการแยกแยะข้อมูล
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลมีความสอดคล้องกันหรือไม่
3. การวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อถึงสิ่งใด

Marzano (2001 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ 2551: 58) กล่าวถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึงการขยายความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นการประยุกต์ กระบวนการวิเคราะห์ รายละเอียดเฉพาะของข้อมูลบนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเดิมที่ สะสมอยู่ในความจำระยะสั้น ในรูปแบบโครงสร้างขนาดเล็กของสติปัญญาเพื่อสร้างข้อมูลใหม่อย่างอิสระและสามารถสรุปลักษณะเฉพาะที่จำเป็นและไม่จำเป็นของข้อมูล

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนก แยกแยะข้อมูล เหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการ รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง โดยการปรับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับความจริงที่ได้รับรู้ใหม่ เพื่อได้ข้อสรุปอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ปราณี หล้าเบ็ญสะ (2561) กล่าวถึง แนวคิดของ Anderson and Krathwohl ได้ปรับปรุงทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy 2001 อ้างถึงในพิศิษฐ ตันทวนิช, 2558) โดยปรับปรุงแนวคิดทางด้านพฤติกรรมทางการศึกษาของ Bloom's Taxonomy ที่นำเสนอไว้ในปี 1956 เพื่อให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับหลักวิชาการทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปโดยยังยึดหลักสำคัญว่าการจัดลำดับชั้นพฤติกรรมการใช้สมองเพื่อการเรียนรู้ นั้นมีข้อดี คือการจัดระบบระเบียบจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในส่วนการใช้สมองเพื่อการเรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนว่า มุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใด มุ่งให้ใช้สมองคิดในด้านใด ทำให้การจัดการสอนอย่างมีระบบ และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดมุ่งหมายการสอนที่กำหนดขึ้น โดยในฉบับปรับปรุงใหม่ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 2 มิติหลัก คือ

มิติของตัวความรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะย่อย ประกอบด้วย

1. ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง (Factual Knowledge)
2. ความรู้ที่เป็นมโนทัศน์ (conceptual knowledge)
3. ความรู้ที่เป็นกระบวนการขั้นตอน (procedural Knowledge)
4. ความรู้ในส่วนของการหยั่งรู้ถึงวิธีคิดของตนเอง (meta cognitive knowledge)

มิติของการใช้สมองเพื่อการเรียนรู้

1. จำ (remembering)
2. เข้าใจ (understanding)
3. ประยุกต์ใช้ (applying)
4. วิเคราะห์ (analyzing)
5. ประเมินค่า (evaluating)
6. คิดสร้างสรรค์ (creating)

โดยมิติของการใช้สมองเพื่อการเรียนรู้ยังมี 6 ลำดับชั้นเหมือนเดิม แต่มีการสลับลำดับชั้นของกระบวนการขั้นการสังเคราะห์และการประเมินค่ามาเป็นการประเมินค่าและสร้างสรรค์ นอกจากนี้เปลี่ยนจากการใช้คำนามมาเป็นการใช้คำกริยาในการระบุกระบวนการทางปัญญา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาที่อิงมาตรฐานซึ่งระบุว่านักเรียนรู้อะไรทำอะไรได้ (สำนักวิชาการ

และมาตรฐานการศึกษา,2553) โดยสามารถแสดงกระบวนการคำศัพท์ใหม่และคำศัพท์เดิม ดังตารางเปรียบเทียบ

ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบ Bloom' s Taxonomy 1956 and Bloom' s Taxonomy 2001

Bloom' s Taxonomy 1956	Bloom' s Taxonomy 2001
ความรู้ (knowledge)	จำได้ (remembering)
ความเข้าใจ (comprehension)	เข้าใจ (understanding)
การนำไปใช้ (application)	ประยุกต์ (applying)
การวิเคราะห์ (analysis)	วิเคราะห์ (analyzing)
การสังเคราะห์ (synthesis)	ประเมิน (evaluating)
การประเมินค่า (evaluation)	สร้างสรรค์ (creating)

สรุปความแตกต่างของแนวคิดของ Anderson and Krathwohl ซึ่งได้จากการปรับปรุงแนวคิดการแบ่งประเภทการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ซึ่งได้ปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้พิจารณาเป็น 2 มิติ คือ พิจารณาลักษณะของความรู้และพิจารณาการเรียนรู้ทางปัญญา 6 ชั้น สิ่งที่แตกต่างกัน คือ การเพิ่มมิติ ด้านลักษณะของความรู้เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น การปรับรูปแบบคำที่ใช้จากคำนามเป็นคำกริยา และในชั้นที่ 1 เปลี่ยนจากคำว่า ความรู้ เป็น การจำได้ ชั้นที่ 5 เปลี่ยนจาก การสังเคราะห์ เป็นประเมิน และชั้นที่ 6 เปลี่ยนจาก ประเมินค่า เป็นสร้างสรรค์ มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. การจำ เป็นระดับพื้นฐานของการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการนำเอาหรือดึงเอาความรู้ การสืบค้น การเตือนความจำ ได้จากความจำระยะยาวของคนออกมาเพื่อกำหนดการเรียนรู้ ให้พัฒนาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น ที่ได้จากความรู้เดิมของคนจำ เรียนความรู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยความจำระยะยาว เช่น การจำได้ การระลึกได้

2. การเข้าใจ เป็นกระบวนการสร้างความรู้อย่างมีความหมาย จากสื่อ จากการอธิบาย การพูด การเขียน การแยกแยะ การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ หรือการอธิบาย ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้เข้าใจ กำหนดความหมายของสิ่งที่เรียนจากการเขียนหรือจากสื่อ เช่น การตีความหรือแปลความหมาย การให้ตัวอย่าง การจำแนก จัดกลุ่ม การสรุปอ้างอิง การเปรียบเทียบ การอธิบาย

3. การประยุกต์ใช้ กระบวนการในขั้นต่อมา เป็นการนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ หรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้วยกระบวนการหรือวิธีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เช่น การดำเนินการ การกระทำ การใช้ประโยชน์

4. การวิเคราะห์ ระดับต่อมาเป็นกระบวนการนำส่วนต่าง ๆ ของการเรียนรู้ มาประกอบเป็นโครงสร้างใหม่ ด้วยการพิจารณาว่ามีส่วนใด สัมพันธ์กับส่วนอื่นอย่างไร พิจารณาโครงสร้างโดยรวมของสิ่งที่เรียนรู้ แยกแยะวัตถุประสงค์ที่แตกต่างผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถแจ่มแจ้ง แยกส่วนองค์ประกอบออกเป็นส่วนย่อย สามารถตรวจสอบได้ว่า

แต่ละส่วนเกี่ยวข้องกันอย่างไร แต่ละส่วนเกี่ยวข้องกันอย่างไร แต่ละส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างใหญ่อย่างไร เป้าหมายในการศึกษา คือ นักเรียนจะสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น สนับสนุนข้อสรุปด้วยข้อความหมาย แยกสิ่งที่เกี่ยวข้องออกจากสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน สามารถแยกความคิดหลักและรองในงานเขียนต่าง ๆ ได้ หาหลักฐานที่ช่วยสนับสนุนจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ (Anderson and Krathwoh, 2001 Reilly and Oermann, 1999) สามารถแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

4.1 การจำแนกแยกแยะหรือแยกย่อยได้ สามารถแยกแยะความเกี่ยวข้องและความสำคัญได้ เมื่อต้องการเลือกเอาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือสำคัญ แตกต่างกับความเข้าใจตรงที่ต้องสามารถบอกได้ว่าข้อมูลส่วนน้อยนี้สัมพันธ์กับข้อมูลส่วนที่เหลืออย่างไร

4.2 การจัดระบบได้ สามารถที่จะรวมทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารสถานการณ์ หรือการระลึกได้มาไว้อยู่ในโครงสร้างเดียวกัน โดยเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง สามารถที่จะระบุความสัมพันธ์กันระหว่างส่วนต่าง ๆ ได้

4.3 การให้เหตุผลได้ สามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็น หรือจุดประสงค์ที่มากับการสื่อสารต่าง ๆ ได้ ต่างกับการแปลที่ในการแปลเป็นเพียงการทำความเข้าใจเท่านั้น แต่การให้เหตุผลนั้นมองไปที่จุดประสงค์หลักที่ต้องการสื่อออกมา

5. การประเมินผล ตัดสิน เลือก การตรวจสอบสิ่งที่ได้จากการเรียน สู้บริบทของตนเองที่สามารถวัดได้ และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิดบนเงื่อนไข และมาตรฐานที่สามารถตรวจสอบได้บนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

6. การสร้างสรรค์ ในระดับสูงสุดของการเรียน เพื่อให้ได้องค์ประกอบของสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน ด้วยการสังเคราะห์ เพื่อเชื่อมโยง ให้รูปแบบใหม่ของสิ่งที่เรียนรู้หรือโครงสร้างของความรู้ที่ผ่านการวางแผน และการสร้างหรือการผลิตอย่างเหมาะสม เช่น การสร้าง การวางแผน การผลิต

Bloom (1956: 201-207) ได้พัฒนากรอบทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องมือการจัดประเภทพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางปัญญาและการคิดอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การศึกษา เรียกว่า Bloom' s taxonomy ซึ่งกำหนดไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) 2) ด้านจิตพิสัย (affective domain) และ 3) ด้านทักษะทางกาย (psychomotor domain) ในการออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนรู้อ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ได้อาศัยกรอบทฤษฎีดังกล่าวนี้ ซึ่งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยถูกนำไปใช้มากที่สุด พุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านสมองเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่

1. ระดับความรู้ ความจำ หมายถึง ความรู้ในเนื้อหา ความรู้ที่เกี่ยวกับความจริง เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ คำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการแบ่งประเภทหรือการจัดกลุ่ม

2. ระดับความเข้าใจ หมายถึง การมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน แบ่งออกเป็นการอธิบายด้วยคำพูด การแปลความหมาย การตีความหรือบอกผลของสิ่งนั้น ๆ ได้

3. ระดับการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ระดับการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแบ่งสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ออกเป็นส่วนย่อย และแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้น

5. ระดับการสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือ ประสบการณ์เข้าเป็นสิ่งใหม่

6. ระดับการประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่เรียนมา ในการตัดสิน วิจัย ประเมิน หรือคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้

โดย Bloom ได้เสนอกรอบแนวคิดออกเป็น 2 ระดับ คือ พัฒนาความคิดระดับต่ำ และการ พัฒนาความคิดระดับสูง มีรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนาความคิดระดับต่ำ ประกอบด้วย

ระดับ 1 ความรู้

ระดับ 2 ความเข้าใจ

ระดับ 3 นำไปใช้/การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่

2. การพัฒนาความคิดระดับสูง

ระดับ 4 การวิเคราะห์ ระบุความสัมพันธ์และเหตุจูงใจ

ระดับ 5 การสังเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อเท็จจริงโดยเหตุผลหรือรูปแบบใหม่

ระดับ 6 การประเมิน ใช้เกณฑ์และสถานการณ์เพื่อวิจจัยและการตัดสินผล

การที่บุคคลจะมีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ จะต้องสามารถวิเคราะห์เข้าใจ ในสถานการณ์ใหม่ หรือข้อความจริงใหม่ได้ ดังนั้นการจะให้นักเรียนเกิดความรู้ในระดับใดหรือหลาย ระดับนั้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ อาจต้องผสมข้อมูลความรู้ในลักษณะรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดจำพวก การแปล การตีความ การประยุกต์ การวิเคราะห์ส่วนย่อย และความสัมพันธ์ เพื่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้สู่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผลตาม จุดมุ่งหมายการศึกษาของ Bloom โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการวิเคราะห์จะส่งผลให้ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ในเชิงสร้างสรรค์ เพราะเป็นการพัฒนา ความสามารถในการมีเหตุผลและเป็นการเรียนรู้ที่คงทนของแต่ละบุคคลแม้จะจำรายละเอียด ของความรู้ไม่ได้ นักเรียนจึงต้องเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์และภายใต้สภาวะใดที่ต้องนำความสามารถ ด้านการวิเคราะห์มาใช้

Marzano (2001 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 4) กล่าวถึง การจำแนก ความสามารถการคิดวิเคราะห์ ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่าง ๆ ทั้งเหตุการณ์ เรื่องราวสิ่งของออกเป็นส่วนย่อย ๆ ให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถบอกรายละเอียดของสิ่ง ต่าง ๆ ได้

2. ด้านการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดประเภท จัดลำดับ จัดกลุ่ม ของสิ่งที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน โดยยึดโครงสร้างลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นประเภทเดียวกัน

3. ด้านการเชื่อมโยง เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล ต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร

4. ด้านการสรุปความ เป็นความสามารถในการจับประเด็นและสรุปผลจากสิ่งที่กำหนดให้

5. ด้านการประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการและทฤษฎีมาใช้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถคาดการณ์ ประเมิน พยากรณ์ ขยายความ คาดเดาสິงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกการใช้ความคิด การแก้ไขปัญหา กระบวนการคิดวิเคราะห์ เป็นการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่นำไปสู่การแก้ปัญหา หรือประเมินการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้หลักการตามแนวทฤษฎีของ Bloom (1956) ที่ใช้เป็นตัววัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การคิดวิเคราะห์หลักการ

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553: 26-30) กล่าวถึง องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการตีความ หมายถึง การพยายามทำความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่เราต้องการจะวิเคราะห์ โดยสิ่งนั้นไม่ปรากฏโดยตรง คือข้อมูลไม่ได้บอกโดยตรงแต่เป็นการสร้างความเข้าใจที่เกินกว่าสิ่งที่ปรากฏ อันเป็นการสร้างความเข้าใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ปรากฏในข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ หรือเป็นไม้เมตรที่แต่ละคนสร้างขึ้นในการตีความนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์ และค่านิยมของแต่ละบุคคล

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ หมายถึง เราจะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานของเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์แจกแจง และจำแนกได้ว่า เรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง มีทั้งหมดหมู่ จัดลำดับความสัมพันธ์อย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร การวิเคราะห์ของเราในเรื่องนั้นจะไม่สมเหตุสมผลเลย หากเราไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถาม หมายถึง นักคิดเชิงวิเคราะห์ต้องมีองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ร่วมด้วย คือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่ดูอย่างผิวเผินเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องเป็นคนช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติ ไม่ละเลยไปแต่หยุดพิจารณา ขบคิดไตร่ตรอง และต้องเป็นคนช่างถาม ชอบตั้งคำถามนำไปสู่การสืบค้นความจริงและเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ จะยึดหลักการตั้งคำถามโดยใช้หลัก 5W 1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) ซึ่งคำถามไม่จำเป็นต้องใช้ทุกข้อ เพราะการตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน ตรงประเด็นที่เราต้องการสืบค้น

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถค้นหาคำตอบได้ ดังนี้

4.1 อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนี้

4.2 เรื่องนั้นเชื่อมโยงกับเรื่องนี้ได้อย่างไร

4.3 เรื่องนี้มีใครเกี่ยวข้องบ้าง เกี่ยวข้องกันอย่างไร

4.4 เมื่อเกิดเรื่องนี้ จะเกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง

4.5 สาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นี้

4.6 องค์ประกอบใดบ้างที่นำไปสู่สิ่งนั้น

4.7 วิธีการ ขั้นตอนการทำให้เกิดสิ่งนั้น

4.8 สิ่งนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง

4.9 แนวทางแก้ปัญหาอะไรบ้าง

4.10 ถ้าทำเช่นนั้นจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต และคำถามอื่น ๆ ที่มุ่งหมายการออกแรงทางสมองให้ต้องขบคิดอย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกิดขึ้น ใช้เหตุผลจำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความเท็จ สิ่งใดมีรายละเอียดเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

อนุวัติ คุณแก้ว (2558) กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์แบ่งออกได้ 3 ประเภทดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element) เป็นการถามให้ค้นหาคุณลักษณะเด่นของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ เช่นการหาความเด่นของข้อความ ความสำคัญของเรื่อง ความนัยของคำพูดหรือกระทำต่างๆ แนวการถาม ได้แก่ถามให้วิเคราะห์ชนิด วิเคราะห์สิ่งสำคัญ และวิเคราะห์เลขนัย เช่น ศิล 5 ข้อใดสำคัญที่สุด

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) เป็นการค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญใด ๆ ของเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผลโดยที่สิ่งทั้งสองสิ่ง หรือสิ่งที้นำมาถามนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์บางอย่างเกี่ยวเนื่องกัน จนมีเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาหาความสัมพันธ์กันได้ เช่น ทำไมเธอถึงชอบแกล้งคนโน้น แกล้งคนนี้เป็นประจำ คำกล่าวนี้ผู้พูดเกิดความรู้สึกอย่างไร

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of organizational principles) เป็นการค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของเรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพนั้นได้เนื่องด้วยอะไร ยึดอะไรเป็นเกณฑ์ หรือมีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนมีหลักการใดที่ร่วมกัน

ธราญา จิตรชญาวนิช (2560: 37) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการตีความ ทำความเข้าใจ ในสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ จากนั้นต้องมีการวิเคราะห์แยกแยะส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้และสามารถหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลค้นหาคำตอบเพื่อหาข้อสรุป

Bloom (1956: 201–207 อ้างอิงจาก ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 74-76) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่างๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด ประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้นๆ จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ต้นผักชีเป็นเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย ของสิ่งต่างๆ เช่น สาระสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร ควรตั้งเรื่องนี่ว่าอะไร การปฏิบัติเช่นนั้น เพื่ออะไร สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดจากสถานการณ์นี้ เช่น

1.3 วิเคราะห์เลขศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็น ซึ่งมีได้บ่งบอกตรงๆ แต่มีร่องรอยของความเป็นจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น

1.3.1 ภาพนี้ หมายถึงใคร

1.3.2 ข้อความนี้ หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด

1.3.3 เรื่องนี้ควรยกย่องหรือตำหนิใคร

1.3.4 เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไร

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใดมีสิ่งใด สอดคล้องกัน หรือไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ มีข้อความใด มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร คำกล่าวใดสรุปผิด การตัดสินใจการกระทำอะไรไม่ถูกต้อง สองสิ่งนี้เหมือนกันอย่างไร หรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกันมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวมากที่สุด การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรียงลำดับความรุนแรง จำนวน

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้ว เกิดผลลัพธ์อะไรตามมาบ้าง ตามลำดับ การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งของต่างๆ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาตามลำดับขั้นตอน ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร เช่น วิเคราะห์วงจรของฝน ผีเสื้อ เป็นต้น

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ) เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างไร ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอย่างไร มีจุดมุ่งหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ หากไม่ทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร หากทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร ข้อความใดเป็นเหตุผลแก่กัน หรือขัดแย้งกัน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น บินเร็วเหมือนนก ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับระบบทำงานของอวัยวะในร่างกาย

3. การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organization Principles) หมายถึง การค้นหาโครงสร้างของระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุด การที่จะวิเคราะห์เชิงหลักการได้ดี จะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่างๆ เช่น การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอย่างไร คำกล่าวนี้ มีลักษณะอย่างไร (ชวนเชิญ โฆษณาชวนเชื่อ) โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่างๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้ หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่มีที่ท่าจะยุติลงได้ หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไรลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์วัตถุ วิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์บุคคล วิเคราะห์ข้อความ วิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์สารเคมี ฯลฯ เป็นต้น สรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์จะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกายภาพ เชิงรูปธรรมและวิเคราะห์เชิงนามธรรม

Clark (1970: 11-13) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแยกส่วนต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ว่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร การคิดวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน คือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ความสามารถในการสรุป และการแยกแยะข้อมูล
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารถึงสิ่งใด

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การวัดความสามารถของบุคคล ในการตีความ มีความรู้ความเข้าใจ ในสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ และความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยสรุปองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน 3 ด้านดังนี้ 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ

กระบวนการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551: 49) กล่าวถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดระดับสูง ดังนั้นจึงเป็นกระบวนการซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่จะคิดให้ชัดเจน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์เพื่ออะไร

3. พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักการใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และจะใช้หลักความรู้ที่ว่า ควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร

4. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระเบียบชัดเจน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552: 13) กล่าวถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งสำเร็จรูปสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ หรือเรื่องราวเป็นต้นเรื่อง เช่น ต้นไม้ สัตว์ นิทาน ข่าว พลเมืองดี ภาวะโลกร้อน อาหารสำเร็จรูป

2. กำหนดคำถามหรือปัญหาเพื่อค้นหาความจริงดังนี้

2.1 ต้นไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร

2.2 สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมได้แก่อะไรบ้าง

2.3 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยควรมีลักษณะอย่างไร

2.4 ภาวะโลกร้อนมีสาเหตุมาจากสิ่งใด

- 2.5 อาหารสำเร็จรูปมีข้อดีข้อเสียอย่างไร
- 2.6 นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดที่ต่ออะไรบ้าง
- 2.7 จงเรียงลำดับประชากรในภาคต่าง ๆ ของประเทศจากมากไปน้อย
- 2.8 สาเหตุสำคัญที่ทำให้ถึงแก่สละเปิดคืออะไร
- 2.9 ข่าวด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในวันนี้มีอะไรบ้าง

3. พินิจพิเคราะห์แยกแยะกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เช่น ต้นไม้ไม่มีความสำคัญต่อมนุษย์ คือ เป็นร่มเงาบังแดด ต้นไม้บางชนิดเป็นยารักษาโรค ผลไม้นำมาเป็นอาหาร ลำต้นของไม้ยืนต้นมาสร้างบ้านเป็นที่อยู่อาศัย ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้

4. สรุปลงเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหานั้น ๆ กล่าวคือ เมื่อจำแนกแยกแยะตอบคำถามแล้วจะมีความคิดว่าต้นไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อได้ข้อสรุปและนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างได้จากการดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากขั้นตอน 1) การระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) การกำหนดคำถามหรือจุดมุ่งหมายที่ต้องการวิเคราะห์ 3) ศึกษาข้อมูลความรู้เพื่อทำการแยกแยะปัญหา 4) การสรุปข้อมูลให้เป็นระบบ และ 5) รายงานผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุและผลเพื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

ธราญา จิตรชญาวณิช (2560: 41) กล่าวถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน ครู ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ดังนี้

ตารางที่ 2.5 แนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

ทักษะการคิดวิเคราะห์			
ความหมาย	องค์ประกอบ	ขั้นตอนการคิด	ตัวบ่งชี้
เป็นความสามารถ จำแนกแยกแยะข้อมูล เหตุการณ์ เรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ออกเป็น ส่วนย่อย ๆ ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด	1. การตีความทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์	1. กำหนดจุดประสงค์ สิ่งที่จะวิเคราะห์	1. ระบุจุดประสงค์สิ่งที่ จะวิเคราะห์ได้
	2. การวิเคราะห์แยก ส่วนประกอบของสิ่งที่ กำหนดให้	2. ศึกษาข้อมูลสิ่งที่ จะวิเคราะห์	2. จัดระบบข้อมูลสิ่งที่ วิเคราะห์ได้
	3. การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อ หาข้อสรุป	3. กำหนดเกณฑ์ในการ วิเคราะห์	3. กำหนดกฎเกณฑ์ใน การวิเคราะห์ได้
		4. วิเคราะห์จำแนก ข้อมูลเพื่อให้เห็น องค์ประกอบของเรื่อง นั้น	4. วิเคราะห์แยกแยะ ข้อมูลได้ตามเกณฑ์
			5. อธิบายความสัมพันธ์ สิ่งที่วิเคราะห์ได้

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ทักษะการคิดวิเคราะห์			
ความหมาย	องค์ประกอบ	ขั้นตอนการคิด	ตัวบ่งชี้
		5. หาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้เห็นว่าส่วนย่อยประกอบกันเป็นภาพรวมได้อย่างไร	6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ 7. นำผลการวิเคราะห์มาใช้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์
		6. นำเสนอผลการวิเคราะห์	
		7. สรุปคำตอบตามวัตถุประสงค์	

หลักการและแนวคิดของความสามารถในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อให้การคิดวิเคราะห์นั้นมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2553: 23-24) กล่าวถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการแยกแยะ ค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่าง คำถาม เช่น อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่าง ระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

บรรจง อมรชิวิน (2554: 115) กล่าวถึง การวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. การระบุได้ถึงคุณสมบัติและองค์ประกอบ เป็นทักษะที่ต้องการให้แต่ละคนที่จะจำแนกและประกอบส่วนเล็กเข้าไปเป็นส่วนใหญ่ การวิเคราะห์นี้จะช่วยให้เรามุ่งจุดสนใจไปที่รายละเอียดและโครงสร้างของวัตถุสิ่งของ ความคิด การออกแบบและอื่น ๆ

2. การระบุถึงความสัมพันธ์และรูปแบบ เป็นการดูถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ นั้นความสัมพันธ์อาจอยู่ในรูปของเชิงเหตุผล ลำดับขั้น สหสัมพันธ์หรือการอุปมา

3. การระบุถึงความคิดหลัก เป็นการวิเคราะห์หาว่าความคิดหลัก (main idea) อยู่ตรงไหน อาจเป็นในบทความนั้นหรือการพูดนั้น ซึ่งก็เป็นความคิดสำคัญที่อาจมีรายละเอียดสนับสนุนซึ่งอาจ

ไม่ได้เขียนระบุไว้เป็นทักษะที่ป้องกันไม่ให้มีข้อผิดพลาดโดยตรง หรือในบางครั้งพบว่าเขียนระบุไว้อย่างชัดเจน

4. การระบุข้อผิดพลาด เป็นทักษะที่ป้องกันไม่ให้มีข้อผิดพลาดในเชิงตรรกะ การคำนวณ ขั้นตอนกระบวนการหาความรู้ การระบุได้ถึงสาเหตุความผิดพลาดและทำการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเปลี่ยนการคิด บางองค์ประกอบอาจมีอคติ ผิด คลุมเครือ หรือความขัดแย้งตรงข้าม หากละเอียดก็จะไปทำลายความเข้าใจได้

วรัลดา หนูรุ่ง (2557) กล่าวถึง องค์ประกอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดแยกแยะเรื่องราวสถานการณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบเช่นไร เป็นการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เพื่อทำความเข้าใจ ความคิดหรือความสัมพันธ์ ซึ่งแสดงออกให้เห็นเป็นพฤติกรรม คือ การคิดวิเคราะห์เนื้อหา การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ

Watson and Glaser (1964: 11) กล่าวถึง การวิเคราะห์ไว้ว่าประกอบด้วยทัศนคติความรู้ และทักษะในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติในการสืบเสาะซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการเห็นปัญหาและความต้องการที่จะสืบเสาะค้นหาข้อมูลหลักฐานมาพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริง
2. ความรู้ในการหาแหล่งข้อมูลอ้างอิงและการใช้ข้อมูลอ้างอิงอย่างมีเหตุผล
3. ทักษะในการใช้ความรู้และทัศนคติดังที่กล่าวมาข้างต้นจากผลการวิจัยต่างๆ

Sternberg (1985: 97-107) กล่าวถึง ทฤษฎีย่อยด้านกระบวนการคิด (Componential Subtheory) เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ โดยอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลว่ามีพฤติกรรมทางปัญญาไม่เหมือนกัน ทฤษฎีย่อยด้านกระบวนการคิดเป็นการใช้การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการพื้นฐานในประมวลผลข้อมูลข่าวสารที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา โดยทำให้เกิดปัจจัยพื้นฐานในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ มีความคล่องในการประมวลผลข้อมูลข่าวสาร และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยเลือกสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตนเองทฤษฎีย่อยด้านกระบวนการคิด (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นของสมองที่กระทำต่อโครงสร้างของสิ่งของต่างๆ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ โดยตัวส่งผ่านข้อมูลจากสิ่งที่ได้รับรู้เข้ามาเป็นมโนทัศน์ทางสมองจากมโนทัศน์ทางสมองหนึ่งไปสู่มโนทัศน์ทางสมองอื่น และเป็นการส่งผ่านมโนทัศน์ทางสมองไปสู่การแสดงออกซึ่งขึ้นอยู่กับความประสงค์ สำหรับรูปแบบมโนทัศน์โครงสร้างทางสมองอาจเป็นรูปภาพ ชุดของประพจน์ สมการพีชคณิต หรืออื่นๆ กระบวนการคิดมีรูปแบบตามหน้าที่พื้นฐานแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ ส่วนประกอบด้านการปรับความคิด ส่วนประกอบการปฏิบัติ ส่วนประกอบการแสวงหาความรู้

1. ส่วนประกอบด้านการปรับความคิด (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการขั้นสูงในการวางแผน (Planning) การควบคุม (Monitoring) และการตัดสินใจ (Decision Making) และประเมินว่าสิ่งที่ทำแล้วเป็นอย่างไร เป็นกระบวนการคิดสั่งการส่วนประกอบการคิดอื่นๆ ว่าต้องทำอะไรในขณะเดียวกันก็เป็นข้อมูลย้อนกลับจากส่วนประกอบด้านการคิดต่างๆ ว่ามีปัญหาในการแก้ปัญหาหรือการปฏิบัติอย่างไรบ้าง

2. ส่วนประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากส่วนประกอบด้านการปรับความคิด แต่ขั้นตอนนี้เป็นการลงมือกระทำจริงใช้กลวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหาและต้องทำควบคู่กันไปกับส่วนประกอบความรู้คิดด้วย เพราะส่วนประกอบด้านการปรับความคิดอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา เพราะว่าเป็นแต่เพียงการตัดสินใจแต่ยังไม่เป็นการลงมือปฏิบัติ และส่วนประกอบด้านการปฏิบัติเพียงอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา เพราะเป็นส่วนของการใช้กลวิธีเพื่อการแก้ปัญหา แต่ไม่ได้ตัดสินใจว่าจะใช้วิธีใด ซึ่งส่วนประกอบด้านการปฏิบัตินั้นมีส่วนประกอบย่อย ๆ ที่สำคัญ คือ

2.1 การเข้ารหัส (Encoding Component) เป็นกระบวนการของการรับรู้และเก็บข้อมูลที่ได้รับใหม่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและปริมาณของการเข้ารหัสเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาสติปัญญา โดยพบว่าคุณภาพและปริมาณของการเข้ารหัสจะค่อยๆ ลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น

2.2 การรวมและการเปรียบเทียบ (Combination and Comparison Component) ส่วนประกอบนี้จะเป็นการรวมและการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับมาและนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา

2.3 การตอบสนอง (Response Component) เป็นกระบวนการที่แสดงถึงกระบวนการปฏิบัติในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาจากเวลาในการตอบสนอง (Response Component Latency)

3. ส่วนประกอบทางการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Components) เป็นกระบวนการเรียนรู้หรือแสวงหาความรู้ใหม่ซึ่ง เป็นส่วนสำคัญของสติปัญญา ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย คือ

3.1 การเลือกเข้ารหัส (Selection Encoding) เป็นการเลือกรับและบันทึกข้อมูลที่เข้ามาใหม่เฉพาะข้อมูลที่ตรงประเด็นในการแก้ปัญหา

3.2 การเลือกส่วนประกอบ (Selective Combination) เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้ารหัสแล้วในวิถีทางที่ทำให้เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้

3.3 การเลือกการเปรียบเทียบ (Selection Comparison) เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลใหม่ที่ได้รับมาไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่

Marzano (2001: 71-83) กล่าวถึง ความสามารถทางการวิเคราะห์แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจับคู่ (Matching) หมายถึงความสามารถในการระบุความเหมือนและความแตกต่างระหว่างส่วนประกอบของแนวคิดหรือสิ่งต่างๆ ออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์สามารถระบุตัวอย่างหลักฐานและลักษณะความเหมือนความแตกต่างได้

2. ด้านการจัดหมวดหมู่ (Classification) หมายถึง ความสามารถในการประมวลความรู้เพื่อการจัดเรียงลำดับและประเภทของแนวคิดหลักหรือความเห็นให้เป็นหมวดหมู่ที่มีความหมายสามารถจัดกลุ่มที่มีหลักการและลักษณะที่คล้ายคลึงเข้าด้วยกัน

3. ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) หมายถึงความสามารถในการคิดเชิงตรรกะและการประเมินความเป็นเหตุเป็นผลของแนวคิดหรือสิ่งต่างๆ จากมุมมองใดมุมมองหนึ่ง เป็นการระบุข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องจากสถานการณ์ คุณลักษณะหรือพฤติกรรมต่างๆ

4. ด้านการสรุป เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป (Generalizing) หมายถึง ความสามารถในการอุปมาน (Induction) คือการใช้เหตุผลจากสิ่งเฉพาะเจาะจงไปสู่การสรุปสิ่งทั่วไป และการอนุมาน (Deduction) คือการใช้เหตุผลจากสิ่งทั่วไปมาสรุปสิ่งเฉพาะเจาะจง รวมทั้งการอ้างอิงถึงเพื่อนำมา กำหนดเป็นหลักการหรือกฎซึ่งสามารถทดสอบในเหตุการณ์ที่เจาะจงหรือแนวคิดหลักได้ เป็นความสามารถในการสร้างหลักการเกี่ยวกับสถานการณ์หรือข้อมูลที่กำหนด

5. ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ (Specifying) หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการทั่วไปที่มีอยู่แล้วไปสรุปเป็นหลักการใหม่ที่เฉพาะเจาะจง และสรุปได้ว่าหลักการใหม่นั้นเป็นข้อควรปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์หรือเรื่องราวเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้นต้องอาศัยหลักการอย่างไร ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและหลักการของ Bloom (1956 : 148 - 150) มาใช้เป็นแนวทางในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยวัดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ถือว่ามีสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อทุกคนในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของการคิดวิเคราะห์ไว้หลายประการดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2553: 39) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ช่วยให้สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง

3. ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สืบสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้

4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่นๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่นๆ ที่มีอยู่

5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาตามความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสรุปสิ่งใดลงไป

6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดยไม่ฟังฟังอคติที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำ ทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง

7. ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เรามีวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า

สจุนธ์ สนิธพานนท์ และคณะ (2555: 31) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. ทำให้สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูล หรือจากความคิดเห็น มีความกระจ่างชัดเจน ทำให้มองเห็นแนวทางในการตัดสินใจที่ทำงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ ทำให้รู้จักคิด จำแนกแยกแยะสิ่งที่เรียนรู้ จัดประเภทสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถทำนายผลหรือคาดการณ์ สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ใกล้เคียงความเป็นจริง นำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสม

3. ทำให้เป็นคนมีเหตุผล มีหลักการไม่กระทำสิ่งใด ๆ ตามใจตนเองอย่างเลื่อนลอยไร้ทิศทาง ไม่สรุปเรื่องราวต่าง ๆ ตามอารมณ์ หรือความรู้สึกของตนเอง

4. ทำให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในด้านการแสดงความคิดเห็น หรือการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีเหตุผล

5. สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ตามขั้นตอน ถูกต้องและสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมโลกยุคปัจจุบันได้ ไม่คล้อยตามหรือหลงเชื่อบุคคลอื่น จนเกิดความผิดพลาดในกิจการต่าง ๆ

6. ทำให้เป็นผู้ที่มีทักษะในการลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ หลอมรวมได้ใจความเพื่อนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลไปยังบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้

7. ทำให้สามารถประมวลข้อคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลที่หลากหลายมาสัมพันธ์กันเพื่อนำมาสรุปเป็นแนวคิดใหม่นำไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพของงาน

8. ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ได้ตรงประเด็น

นลินี ณ นคร (2555: 7) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. การกำหนดความเป็นตัวตนของบุคคล กระบวนการทางปัญญาของบุคคลจะตัวกำหนดแนวทางการจัดการความรู้และความเป็นตัวตนของบุคคลว่า คิดอะไร รู้อะไร ทำอะไรตลอดจนสามารถควบคุมตนเองที่จะกำหนดท่าทีหรือแนวโน้ม หรือวิถีชีวิตของบุคคลให้แสดงออกโดยการพูด การเขียน และการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ

2. การคิดเป็นพื้นฐานของสติปัญญาและความเข้าใจบุคคลจะหาคำตอบได้ดีหากใช้เวลาในการทบทวนไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ การคิดจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลสามารถหาวิธีการหรือแนวทางเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงสิ่งเดิมให้ดีขึ้น

3. การคิดเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ ทุกคนต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีสิ่งที่เข้ามากระทบทำให้ต้องตัดสินใจหากไม่ตัดสินใจที่ดีก็เกิดข้อผิดพลาดได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องสำคัญหรือไม่สำคัญการคิดที่เป็นระบบ มีข้อมูลเพียงพอจะช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ

Meyerson (1993) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. การมุ่งคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่บีบบังคับด้วยเวลาที่เคลื่อนที่ไปในแต่ละวัน ขณะที่เราทราบดีว่ากิจกรรมในโรงเรียนหาสิ้นสุดไม่ได้ การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ต้องการอยู่นิ่ง ๆ ในกรอบประสบการณ์ของเราและมองห่างออกมา

2. การมุ่งคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เริ่มด้วยกระบวนการของการระบุประเด็นและความเอาใจใส่ และสิ่งที่สนใจว่า อะไรเป็นความสำคัญอย่างแท้จริง เมื่อเราอยู่ในสถานการณ์ที่ท่วมท้นจำนวนความต้องการ การคิดอย่างรอบคอบเป็นเสมือนพาหนะที่พาเราผ่านทะเลความต้อการนั้น ๆ และเป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ ซึ่งเราต้องใช้เวลาและความสนใจฝังเข้าไปภายใน

3. การครุ่นคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการให้ประสบการณ์ วิธีที่มองห่างออกมา ช่วยให้เราบอกได้ว่าเกิดอะไรขึ้น ซึ่งสามารถใช้การบันทึกเทปหรือการเขียนบันทึกประจำวัน สรุปประโยชน์ นักเรียนจะได้รับการฝึกวิเคราะห์ที่ตรงตรง คือทำให้เกิดการคิดรอบคอบ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ รู้จักคิด จำแนกแยกแยะ อย่างมีหลักเกณฑ์ นำเสนอข้อมูลอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา สรุปข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นได้ตามขั้นตอน และเป็นการฝึกความคิดให้รอบคอบ

การวัดและประเมินผลการศึกษาการคิดวิเคราะห์

นักการศึกษากล่าวถึงการวัดและประเมินผลการศึกษาการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

สมถวิล วิจิตรวรรณและคณะ (2556: 4-20) กล่าวถึง การทดสอบทักษะความคิดวิเคราะห์ ดังกล่าว สามารถใช้ได้ทั้งแบบทดสอบเลือกตอบและแบบสอบเขียนตอบดังนี้

1. แบบเลือกตอบ คือแบบทดสอบที่มีคำตอบให้ผู้เลือกมี 3 ลักษณะคือแบบทดสอบ หลายตัวเลือก แบบทดสอบถูกผิด แบบทดสอบจับคู่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบทดสอบหลายตัวเลือก คือแบบทดสอบที่ประกอบด้วยส่วนของคำถามและคำตอบหลายคำตอบ โดยมีข้อถูกเพียงข้อเดียว คำตอบที่เหลือคือตัวลวง

1.2 แบบทดสอบถูกผิด คือแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบโดยพิจารณาข้อความว่าถูกหรือผิด เป็นแบบวัดด้านความรู้ความจำ เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก

1.3 แบบทดสอบจับคู่ เป็นแบบทดสอบที่ประกอบไปด้วยชุดคำถามที่มีตัวเลือกชุด หนึ่งร่วมกัน

2. แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบเขียนตอบด้วยภาษาตนเอง มีลักษณะแบบทดสอบเติมคำ แบบอัตนัยหรือความเรียง

ทิตินา แคมมณีและคณะ (2544: 146) กล่าวถึง การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นั้นจะต้องวัดทั้ง 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล
2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูลเนื้อเรื่องได้ตามหลักเกณฑ์
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

Bloom (1956, 64 อ้างถึงใน โสภิตา เสนาะจิต, 2560: 41 และสมนึก ภัททิยธนี, 2560: 112-114) กล่าวถึง การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องพิจารณาให้ครบทั้ง 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ โดยการให้ค้นหาข้อมูลเหตุ ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราว นั้น ๆ โดยใช้ทักษะการวิเคราะห์ว่าตอนใด ส่วนใด สำคัญที่สุด มีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายสำคัญใด วิเคราะห์ข้อสรุปนั้นมีอะไรสนับสนุน หรือวิเคราะห์หาข้อผิดพลาด ตัวอย่างคำถามเช่น ไบหน้าคนส่วนใดสำคัญที่สุด

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เป็นการถามให้ที่ให้หาความสำคัญของเรื่องราว นั้นสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุอะไรเป็นผลใช้หลักการหรือทฤษฎีใดเป็นหลัก มีข้อสนับสนุนหรือคัดค้านใด ตลอดจนข้อสรุปมีเหตุและผลอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการถามให้ค้นว่าเรื่องราว นั้น ๆ อาศัยหลักการใดเป็นแกนกลาง มีโครงสร้าง องค์ประกอบ ใจความสำคัญอย่างไร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์สามารถทำได้ด้วยการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของ Bloom เป็นแบบวัดความสามารถทางการคิดที่สามารถสร้างขึ้นเอง ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา คือ สามารถจดจำข้อมูลสำคัญ ระบุ จำแนก แยกย่อยและสรุปความรู้ได้ 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ สามารถเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล หาความสัมพันธ์รวมถึงความสัมพันธ์ต่างๆในเชิงเหตุผล 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ คือมองเห็นโครงสร้างและหลักการสามารถบอกวัตถุประสงค์ เป้าหมายและความคิดรวบยอด โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัยและมีการประเมินผลตามสภาพจริง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายความพึงพอใจ

การปฏิบัติกิจกรรมควรจะให้บุคคลผู้นั้นเกิดความพึงพอใจในกิจกรรม ขึ้นอยู่กับการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้การเรียนของนักเรียนเกิดความพึงพอใจ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังนี้

วีรพ พรธทวิ (2542) กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

ชัยวัฒน์ ดุจศรีแก้ว (2543) กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการองค์ประกอบตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น หากเป็นไปในทางบวกจะเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน จะมีการเสียสละ อุทิศร่างกาย แรงใจ แรงทรัพย์ และสติปัญญาให้แก่งานมากขึ้น แต่ในทางตรงข้ามหากผู้ปฏิบัติงานมี

ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติต่อการปฏิบัติงานเป็นไปในทางลบ จะมีผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ขาดความกระตือรือร้น ปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ

กาญจนา อรุณสุขรุจี (2546) กล่าวถึง ความพึงพอใจของมนุษย์ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553) กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกนี้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูง หากโน้มเอียงไปในทางลบการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

น้ำลิน เทียมแก้ว (2556: 7) กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจส่งผลให้มีทัศนคติที่ดี เมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากซึ่งเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ด้วยการสร้างสิ่งเร้าเพื่อเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าเกิดทัศนคติตรงกันข้ามก็จะได้งานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีความพึงพอใจ

นุชลี อุภักย์ (2555: 109-116) กล่าวถึง Maslow เป็นบุคคลแรกที่เสนอแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีความต้องการโดยธรรมชาติตามลำดับขั้น จากความต้องการในระดับต่ำเพียงเพื่อให้มีชีวิตรอด และรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ไปสู่ความต้องการในระดับสูงสุด อันได้แก่ การพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self-Actualization) หากความต้องการในขั้นแรกๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนอง บุคคลจะไม่มีทางก้าวขึ้นสู่การพัฒนาในขั้นสูง ตามทฤษฎีของMaslowแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความต้องการอากาศ น้ำ สารอาหาร และการพักผ่อนนอนหลับ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety and Security Needs) เมื่อความต้องการทางกายได้รับการตอบสนอง บุคคลจะเกิดความต้องการในขั้นต่อไป คือ ความต้องการสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความผูกพัน (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นที่ 2 แล้ว โดยใน

ขั้นนี้บุคคลต้องการความรัก ความผูกพัน และการยอมรับจากคนรอบข้าง เช่น ครอบครัว เพื่อน คนรัก และสมาชิกชมรม

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการชื่นชมยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการขั้นถัดมาที่มาสโลว์ (อ้างถึงใน Boeree, 2006: 2) แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบที่ ต้องการการชื่นชมยกย่องจากผู้อื่น เช่น ต้องการชื่อเสียง ชัยชนะ ความสนใจ การยอมรับ และความรู้สึกเหนือผู้อื่น และแบบที่ ต้องการความนิยมและนับถือตนเอง เช่น ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกที่ได้ประสบความสำเร็จ ความรู้สึกที่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ความรู้สึกเป็นอิสระ ซึ่งความรู้สึกแบบที่สองนี้ หากบุคคลได้รับการตอบสนองแล้วจะเก็บรักษาไว้ได้คงทนกว่าแบบแรก

ขั้นที่ 5 ความต้องการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ (Self-Actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่บุคคลต้องการจะเติมเต็มความสมบูรณ์ให้กับตนเอง ได้พัฒนาพลัง หรือศักยภาพทั้งหมดอย่างเต็มเปี่ยมและเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างเต็มที่ โดยไม่ติดอยู่กับเงื่อนไขของความต้องการทรัพย์สินเงินทอง ความรัก ความผูกพัน หรือเกียรติยศชื่อเสียงใด ๆ เป็นการตอบแทน

ในปี พ.ศ. 1972 Aldenfer ได้นำทฤษฎีของ Maslow มาปรับและพัฒนาใหม่ เป็นทฤษฎีการดำรงชีพ-สัมพันธ์ภาพ-การงอกงาม (Existence-Relatedness-Growth Theory : ERG Theory) โดยยู่บรวมความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การดำรงชีพ (Existence) เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการดำรงชีวิตของมนุษย์เปรียบได้เป็นความต้องการที่ ๆ ในขั้นที่ 1 (ความต้องการทางกาย) และขั้นที่ 2 (ความต้องการความมั่นคง ความปลอดภัย) ของมาสโลว์

2. สัมพันธ์ภาพ (Relatedness) เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ได้แก่ ความต้องการความรักและความผูกพัน รวมถึงความต้องการได้รับความนิยยกย่องจากผู้อื่นตามทฤษฎีของ Maslow

3. การเจริญงอกงาม (Growth) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพภายในตนเอง ซึ่งถ้าเปรียบกับทฤษฎีของ Maslow ได้แก่ ความต้องการนิยมนับถือตนเอง (Self-Esteem) และความต้องการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ (Self-Actualization)

Maslow (1962 อ้างอิงจาก ทิศนา แคมณี, 2560: 69) กล่าวถึง ความต้องการพื้นฐานทางธรรมชาติของมนุษย์อย่างเป็นลำดับขั้นกล่าวคือ มนุษย์เรามีความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการยอมรับและยกย่องจากสังคม และความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองเต็มที่ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง หรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ความต้องการด้านอื่น ๆ จะเกิดขึ้นอีก หากความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียง ก็จะสามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นสูงขึ้น และหากมนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเองและพัฒนาตนเองดังประสบการณ์ที่เรียกว่า peak experienceคือการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถ่องแท้ มีประสบการณ์เช่นนี้บ่อย ๆ จะสามารถพัฒนาตนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการทางธรรมชาติในการการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 5 ขั้น โดยเริ่มจาก

ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ความต้องการความรักและความผูกพัน ความต้องการได้รับการชื่นชมยกย่องและในขั้นสุดท้ายความต้องการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์

การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคล สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจได้โดยตรง มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้หลายท่าน ดังนี้

โยธิน แสงดี (2551: 9) กล่าวถึง การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยให้กลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดแสดงความคิดเห็นลงในแบบสอบถามที่กำหนด เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์และวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง ได้ข้อมูลที่ เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

บุญชม ศรีสะอาด (2554: 74-84) ได้เสนอเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจ เช่นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของคำถามที่ ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ หรือกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้ยาก อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคล มีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างของแบบสอบถาม แบบสอบถามโดยทั่วไปมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ

1.1 คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เป็นส่วนแรกของการสอบถาม ซึ่งมักจะระบุจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

1.2 สถานภาพทั่วไป เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

1.3 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเป็นส่วนสุดท้ายและส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2. รูปแบบของแบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถามอาจมีลักษณะเป็นปลายเปิดหรือแบบปลายปิด แบบสอบถามฉบับหนึ่งอาจเป็นแบบปลายเปิดทั้งหมดหรือแบบปลายปิดทั้งหมด หรือเป็นแบบผสมก็ได้ดังนี้

2.1 ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Form or Unstructured Questionnaire) เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้เลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ แบบสอบถามตอบ โดยใช้คำพูดของตนเอง คำถามปลายเปิดนี้ จะเสียเวลาในการตอบมาก และสรุปผลการวิจัยได้ยาก ถ้าใช้ควบคู่กับแบบอื่น ๆ แล้วผู้ตอบส่วนใหญ่มักไม่ตอบแบบปลายเปิด ในการสร้างแบบสอบถามครั้งแรก ผู้วิจัยอาจสร้างแบบปลายเปิด แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อที่จะได้คำตอบ ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาสร้างแบบปลายปิด

2.2 ข้อคำถามปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire) เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความ หรือตรงกับช่องที่เป็นความจริงหรือความเห็นของตนมีหลายรูปแบบ ได้แก่

2.2.1 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนเพียงคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ

2.2.2 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนเพียงคำตอบเดียวจากหลายคำตอบ

2.2.3 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนได้หลายคำตอบ

2.2.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นของตน

2.2.5 แบบผสมหมายถึง มีหลายแบบอยู่ด้วยกัน

2.2.6 แบบให้เรียงอันดับความสำคัญโดยเขียนเรียงอันดับความชอบที่มีต่อสิ่งนั้น

2.2.7 แบบเติมคำสั้น ๆ ลงในช่องว่าง แม้ว่าจะเป็นการเติมคำแต่ก็ไม่จัดว่าเป็นแบบปลายเปิดเพราะส่วนที่ให้เติมมีความเฉพาะเจาะจง

3. หลักในการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร

3.2 สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และให้ครอบคลุม

3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้

3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อหน่าย ไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบโดยไม่ตั้งใจ

3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้นควรใช้ข้อคำถามแบบปลายปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบในแบบสอบถาม

3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี คือ มีลักษณะดังนี้

3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน

3.6.2 ใช้ข้อความที่สั้นกะทัดรัด ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

3.6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ

- 3.6.4 แต่ละข้อควรถามเพียงปัญหาเดียว
- 3.6.5 หลีกเลียงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง
- 3.6.6 หลีกเลียงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อน่าย ไม่รู้เรื่องหรือไม่สามารถตอบได้
- 3.6.7 หลีกเลียงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ รวย โง่ ฉลาด
- 3.6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบ ให้ตอบตามแนวหนึ่งแนวใด
- 3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจหรืออึดอัดใจที่จะตอบ
- 3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า
- 3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ
- 3.6.12 คำตอบที่ให้เลือกในข้อคำถามควรมีให้ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถ

เลือกตอบได้ตรงกับความจริงตามความเห็นของเขา

4. มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) เป็นมาตรการวัดชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบวัดด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีลักษณะ สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

4.1 มีระดับความเข้มข้นให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็น เหตุผลสภาพความเป็นจริง ตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

4.2 ระดับที่เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือมีเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

4.3 บางข้อมีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

4.4 สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะเป็นข้อที่มีลักษณะเชิงนิมานหรือเป็นลักษณะเชิงนิเสธ ข้อที่มีลักษณะเชิงนิมาน ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งจะได้ 5 คะแนน เห็นด้วยจะได้ 4 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน ข้อที่มีลักษณะเชิงนิเสธ จะให้คะแนนแบบตรงกันข้าม จากการที่สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ จึงสามารถวัดความคิดเห็น คุณลักษณะด้านจิตพิสัยออกมาในเชิงปริมาณได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือลบขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติ ทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำแนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจมาทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจชนิดปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ณัฐภา นครสูงเนิน (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และกิจกรรมการเรียน

การสอนให้บรรลุผลสำเร็จทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จะแสดงบทบาทให้เห็นชัดเจนในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมในการดำเนินการใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และงานด้านวิชาการ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย เป็นรูปแบบของระบบที่คลี่คลายแบบเปิด (Loosely coupled) ที่มุ่งสู่สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 บนฐานงานจริงร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของ PLC มี 6 องค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วยการเรียนรู้แบบสองทิศทางอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกันเป็นลำดับ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเร้าศักยภาพ องค์ประกอบที่ 3 วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม องค์ประกอบที่ 4 ระบบเปิดแบบผนึกกำลังมุ่งสู่นักเรียน องค์ประกอบที่ 5 ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ภาวะความเป็นครู และองค์ประกอบที่ 6 พื้นที่เรียนรู้บนฐานงานจริงที่มีลักษณะเด่นชัดของพื้นที่เรียนรู้ 6 พื้นที่ย่อย ประกอบด้วย PLC พื้นที่กลาง PLC พื้นที่ครูวิชาชีพ PLC พื้นที่ทีมเรียนรู้ PLC พื้นที่วงเวียนเรียนรู้ต่าง ๆ PLC พื้นที่เสมือนและ PLC พื้นที่ระหว่างโรงเรียน

อนันต์ ธรรมทอง (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนเมืองพลวิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลกระทบที่เกิดกับนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ประกอบด้วย ผลกระทบด้านการศึกษาวิเคราะห์นั้น นักเรียนมีคะแนนอยู่ระหว่าง 75-94 มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50-3.13 มีระดับการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับ 3 สามารถทำการประเมินและสรุปเหตุการณ์ได้ อยู่ในเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลกระทบด้านทักษะการทำโครงการของนักเรียนพบว่า มีผลการประเมินทักษะการทำโครงการอยู่ในคุณภาพระดับดีมากเป็นตามเป้าหมายที่กำหนด

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 วิธีการ 1) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ 3) การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน 4) การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2. สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3. กลยุทธ์การบริหารเพื่อการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) กลยุทธ์ปฏิรูปการบริหารบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์

สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 5) กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

ชูลีพร เกลี้ยงสง และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การกำหนดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การให้การสนับสนุนการจัดการสถานศึกษา 3) การประสานความร่วมมือของสมาชิก 4) การติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร และ 5) ความรับผิดชอบของสมาชิกในสถานศึกษา

กนกพร อุทัยวัฒน์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ร่วมกับผังกราฟิก เรื่อง ระบบนิเวศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.88/75.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เท่ากับร้อยละ 75.37 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุสรฯ สุวรรณาวงศ์ (2559) ได้สังเคราะห์แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับคุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยม และบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 3) มุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ และ 5) ภาวะผู้นำร่วมทางการบริหาร

จุฑามาส ทวีบุตร (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังกราฟิก เรื่องการสังเคราะห์ ด้วยแสงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังกราฟิก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังกราฟิก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังกราฟิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด

วิมาณ วิชวารีย์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ดิน หิน แร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และแผนผังมโนทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.54/78.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วยุวี วงศ์สมศรี (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) มาใช้ในการสอน 3 วงจร ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สูงขึ้น โดยวงจรที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.33 วงจรที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.33 และวงจรที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 83.33 นักเรียนร้อยละ 90.00 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยนักเรียนทั้งชั้นมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77.78 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการเรียนวิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้บทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ทั้งด้านนักเรียนและด้านผู้สอน อยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ โดยในด้านนักเรียน บทบาทและพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด คือ นักเรียนได้นำเสนอแนวคิดอย่างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 92.00 ส่วนด้านผู้สอน บทบาทและพฤติกรรมที่ผู้สอนแสดงออกมากที่สุด คือ ครูเตรียมสถานการณ์ที่นักเรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะ รวบรวมข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 90.00

เพ็ญพัทธ์ ช่วยพันธ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่มีความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ เมื่อเทียบกับการจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีสอนปกติ 2) นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ เมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนปกติ

วาสนา ทองทวีงยศ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้าน บรรยากาศองค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ ครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของครูในสถานศึกษาได้

แพรวนภา โสภา (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้การสืบ เสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกม เรื่อง ระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์และสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยการ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกม เรื่อง ระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์และสัตว์ ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกม สูงกว่าก่อนเรียน 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกมสูงกว่าก่อนเรียน 4) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกมมีความพึงพอใจในระดับมาก

พิรุณมัย ยิงนอก (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Supovitz and Christmam (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ชุมชนการพัฒนาการสอนของครูบทเรียนจาก Cincinnati and Philadelphia ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ชุมชนขนาดเล็กที่ช่วยให้ครูผู้สอนที่รู้สึกท้อใจกับว่าโรงเรียนของพวกเขาปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้พวกเขามีโอกาสดีกว่าที่จะติดต่อสื่อสาร และทำงานร่วมกับเพื่อนครู ความคิดริเริ่มการอ่านออกเขียนได้ให้การเรียนรู้ชุมชนขนาดเล็กที่เน้นความเข้มแข็ง ชุมชนมีอาชีพทั่วทั้ง Cincinnati and Philadelphia มีความพยายามปฏิรูปปฏิสัมพันธ์วัฒนธรรมของโรงเรียนในทางบวก แต่ไม่ได้โดยอัตโนมัติไปยังการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติการเรียนการสอนเฉพาะเมื่อมีความพยายามร่วมกันของชุมชนครูมุ่งเน้นไปวิธีปฏิบัติที่สอนอยู่ที่นั่น การปรับปรุงที่วัดได้จริงจากนักเรียน การเรียนรู้ในหลายกรณีชุมชนครูใช้เวลาน้อยมุ่งเน้นไปที่การเรียนการสอน การปฏิบัติ หรือการวางแผนหลักสูตร เพื่อให้การพัฒนาในชุมชนสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน

Potter (2008) ได้ศึกษาเรื่อง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อหาว่าผู้บริหารใช้กลยุทธ์ใดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจช่วยให้ครูพัฒนาผลการเรียนของนักเรียน โดยครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนยังไม่เต็มที่ตามหลักสูตร ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา และมีผลการเรียนที่ดีขึ้นเมื่อครูสอนซ่อมเสริม

Calcosola (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพร่วมของครูและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีมากขึ้น และคณะครูที่รู้สึกว่าคุณภาพร่วมในโรงเรียน รับรู้ว่าทางโรงเรียนของพวกเขาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มการรับรู้ความสำเร็จของครูที่เป็นปัจจุบัน และสร้างความคาดหวังต่อไปในอนาคต ความผูกพันจากการทำงานร่วมกัน มีความเชื่อมโยงไปถึงประสิทธิภาพแห่งตนของครูเมื่อครูมีการควบคุมการตัดสินใจในระดับห้องเรียน

Cormier (2009) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้อำนวยความสะดวกและครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนที่มีลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีองค์ประกอบคือ วิสัยทัศน์ร่วมและข้อตกลงร่วม ผู้นำร่วมและผู้นำสนับสนุน การร่วมเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพ

ร่วมกัน การวัดและประเมินผลด้วยความรับผิดชอบ ครูของโรงเรียนที่มีลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ นักสื่อสาร นักสร้างความร่วมมือ โค้ชผู้ฝึกสอน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้เสริมสร้าง ศักยภาพ และผู้ประสานงาน

Vanblaere, B. and Devos, G. (2016) ได้ทำศึกษาภาวะผู้นำโรงเรียนกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ภาวะผู้นำโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงาน และส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานให้ดีขึ้น 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ การกระทำของผู้นำที่แสดงออกหรือมอบอำนาจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วิธีการสอนที่นำมาใช้ในการพัฒนาการคิดมีหลากหลายวิธี สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผลการวิจัยจะเห็นว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม จะมีพัฒนาการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านบรรยากาศการเรียนการสอน บทบาทของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง เป็นการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดพัฒนาการที่ดีขึ้น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน และเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 12 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน ซึ่งเป็นนักเรียนความสามารถ เก่งปานกลาง และอ่อน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (รหัสรายวิชา ส 22101) หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม ที่ใช้แนวการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 1) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 20 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (เฉพาะสาระหน้าที่พลเมือง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.2 ศึกษาเนื้อหาบทเรียนสาระที่ 2 รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส 22101 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม จำนวน 16 คาบ ที่ใช้แนวการสอน โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วิเคราะห์ความสำคัญ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เวลา 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เวลา 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์หลักการ เรื่อง แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เวลา 2 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์ความสำคัญ เรื่อง ความสำคัญของสถาบันทางสังคม เวลา 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม เวลา 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 วิเคราะห์หลักการ เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม เวลา 2 คาบ

1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1.3.1 ขั้นเสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุคำถามสำคัญ (Stimulating and Key Questioning Collaboratively) โดยครูนำคลิปวิดีโอ แหล่งเรียนรู้จริง ภาพ หรือกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ นักเรียนศึกษา

1.3.2 ขั้นรวมพลังแสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์ (Searching and Analyzing Collaboratively) โดยครูออกแบบการเก็บข้อมูลให้นักเรียน เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน รวมทั้งใบความรู้ และให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปคำตอบของปัญหา

1.3.3 ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively) โดยครูให้นักเรียนสรุปผล/สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอการสะท้อนความคิดตามประเด็นที่ได้รับภายในกลุ่มก่อนการเสนอจริง

1.3.4 **ชั้นรวมพลังสื่อสาร และคิดสะท้อน (Communicating and Reflecting Collaboratively)** โดยครูให้นักเรียนสะท้อนคิดด้วยการนำเสนอความรู้ และการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความเข้าใจและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

1.3.5 **ชั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively)** โดยนักเรียนช่วยกันแบบรวมพลังประยุกต์ด้วยการปฏิบัติ โดยบูรณาการความรู้ ทักษะปฏิบัติ เช่น การใช้การเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ในครอบครัว ในกิจวัตรประจำวัน ทำให้ได้ชิ้นงาน ตามองค์ความรู้ใหม่ (กลุ่ม PLC เข้าร่วมสังเกตการสอนในชั้นเรียน แจ้งผู้สอน เพื่อนำไปปรับแก้ไขใน ชั่วโมงต่อ ๆ ไป)

1.4 **นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความ** เทียบตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัดเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อ ตลอดจนการวัดและประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 **นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปเสนอต่อ** ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดและประเมินผล รวมถึงการใช้สำนวนภาษา เหมาะสม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตาม เกณฑ์ของ (วรรณิ แกมเกตุ, 2555) คือ ค่าความสอดคล้องต้องมากกว่า 0.5 ($IOC > 0.5$) จึงจะ สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1, 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

1.6 **นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ** และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 /2 จำนวน 24 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้

1.7 **นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของ** ผู้เชี่ยวชาญแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่ม ทดลอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 **ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดจุดประสงค์ใน** การสร้างแบบทดสอบ และกำหนดกรอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีการจำแนก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

1.1.1 **ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element)** เป็นการถามให้ ค้นหามูลเหตุ ต้นกำเนิด ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราวนั้นๆ โดยใช้ทักษะวิเคราะห์

เปรียบเทียบว่าตอนใดเป็นการสมมติฐาน วิเคราะห์ว่าตอนใดเป็นข้อสรุปหรือสิ่งอ้างอิงสนับสนุน วิเคราะห์ว่าข้อสรุปนั้นมีอะไรสนับสนุน หรือวิเคราะห์หาข้อผิดพลาด

1.1.2 ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นความสามารถในการหาข้อสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ใช้หลักการใดในการพิจารณาความสัมพันธ์ สิ่งใดเป็นเหตุ สิ่งใดเป็นผล บุคคลหรือบทความนั้นยึดหลักทฤษฎีใด บทความนี้มีคำกล่าวขยายสนับสนุนหรือคัดค้านอะไร ข้อสรุปยึดเหตุผลข้อไหน ของคุณมีความสัมพันธ์กันมากน้อย ถ้าเกิดสิ่งนั้นสิ่งใดจะเกิดตามมาจากราวข้อเท็จจริงมา วิเคราะห์ว่าสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

1.1.3 ด้านการวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organization Principles) เป็นความสามารถในการจับเค้าโครงเรื่อง ว่าเรื่องราวนั้นอาศัยหลักการและระเบียบใด มีเทคนิคการเขียนอย่างไรจึงชวนให้คนอ่านมีมโนภาพหรือยึดหลักปรัชญาใด อาศัยหลักการใดที่เป็นสื่อสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

1.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบถูกเพียง 1 ข้อ มีข้อสอบทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คำตอบถูกได้ 1 คะแนน คำตอบผิดได้ 0 คะแนน

1.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของคำถาม ตัวเลือก ภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบโดยใช้ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1, 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

ทั้งนี้แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการวิจัยต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (IOC > 0.5) จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยได้ ซึ่งแบบทดสอบมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 (มาเรียม นิลพันธ์, 2553)

1.5. จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 24 คน ของโรงเรียนช่างตาครูสคอนแวนท์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบ มีค่า 0.21-1.00 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.21-0.43

และเหลือแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Kuder-Richardson KR-20 ได้เท่ากับ 0.73 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 198-199)

1.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำแบบทดสอบที่สมบูรณ์ไปจัดพิมพ์ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.8 จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปนำเสนอกลุ่ม PLC ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.8.1 สร้างทีม PLC ครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา

1.8.2 ผู้วิจัยและครูกลุ่ม PLC ร่วมกันวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้

1.8.3 ครูกลุ่ม PLC เข้าร่วมสังเกตการสอน

1.8.4 ผู้วิจัย และครูกลุ่ม PLC ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะทั้งจุดแข็ง และอุปสรรครวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุ ที่มาของปัญหา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา

1.8.5 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุง โดยออกแบบกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป

2. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนช่างตาครูสุคอนแวนท์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1932: 1-55)

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 121) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.3 สร้างข้อความให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดขึ้นโดยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of congruence: IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความแต่ละข้อ ซึ่งค่า IOC ที่ใช้ได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธ์, 2553) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลต่อไป โดยมีเกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแบบสอบถามแต่ละข้อไว้ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการวัด
- 1 ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการวัด
- 1 แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการวัด

ผลการประเมินแบบสอบถามมีค่า IOC เฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 1.00

2.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่พิจารณาความเหมาะสมตามเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ พิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 23 คน ตอบแบบสอบถามและนำไปตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2550) จากการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นภาพรวมเท่ากับ 0.70 เมื่อจำแนกรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นด้านเนื้อหาอยู่ที่ 0.87 ค่าความเชื่อมั่นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ที่ 0.8765 ค่าความเชื่อมั่นด้านการใช้สื่ออยู่ที่ 0.70 และค่าความเชื่อมั่นด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ที่ 0.92 แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปทดลองใช้กับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์เป็นที่ยอมรับที่จะนำไปใช้ได้

2.6 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design (วรรณิ แกมเกตุ: 55) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนการทดลอง	ทดลอง	ทดสอบหลังการทดลอง
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง

X หมายถึง การทดลองโดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 ข้อ

2. ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแบบคละความสามารถ กลุ่มละ 4 – 5 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่คละความสามารถกันตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และ สถาบันทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 23 คน ในเวลาเรียนปกติใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

3. เมื่อสิ้นสุดการสอนแล้วผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 20 ข้อ

5. ตรวจสอบผลแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สูตร t-test (Dependent Sample Test) (นภาพร สิงห์ต, 2548: 131)

2. การวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 118)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (สมนึก ภัททิยธนี, 2562: 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553 : 179)

2.1 การหาค่าความยากง่าย (p)

$$P = \frac{R}{N}$$

P	แทน	ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
r	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (r)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N/2}$$

r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
R_U	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นกลุ่มเก่ง
R_L	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นกลุ่มอ่อน
N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พิจารณาจากสูตร Kuder-Richardson KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 198-199)

$$R_{tt} = \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

R_t	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
k	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
p	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบผิดในแต่ละข้อ

$\sum pq$ แทน ผลรวมความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ และสัดส่วนคนทำผิดในแต่ละข้อแทนค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยการกำหนดค่าความเที่ยงของแบบประเมิน 0.70 ขึ้นไป โดยมีเกณฑ์การประเมินค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร, 2550) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	การแปลความหมาย
มากกว่า .90	ดีมาก
มากกว่า .80	ดี
มากกว่า .70	พอใช้ (อยู่ในเกณฑ์เป็นที่ยอมรับ)
มากกว่า .60	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .50	ต่ำ
น้อยกว่า หรือเท่ากับ .50	ไม่สามารถรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิเคราะห์ ค่า t – test for dependent samples

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - \sum D^2}{N-1}}}$$

\bar{d} หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลต่าง

d หมายถึง ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

Sd หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่างนับเป็นคู่

2. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 106)

2.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S = \sqrt{\frac{\sum(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ข้อมูลแต่ละจำนวน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลในชุดนั้น

N แทน จำนวนข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลำดับ

ตอนที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดยการวิเคราะห์ในตอนต้นที่ 1 จะแสดงผลดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวม

ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์	n	\bar{X}	S.D.	t	P
ก่อนการใช้กิจกรรม	23	17.04	4.88	5.54*	0.00
หลังการใช้กิจกรรม	23	21.70	3.99		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำแนกเป็นภาพรวม และรายด้าน

การคิดวิเคราะห์	n	ก่อนใช้ กิจกรรม		แปลผล	หลังใช้ กิจกรรม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ	23	6.60	1.83	ปานกลาง	7.95	1.33	ดี
2. ด้านการคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	23	5.86	1.66	ปานกลาง	7.08	1.50	ปานกลาง
3. ด้านการคิดวิเคราะห์ หลักการ	23	4.56	1.97	ปานกลาง	6.65	1.47	ปานกลาง
ภาพรวม	23	5.68	1.63	ปานกลาง	7.23	1.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสามารถการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและ
หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่าน
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมของความสามารถการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทั้งก่อน
เรียนและหลังเรียนแต่มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ($\bar{X} = 5.68$, $\bar{X} = 7.23$) ตามลำดับ เมื่อ
พิจารณารายด้านพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านวิเคราะห์ความสำคัญ ก่อนเรียนอยู่ในระดับ
ปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 6.60$, $\bar{X} = 7.95$) ส่วนความสามารถการคิดวิเคราะห์ด้าน
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีแนวโน้มสูงขึ้น ($\bar{X} = 5.86$, \bar{X}

= 7.08) และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ด้านวิเคราะห์หลักการ ก่อนเรียนและหลังเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีแนวโน้มสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.56, \bar{X} = 6.65$)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวม

ความพึงพอใจในการเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านเนื้อหา	4.90	0.25	มากที่สุด	2
2. ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดย การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ	4.97	0.25	มากที่สุด	1
3. ด้านการใช้สื่อ	4.88	0.25	มากที่สุด	4
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.93	0.25	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย	4.90	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความพึงพอใจในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90, S.D. = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.97, S.D. = 0.25$) รองลงมา ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.93, S.D. = 0.25$) และ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.90, S.D. = 0.25$)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางฯ	4.83	0.39	มากที่สุด	3
2. เนื้อหามีการเรียงลำดับความยากง่าย	4.87	0.34	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
3. กำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.87	0.34	มากที่สุด	2
4. เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ	4.96	0.21	มากที่สุด	1
5. ใ้ความรู้ ใ้งานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.96	0.21	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.90	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ ใ้ความรู้ ใ้งานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.21) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา เนื้อหามีการเรียงลำดับความยากง่าย กำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	1
2. ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้ นักเรียนมีอิสระทางการคิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด	1
3. นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ	4.96	0.21	มากที่สุด	2
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว	4.91	0.29	มากที่สุด	3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
5. มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น	4.96	0.21	มากที่สุด	2
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้ความใหม่	5.00	0.00	มากที่สุด	1
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู	5.00	0.00	มากที่สุด	1
8. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.96	0.21	มากที่สุด	2
9. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.96	0.21	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.97	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้ความใหม่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้นักเรียนมีอิสระทางการคิด กระตุ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านนักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.21) นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการใช้สื่อ

ด้านการใช้สื่อ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม	4.78	0.42	มากที่สุด	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านการใช้สื่อ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
2. สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น	4.96	0.21	มากที่สุด	1
3. เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย	4.91	0.29	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.88	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการใช้สื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.21) รองลงมา เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.21) และเลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.91	0.49	มากที่สุด	2
2. การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม	4.96	0.21	มากที่สุด	1
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน	4.91	0.29	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.93	0.29	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.21) รองลงมา วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้และนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการวิจัยประเภททดลองโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster Sampling) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนโรงเรียนชางตาครูส์คอนแวนท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผู้วิจัยขอเสนอแนะและอภิปรายผล ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้ใช้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างดี มีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านการคิดขั้นสูงรวมถึงการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ครูเน้นการจัดกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่หลากหลายด้วยตนเองตามความสามารถ

และ ความสนใจ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้แบบทำงานกลุ่มเพื่อให้เด็กเก่งช่วยเด็กเรียนช้ากว่า เด็กถนัดกว่าช่วยเด็กถนัดน้อย เพื่อให้มีความสุขทางการเรียน มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเหมือนกับการอยู่ร่วมกันในสังคมหนึ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ ตามลำดับ การที่นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านหลักการน้อยที่สุดในสามด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคิดวิเคราะห์ด้านหลักการ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นจากความรู้หลักการและทฤษฎีและส่วนสำคัญในเรื่องนั้นว่า นักเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับพิชัญะ กันธิยะ (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านการคิดขั้นสูง รวมถึงการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น เป็นการสร้างให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถต่อยอดให้เกิดทักษะด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับภุชณะ โต้ะดำและคณะ (2565) ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO 5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟฟิก มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO 5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟฟิก มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพิรุฒิมิ ยิงนอก (2564) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการคิดวิเคราะห์ทุกองค์ประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการวิเคราะห์ความสำคัญนั้นเป็นเพียงการหาความสำคัญหรือประเด็นหลักของข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้เอาไปเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือหลักการใด ๆ อีกทั้งข้อสอบในด้านการวิเคราะห์ความสำคัญมีค่าเฉลี่ยระดับความยากง่ายที่น้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นั้น ต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาของข้อมูลอย่างน้อย 2 ข้อมูล จึงจะสามารถเปรียบเทียบหรือหาความสัมพันธ์ของข้อมูลนั้นได้ อีกทั้งข้อสอบในด้านนี้มีลักษณะที่ยาวกว่าด้านอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนวิเคราะห์คลาดเคลื่อนและผิดไป จึงส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และคะแนนของนักเรียน และเมื่อสรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านของ การคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า

1. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสำคัญก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 6.60, S.D. = 1.83; \bar{X} = 7.95, S.D. = 1.33$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้นให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราวที่เรียนว่าสิ่งใดจำเป็น และสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด มีค่าความยากง่ายที่น้อยที่สุด คือ 1.33 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรุฒิ ยิงนอก (2564) ว่าด้วยการวิเคราะห์ความสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงที่สุด ($\bar{X} = 1.82, S.D. = 0.97; \bar{X} = 3.90, S.D. = 1.02$) เพราะการวิเคราะห์ความสำคัญเป็นเพียงการหาความสำคัญหรือประเด็นหลักของข้อมูล และข้อสอบในด้านการวิเคราะห์ความสำคัญมีค่าความยากง่ายที่น้อยที่สุด คือ 1.02

2. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.86, S.D. = 1.66; \bar{X} = 7.08, S.D. = 1.50$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ทำให้นักเรียนอาจเกิดการสับสนในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ว่าสิ่งใดมีความเกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน ทำให้การตัดสินใจในการทำข้อสอบยังไม่ถูกต้อง มีแนวโน้มค่า \bar{X} สูงขึ้น และมีค่าความยากง่าย 1.50 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรุฒิ ยิงนอก (2564) ว่าด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 1.36, S.D. = 0.63; \bar{X} = 3.49, S.D. = 1.10$) เพราะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นั้นต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาของข้อมูลอย่างน้อย 2 ข้อมูล จึงจะสามารถเปรียบเทียบ หรือหาความสัมพันธ์ของข้อมูลนั้นได้ อีกทั้งข้อสอบในด้านนี้มีลักษณะที่ยากกว่าด้านอื่น ๆ และข้อสอบมีความยาก ซึ่งมีค่าความยากง่าย คือ 1.10

3. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์หลักการก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.69, S.D. = 1.97; \bar{X} = 3.59, S.D. = 1.47$) ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนยังสับสนข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักยังไม่ชัดเจน เช่น แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มี 3 ด้าน คือ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ซึ่งในการทำข้อสอบอาจจะไม่เข้าใจหลักของเนื้อหา และคำถามที่ให้วิเคราะห์ มีค่าความยากง่าย คือ 1.47 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรุฒิ ยิงนอก (2564) ว่าด้วยการวิเคราะห์หลักการมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 1.69, S.D. = 1.69; \bar{X} = 3.59, S.D. = 1.25$) มีค่าความยากง่าย คือ 1.25 และยังสอดคล้องกับพัชรี นาคผง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD พบว่าซึ่งวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์รวมทุกด้านของนักเรียนหลังเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.51, S.D. = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 2.53, S.D. = 0.20$) รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.52, S.D. = 0.24$) และด้านหลักการ ($\bar{X} = 2.50, S.D. = 0.30$)

2. ความพึงพอใจในการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5

ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.25) รองลงมา ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.25) และ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.25) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้นักเรียนทำให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ ความสามารถของนักเรียนในการจำแนก แยกแยะข้อมูล เหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการ รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง โดยการปรับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับความจริงที่ได้รับรู้ใหม่เพื่อได้ข้อสรุปอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล เพื่อให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Bloom (1956: 201-207 อ้างถึงในประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 74-76) โดยครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้โดยผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจของ Maslow (1962 อ้างถึงในทิตินา แชมณี, 2560: 69) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับพรพรรณ ศรีทาวงค์ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพัชรี นาคคง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากในด้านบรรยากาศการเรียนรู้เป็นลำดับแรก รองลงมา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ครูควรตรวจสอบเนื้อหา การเขียนวัตถุประสงค์ และการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ การจัดเนื้อหาควรมีการเรียงลำดับความยากง่ายตามกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมเพื่อเพิ่มความต่อเนื่องและเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนในการนำความรู้พื้นฐานมาต่อยอด หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว และควรมีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น

3. ด้านการใช้สื่อ นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรมเพื่อสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย และกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้น สามารถปรับการใช้สื่อกับกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนและโรงเรียนของตนเองได้

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูควรระมัดระวังวิธีวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้.ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน เพราะการประเมินตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการวัดประเมินผล ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอน หรือเทคนิคอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้ครบทุกด้านในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และรายวิชาอื่น ๆ ได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้นให้นักเรียนได้เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการอ่าน การพูด การเขียน การสื่อสาร จนสามารถหาความรู้ด้วยตนเอง มีการสืบค้นข้อมูลด้วยการใช้เทคโนโลยี โดยครูและกลุ่ม PLC เป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความสุขและเกิดความพึงพอใจในการเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กนกพร อุทัยวัฒน์. (2559). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่ใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ร่วมกับผังกราฟิก เรื่อง ระบบนิเวศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กาญจนา อรุณสุขขุจี. (2546). **ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่**. คณะเกษตรศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤษณะ โต้ะดำ. (2565). กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO-5STEPS) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่, 1947-1962**.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: ซีคเซสมิเดีย.
- จุฑามาส ทวีบุตร. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังกราฟิก เรื่องการสังเคราะห์ ด้วยแสง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จรัส โพธิ์จันทร์. (2553). **ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชัยวัฒน์ ดุงศรีแก้ว. (2543). **ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2560). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู (Professional Learning Community: PLC)**. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 23 (2), 1-6.
- ชูลีพร เกลี้ยงสง และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย**, 5(1).
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2558). **ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**. เอกสารประกอบการบรรยาย ณ วิทยาลัยชุมชนพังงา จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2558: กรุงเทพฯ. มปท.
- ชางตาครู้สคอนแวนท์. (2562). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็น
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย
เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- ทีศนา แคมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.
- _____. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
(พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธราญา จิตรชญาวัฒน์. (2560). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลินี ณ นคร. (2555). หลักการวัดและประเมินการคิด เล่มที่ 1. นนทบุรี: โครงการพัฒนาเด็ก
และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2556). ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการของสำนัก
วิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2555. มหาสารคาม :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจง อมรชีวิน. (2554). Thinking school สอนให้คิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู.
กรุงเทพฯ: M & N Design Printing.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิคพรินติ้ง.
- _____. (2556). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิคพรินติ้ง.
- ปราณี หล้าเบ็ญสะ. (2561). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. สหมิตรพัฒนาการพิมพ์:
กรุงเทพฯ.
- พงศธร จันเจียวใช้. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้
กระบวนการ เรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา
ส 31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรอัญชลี พุกชาญค้ำ. (2560). **คู่มือเอกสารประกอบบรรยาย “การพัฒนาบุคลากรกลุ่มโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional learning community.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรพรรณ ศรีหาวงศ์. (2562). **การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรณอร อุชูปภาพ. (2561). **การศึกษาและวิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชฎะ กันธิยะ. (2559). **การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นสาขาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). **การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2566). **การเรียนรู้เชิงรุกเสริมสร้างสมรรถนะ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศิษฐ ตันทวนิช. (2558). **แนวคิดการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัดการศึกษา ด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมและคณะฉบับปรับปรุง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 3 (2), 13-25.**
- พีรภูมิ ยิ่งนอก. (2564). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ การคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- พัชรี นาคผง. (2562). **การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์. (2558). **ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

- แพรววนภา โสภาก. (2561). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และเกม เรื่องระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์และสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มนลธิ สิทธิสมบุรณ์. (2561). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 7(2), 1-8.
- โยธิน แสงวดี. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วยุรี วงศ์สมศรี. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs).
 ขอนแก่น : โรงเรียนขามแก่นนคร.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลดา หนูรุ่ง. (2557). การวิจัยและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหงส์ประสาทประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC). กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วัชรา เล่าเรียนดี, ปริญญา กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: เพชรเกษมพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิจารณ์ พานิช. (2559). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- วิรุฬ พรรณทวี. (2542). **ความพึงพอใจของประชาชนของการให้บริการของหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิมาณ วิชาวารี. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5Es ร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ดิน หิน แร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมถวิล วิจิตรวรรณและคณะ. (2556). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). **การวัดผลการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2558). **PLC คืออะไร สำคัญอย่างไร?**. (ออนไลน์). สืบค้น 17 พฤศจิกายน 2561: <https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/02/plc>.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”** กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพฯ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง**. โรงพิมพ์เอเดรียติค: กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). **ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills)**. (ออนไลน์). สืบค้น 19 มกราคม 2563: <https://www.tureplookpanya.com/education/content/66054/-teartedu-tearttearttea>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”** สถานศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2555). **พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุชน วิเชียรสวรรค์ และคณะ. (2561). **การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน**. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2553). **กลยุทธ์...การสอนคิดวิเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). **แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community : PLC**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- อนันต์ ธรรมทอง. (2558). **รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนเมืองพลวิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. สืบค้น 15 มิถุนายน 2560 จาก <http://prapasara.blogspot.com/2011/09/active>.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2558). **การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2558). **กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). **คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย**. *Panyapiwat Journal*. 8(1).
- อาภันตรา แสงวงศ์. (2558). **การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์ ความคิดรวบยอดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of Education Objective Book 1: Cognitive Domain**. New York: David Mc Kay Company.
- Bulkley, K. E., & Hicks, J. (2005). **Managing community: Professional community in charter schools operated by educational management organizations**. *Educational Administration Quarterly*.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Calcasola, K. S. (2009). **The relationship between collective teacher efficacy and professional learning communities**. Doctorate of Educational Leadership Dissertation in Educational Leadership. Central Connecticut State University.
- Clark, L.H. (1970). **Strategies and Tactics in Secondary School Teaching**. London: Collier – Macmillan.
- Cormier, R. (2009). **Professional learning committees: Characteristics, principals, and teachers**. Department of Educational Foundations and Leadership, University of Louisiana: Lafayette.
- Dufour, R., Dufour, R., & Eaker, R. (2008). **Revisiting professional learning communities at work: New insights for improving schools**. Bloomington: Solution Tree.
- Harris, A. & Muijs, D. (2005). **Improving Schools Through Teacher Leadership**. Berkshire: Open University Press.
- Himmelman, S. (1992). **International Journal of Leadership in Education**. 1(1), 37
- Hord, S. M. (1997). **Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement**. Texas: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord, S. M., Roussin, J. L., & Sommers, W. A. (2009). **Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning**: Corwin Press.
- _____. (2010). **Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning**: Corwin Press.
- Kenoyer, F. E. (2012). **Case study of professional learning community characteristics in an Egyptian private school**. Dotorate’s Degree, Columbia International Univercity.
- Likert, R. (1967). **The human organization: Its management and value**. New York: McGraw-Hill.
- Louis, T. & Gordon, F. (2006). **The learning school, Thousand Oaks**. CA: Corwin.
- Meyerson, M .J. (1993). “Exploring Reading Instructional Decisions Though a Reflective Activity: The First Step in the Change Process”. **Journal of Educational and Psychological Consultation**, 4(2), 153-168.
- Marzano, Robert J. (2001). **Designing A New Taxonomy of Education Objective**. California: Corwin Press.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- McLaughlin, M. W. & Talbert, J. E. (2007). **Building School Based Teacher Learning Communities: Professional Strategies to Improve Student Achievement.** New York: Teachers College Press.
- Piaget. (1969). **The Mechanisms of Perception.** New York: Basic Book.
- Potter, P. Perry, A. G. Stockert, P. and Hall, A. (2013). **Fundamentals of Nursing** (8 th ed.). St. Louis: Mosby Elsevier.
- Southwest Educational Development Laboratory. (1997). **Professional learning communities, What Are They and Why Are They Important ? Issues About Change.** 6(1): 1-4
- Sternberg, R. J., & Baron, J. B. (1985). “A Statewide Approach to Measuring Critical Thinking Skills”. **Educational Leadership**, 43, 40-43.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallance, M. & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. **Journal of Education Change**, 7, 221-258.
- Supovitz, J.A. & Christman, J.B. (2003). **Developing communities of instructional practice practice: Lessons for Cincinnati and Philadelphia.** CPRE PolicyBriefs. University of Pennsylvania.
- Vanblaere, B. and Devos, G. (2016). **Relating school leadership to perceived professional learning community characteristics: A multilevel analysis.** Ghent University: Belgium.
- Vescio, V., Ross, D. & Adams, A. (2008). A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. **Teaching and Teacher Education**, 24, 80–91.
- Watson , G. and Glaser, E.M. (1964). **Watson Glaser Critical Thinking Appraisal Manual .** New York: Harcourt, Brace and World Inc .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ สมัญญา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. นายบุญสม สนวนะเสรี
โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๙๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงศิริบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติสุทธิ์ วิมุตติปัญญา

ด้วยนางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง ๕ ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๙๕-๕๑๐๖๔๔๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๙๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทรีเจริญ
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศราวุฒิ สมัญญา

ด้วยนางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง ๕ ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๙๕-๕๑๐๖๔๔๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๙๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงที่รัฐกิจ
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายบุญสม สวนยะเสรี

ด้วยนางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง ๕ ตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๙๕-๕๑๐๖๔๔๔

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
รวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ-สกุลผู้เชี่ยวชาญ ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สถาบันทางสังคม

โดยมีเกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวข้อไว้ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 0 ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 1.3 สามารถวัดและประเมินผลทั้งสามด้านได้				
2.	สาระการเรียนรู้ มีเนื้อหาชัดเจนตามเรื่องที่เรียน				

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักเรียนสามารถนำนักเรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน 3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.4 มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย / เหมาะสมกับวัยผู้เรียน				
4.	สื่อการเรียนรู้ 4.1 ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ 4.2 เนื้อหาสื่อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
5.	การวัดและประเมินผล 5.1 การวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5.2 การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สรุปแผนการจัดการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	แผนที่ 1-3 (เวลา 8 คาบ)
1) วิเคราะห์ความสำคัญ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	เรื่อง ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย แผนที่ 1 (เวลา 3 คาบ)
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย แผนที่ 2 (เวลา 3 คาบ)
3) วิเคราะห์หลักการ นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	เรื่อง แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย แผนที่ 3 (เวลา 2 คาบ)
หน่วยที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม	แผนที่ 4-6 (เวลา 8 คาบ)
1) วิเคราะห์ความสำคัญ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้	เรื่อง สถาบันทางสังคม แผนที่ 4 (เวลา 3 คาบ)
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมได้	เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม แผนที่ 5 (เวลา 3 คาบ)
3) วิเคราะห์หลักการ นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการของบทบาทของสถาบันทางสังคมได้ (K)	เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม แผนที่ 6 (เวลา 2 คาบ)
สรุปแผนการจัดการเรียนรู้	6 แผน 16 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระ หน้าที่พลเมือง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 22101
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม	
เรื่อง สถาบันทางสังคม	จำนวนเวลา 3 คาบ
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2566
ผู้สอน นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี	

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
 ดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 ม.2/3 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบัน
 ทางสังคม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (วิเคราะห์ความสำคัญ)

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้ (K)
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)

3. สาระสำคัญ

การวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้

4. สาระการเรียนรู้

สถาบันทางสังคมที่สำคัญ

- 1) สถาบันครอบครัว
- 2) สถาบันการศึกษา
- 3) สถาบันศาสนา
- 4) สถาบันเศรษฐกิจ
- 5) สถาบันการเมืองการปกครอง
- 6) สถาบันสื่อสารมวลชน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้กระบวนการรวมพลัง 5 ขั้นตอน)

ขั้นตอนการเรียนรู้

(คาบที่ 1)

เรื่อง สถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 1 ชั้นเสนอสิ่งเร้า และรวมพลังระบุคำถามสำคัญ (10 นาที)

ครูให้นักเรียนดูภาพและชมคลิปวิดีโอที่ค้นประเพณีการตักบาตรดอกไม้
(<https://www.youtube.com/watch?v=5lKVdOy6lDg>) และครูใช้คำถามดังนี้

ภาพประเพณีการตักบาตรดอกไม้

ที่มา : <https://m.mgonline.com/travel/detail/9560000088156>

(แนวคำถาม)

1. จากภาพนักเรียนคิดว่าเป็นประเพณีที่ขึ้นชื่อของสถานที่ใด
2. จากการจัดกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทของสถาบันทางสังคมใด
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถามและหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงว่ากิจกรรมนี้นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคมอย่างไร

ขั้นที่ 2 ชั้นรวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์ (40 นาที)

1. ครูอธิบายความหมายและความสำคัญของสถาบันทางสังคมให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ม. 2 ซึ่งครูนำมาจัดทำเป็น PowerPoint ในการอธิบายแล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมที่นักเรียนรู้จักว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นครูอธิบายว่า ในฐานะสมาชิกของสังคม สถาบันทางสังคมมีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมได้อย่างไร และเราควรปฏิบัติตนอย่างไรในการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม กระจายตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง สถาบันทางสังคม มากลุ่มละ 1 เรื่อง โดยสืบค้นข้อมูล ดังนี้

2.1 สรุปความสำคัญของสถาบันทางสังคม ตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้

เรื่องที่ 1 สถาบันครอบครัว

เรื่องที่ 2 สถาบันการศึกษา

เรื่องที่ 3 สถาบันศาสนา

เรื่องที่ 4 สถาบันเศรษฐกิจ

เรื่องที่ 5 สถาบันการเมืองการปกครอง

เรื่องที่ 6 สถาบันสื่อสารมวลชน

2.2 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปความสำคัญของสถาบันทางสังคม จากที่นักเรียนได้ร่วมกันค้นคว้าข้อมูล

(คาบที่ 2)

เรื่อง สถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (50 นาที)

1. ครูทบทวนเนื้อหาเดิมแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความสำคัญของสถาบันทางสังคมจากคาบที่ผ่านมาภายในกลุ่ม และสรุปประเด็นสำคัญตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความสำคัญของสถาบันทางสังคม จากการสืบค้นข้อมูลตามหัวข้อที่ได้กำหนด แล้วมีการนำความรู้ที่ได้มาสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
3. นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันทางสังคม ลงในใบงานที่

1 เรื่อง สถาบันทางสังคม

(คาบที่ 3)

เรื่อง สถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 4 ขั้นรวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน (30 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันทางสังคมด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน
2. เมื่อนักเรียนอภิปรายครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบาย ชี้แนะ ขยายความเพิ่มเติม
3. นักเรียนแสดงความคิดเห็น ว่านักเรียนเคยร่วมกิจกรรมกับสถาบันทางสังคมสถาบันใดบ้างและผลการเข้าร่วมกิจกรรมมีผลดีอย่างไรบ้าง
4. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (20 นาที)

ครูให้นักเรียนในกลุ่มสืบค้นข้อมูลจาก Ipad / คอมพิวเตอร์ ในการทำแผ่นพับเรื่อง สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของนักเรียน ส่งในสัปดาห์หน้า และครูนำไปจัดป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณใต้อาคารเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชั้นอื่น

6. สื่อการเรียนรู้

- 6.1 หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม. 2
- 6.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง สถาบันทางสังคม
- 6.3 แบบฝึกหัดที่ 1 เรื่อง สถาบันทางสังคม
- 6.4 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 6.5 สื่อ PowerPoint เรื่อง สถาบันทางสังคม
- 6.6 แผ่นพับ เรื่อง สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของนักเรียน

7. แหล่งการเรียนรู้

แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://www.youtube.com/watch?v=5lKvdOy6lDg> (วิดีโอทัศน์ประเพณีการตัดบาตรดอกไม้)

- <https://m.mgrounline.com/travel/detail/9560000088156> (รูปภาพประเพณีการตัดบาตรดอกไม้)

- <https://pubhtml5.com/mqux/nxev/basic/>(สถาบันทางสังคม)

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้ (K)	- ความรู้	- ใบงานที่ 1 - แผ่นพับ	- ตรวจสอบงานที่ 1 - ตรวจสอบแผ่นพับ
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัดที่ 1	- ตรวจสอบแบบฝึกหัดที่ 1
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกต

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลสถาบันทางสังคม

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่านักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ช่วยกันตอบคำถาม สนใจในการสืบค้นข้อมูลหาความรู้ และการนำเสนอผลงานการอภิปรายความสำคัญของสถาบันทางสังคมหน้าชั้นเรียน และจากการตรวจแบบฝึกหัดและใบงานของนักเรียนส่วนใหญ่ทำได้ผ่านเกณฑ์ ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ครูให้คำแนะนำและอธิบายจนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน

10.2 ปัญหา

การสืบค้นข้อมูลใช้เวลานาน รวมทั้งการสรุปเนื้อหาของข้อมูลใช้เวลานานนักเรียนบางกลุ่มใช้เวลาถูกจำกัดครูจึงใช้วิธีรวบรัดและเร่งเวลาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ทันเวลาที่กำหนด โดยภาพรวมสามารถจัดกิจกรรมได้ทันเวลา

10.3 ข้อเสนอแนะ

นักเรียนบางกลุ่มใช้เวลาถูกจำกัดครูจึงใช้วิธีรวบรัดและเร่งเวลาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ทันเวลาที่กำหนด โดยภาพรวมสามารถจัดกิจกรรมได้ทันเวลา

ลงชื่อ.....

(นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

เจดีย์ใบงานที่ 1

เรื่อง สถาบันทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคม โดยเลือกทำเพียงกลุ่มละ 1 หัวข้อ

- สถาบันครอบครัว
- สถาบันการศึกษา
- สถาบันศาสนา
- สถาบันการเมืองการปกครอง
- สถาบันสื่อมวลชน
- สถาบันเศรษฐกิจ

กลุ่มที่สมาชิก.....

ความสำคัญของสถาบันทางสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้ตรวจ

แบบฝึกหัดที่ 1
เรื่อง สถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. ข้อใดเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุดของมนุษย์
 - ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันครอบครัว
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
2. ศิลปินคุณภาพสำหรับนักร้องลูกทุ่งหนุ่ม เต๋า ภูศิลป์ วารินรักษ์ ล่าสุดบินลัดฟ้าไปร่วมงานกฐินพระราชทานที่วัดไทยพุทธอาราม นครบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย พร้อมเอกลักษณ์ประจำตัวคือใส่ชุดผ้าไทย (<https://www.thairath.co.th/entertain/news/2468099>) จากข่าวนี้เป็นบทบาทของสถาบันทางสังคมข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ
 - ข. รักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรม
 - ค. ตอบสนองความต้องการของสังคม
 - ง. รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคมที่ปฏิบัติสืบต่อมา
3. สมศรีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน การกระทำนี้ตรงกับสถาบันทางสังคมข้อใดมากที่สุด
 - ก. สถาบันการศึกษา
 - ข. สถาบันครอบครัว
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
4. สมาชิกในครอบครัวมีมติจากเสียงส่วนใหญ่จะไปเที่ยวน้ำตก แต่สายใจปฏิเสธไม่ร่วมเดินทางจากการกระทำนี้ส่งผลถึงสถาบันทางสังคมข้อใดมากที่สุด
 - ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ค. สถาบันการศึกษา
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
5. สถาบันการศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนมากที่สุด นักเรียนพึงกระทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก
 - ก. เทิดทูนเหมือนบิดามารดา
 - ข. แสดงมุทิตาจิตต่อคุณครูในวันไหว้ครู
 - ค. จิตอาสาช่วยเหลืองานตามโอกาสต่าง ๆ
 - ง. ตั้งใจเรียนหนังสือ และเชื่อฟังคำสั่งสอน

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 1
เรื่อง สถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. ข้อใดเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุดของมนุษย์
 - ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันครอบครัว**
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
2. ศิลปินคุณภาพสำหรับนักร้องลูกทุ่งหนุ่ม เต๋า ภูศิลป์ วารินรักษ์ ล่าสุดบินลัดฟ้าไปร่วมงานกฐินพระราชทานที่วัดไทยพุทธอาราม นครบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย พร้อมเอกลักษณ์ประจำตัวคือใส่ชุดผ้าไทย (<https://www.thairath.co.th/entertain/news/2468099>) จากข่าวนี้เป็นบทบาทของสถาบันทางสังคมข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ
 - ข. รักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรม**
 - ค. ตอบสนองความต้องการของสังคม
 - ง. รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคมที่ปฏิบัติสืบต่อมา
3. สมศรีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน การกระทำนี้ตรงกับสถาบันทางสังคมข้อใดมากที่สุด
 - ก. สถาบันการศึกษา**
 - ข. สถาบันครอบครัว
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
4. สมาชิกในครอบครัวมีมติจากเสียงส่วนใหญ่จะไปเที่ยวน้ำตก แต่สายใจปฏิเสธไม่ร่วมเดินทางจากการกระทำนี้ส่งผลถึงสถาบันทางสังคมข้อใดมากที่สุด
 - ก. สถาบันครอบครัว**
 - ข. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ค. สถาบันการศึกษา
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
5. สถาบันการศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนมากที่สุด นักเรียนพึงกระทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก
 - ก. เทิดทูนเหมือนบิดามารดา
 - ข. แสดงมุทิตาจิตต่อคุณครูในวันไหว้ครู
 - ค. จิตอาสาช่วยเหลืองานตามโอกาสต่าง ๆ
 - ง. ตั้งใจเรียนหนังสือ และเชื่อฟังคำสั่งสอน**

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1

เรื่อง สถาบันทางสังคม

หัวข้อ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
สถาบันทางสังคม	สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องบางส่วน	สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมยังไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรมที่บ่งชี้	เกณฑ์การให้คะแนน		
	1	2	3
1. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ เป็นบางครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ บ่อยครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ บ่อยครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
3. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ภายใน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จแต่ไม่ตรงตามเวลาทุกงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาบางงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ ตามที่ได้รับมอบหมาย สำเร็จตรงตามเวลาทุกงาน
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บางครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บ่อยครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มเป็นประจำและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-15	ดี
8-11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

คำชี้แจง

แบบบันทึกนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC โดยแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา
2. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
3. การปฏิบัติ สังเกต และเก็บข้อมูล
4. การสะท้อนความคิดเห็น

บันทึกกิจกรรม

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

ชื่อกลุ่ม/กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครั้งที่.....วันที่.....สถานที่.....เวลา.....น.

สมาชิกในกลุ่ม PLC ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1	นางจรินทร์ ทรวงพิชญญา	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
2	นางเพชรี นาคแสง	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
3	นางสาวบุษบา ฉายอรุณ	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	

เรื่อง/หัวข้อ/ประเด็นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้

สถาบันทางสังคม

1. ปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Plan)

สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน หรือสถานที่ควรมีการปรับเปลี่ยนสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้จึงทำให้เสียเวลาในการเปลี่ยนสถานที่

2. รูปแบบ/วิธีการ/เทคนิค/กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา (Plan)

กิจกรรมมีความเหมาะสม นักเรียนมีความสนใจเอาใจใส่ในการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

3. นำไปสู่การปฏิบัติ (Do)

ครูและนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นรูปแบบการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

4. ข้อเรียนรู้ แนวความคิด สิ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ (See)

กิจกรรมและแหล่งการเรียนรู้มีความถูกต้อง เหมาะสม มีประสิทธิภาพ

.....
(.....)

ผู้บันทึก

...../...../.....

แบบประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
รวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ-สกุลผู้เชี่ยวชาญ ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

โดยมีเกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวข้อไว้ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 0 ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.3 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ 1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 1.3 สามารถวัดและประเมินผลทั้งสามด้านได้				
2.	สาระการเรียนรู้ มีเนื้อหาชัดเจนตามเรื่องที่เรียน				

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักเรียนสามารถนำนักเรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน 3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.4 มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย / เหมาะสมกับวัยผู้เรียน				
4.	สื่อการเรียนรู้ 4.1 ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ 4.2 เนื้อหาสื่อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
5.	การวัดและประเมินผล 5.1 การวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5.2 การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระ หน้าที่พลเมือง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 22101
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม	
เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	จำนวนเวลา 3 คาบ
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2
ผู้สอน นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี	

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
 ดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 ม.2/3 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบัน
 ทางสังคม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมได้ (K)
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)

สาระสำคัญ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้

4. สาระการเรียนรู้

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้กระบวนการรวมพลัง 5 ขั้นตอน)

ขั้นตอนการเรียนรู้

(คาบที่ 1)

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 1 ขั้นรวมพลังเสนอสิ่งเร้า และระบุงคำถามสำคัญ (10 นาที)

ครูให้นักเรียนดูภาพและชมคลิปวิดีโอที่ค้นครูผู้เสียสละ (<https://www.youtube.com/watch?v=CbyUC0yiAsQ>) และครูใช้คำถามดังนี้

(แนวคำถาม)

1. จากการชมคลิปวิดีโอที่ค้นให้นักเรียนคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางสังคมใด
2. นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันดังกล่าว
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถามและหาข้อสรุป

ร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงว่าสถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่สมาชิกทางสังคมกำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันใดบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นรวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์ (40 นาที)

1. ครูทบทวนความสำคัญของสถาบันทางสังคมให้นักเรียนฟัง โดยครูเปิดสื่อการเรียนรู้อัน PowerPoint วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม. 2 แล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันทางสังคมที่นักเรียนรู้จักว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นครูอธิบายว่า สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม โดยสมาชิกทางสังคมจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันตลอดช่วงชีวิต

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม คละกันตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลจากใบงานที่ 2 เรื่อง ชาวสถาบันทางสังคม มากลุ่มละ 1 เรื่อง โดยสืบค้นข้อมูล ดังนี้

2.1 สืบค้นชาวสถาบันทางสังคมตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้

- เรื่องที่ 1 ชาวสถาบันครอบครัว
- เรื่องที่ 2 ชาวสถาบันการศึกษา
- เรื่องที่ 3 ชาวสถาบันศาสนา
- เรื่องที่ 4 ชาวสถาบันเศรษฐกิจ
- เรื่องที่ 5 ชาวสถาบันการเมืองการปกครอง
- เรื่องที่ 6 ชาวสถาบันสื่อสารมวลชน

2.2 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปข่าวของสถาบันทางสังคม และนักเรียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างไรจากที่นักเรียนได้ร่วมกันค้นคว้าข้อมูล

(คาบที่ 2)

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (50 นาที)

1. ครูทบทวนเนื้อหาเดิมแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายข้อสรุปข่าวสถาบันทางสังคมจากคาบที่ผ่านมาภายในกลุ่ม และสรุปประเด็นสำคัญตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปข่าวสถาบันทางสังคมจากการสืบค้นข้อมูลตามหัวข้อที่ได้กำหนดแล้วมีการนำความรู้ที่ได้มาสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3. นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับชาวสถาบันทางสังคมลงในใบงานที่ 2 เรื่อง ชาวสถาบันทางสังคม

(คาบที่ 3)

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 4 ขั้นรวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน (40 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความรู้เกี่ยวกับชาวสถาบันทางสังคมลงด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน

2. เมื่อนักเรียนอภิปรายครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบาย ชี้แนะ ขยายความเพิ่มเติม

3. นักเรียนแสดงความคิดเห็น ว่าสถาบันใดที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน และสถาบันใด

ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้มากที่สุด เพราะเหตุใด

4. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (10 นาที)

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 3 เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมของนักเรียนมาส่งในสัปดาห์หน้า และครูนำไปจัดป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณใต้อาคารเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชั้นอื่น

6. สื่อการเรียนรู้

- 6.1 หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม. 2
- 6.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม
- 6.3 ใบงานที่ 2 เรื่อง ชาวสถาบันทางสังคม
- 6.4 ใบงานที่ 3 เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมของนักเรียน
- 6.3 แบบฝึกหัดที่ 2 เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม
- 6.4 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 6.5 สื่อ PowerPoint เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

7. แหล่งการเรียนรู้

แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://www.youtube.com/watch?v=CbyUC0yiAsQ> (วิดีโอทัศน์ครูผู้เสียสละ)
- <https://www.thairath.co.th/news/politic/2051111> (ข่าวสถาบันการศึกษา)
- <https://www.thairath.co.th/content/533738> (ข่าวสถาบันศาสนา)

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมได้ (A)	- ความรู้	- ใบงานที่ 2 - ใบงานที่ 3 - แผ่นพับ	- ตรวจสอบใบงานที่ 1 - ตรวจสอบใบงานที่ 2 - ตรวจสอบแผ่นพับ
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัดที่ 2	- ตรวจสอบแบบฝึกหัดที่ 2
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกต

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลชาวสถาบันทางสังคม

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่านักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ช่วยกันตอบคำถาม สนใจในการสืบค้นข้อมูลหาความรู้ และการนำเสนอผลงานการอภิปรายข่าวสถาบันทางสังคมหน้าชั้นเรียน และจากการตรวจแบบฝึกหัดและใบงานของนักเรียนส่วนใหญ่ทำได้ผ่านเกณฑ์ ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ครูให้คำแนะนำและอธิบายจนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน

10.2 ปัญหา

นักเรียนบางคนทำแบบฝึกหัดไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ครูต้องเร่งเวลาให้นักเรียนทำให้ทันเวลา

10.3 ข้อเสนอแนะ

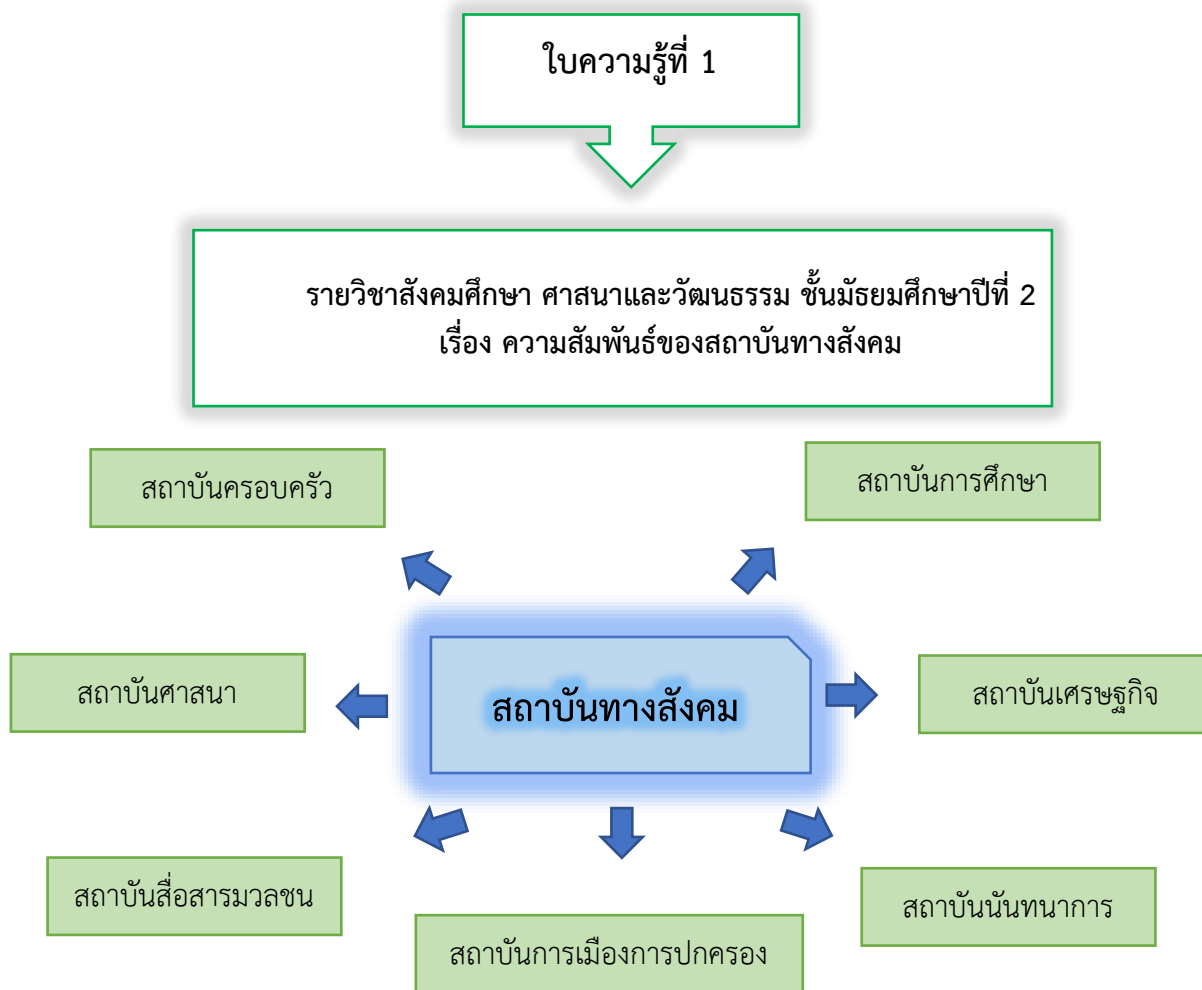
ครูควรควบคุมเวลาในการแบบฝึกหัดให้ทันในคาบเรียน

ลงชื่อ.....

(นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

ความสัมพันธ์ ของสถาบันทางสังคม มีบทบาทสัมพันธ์กัน และช่วยส่งเสริมให้ สมาชิกปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตยได้ดังนี้	1. สถาบันครอบครัว ช่วยสร้างความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงบรรทัดฐานทางประชาธิปไตยให้แก่เด็ก
	2. สถาบันการศึกษา ช่วยถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง
	3. กลุ่มทางสังคม แบ่งเป็นกลุ่มปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ กลุ่มทางสังคมจะช่วยกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสมาชิกเป็นมาตรฐานเดียวกัน กำหนดให้สมาชิกมีความเท่าเทียมกัน ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วม และได้ร่วมตัดสินใจโดยใช้เสียงข้างมาก
	4. รัฐ มีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง และช่วยส่งเสริมให้เกิดพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้โดย การส่งเสริมให้รัฐบาลมาจากประชาชน การส่งเสริมให้พลเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในทุกขั้นตอนและมีความเสมอภาคกัน การส่งเสริมให้พลเมืองมีความเข้าใจ

เฉลยใบงานที่ 2

เรื่อง ข่าวสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข่าวความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม โดยเลือกทำเพียงกลุ่มละ 1 หัวข้อ

- ข่าวสถาบันครอบครัว
 ข่าวสถาบันสื่อสารมวลชน
 สถาบันศาสนา
 ข่าวสถาบันการเมืองการปกครอง
 สถาบันการศึกษา
 สถาบันเศรษฐกิจ

กลุ่มที่สมาชิก.....

หัวข้อข่าว.....

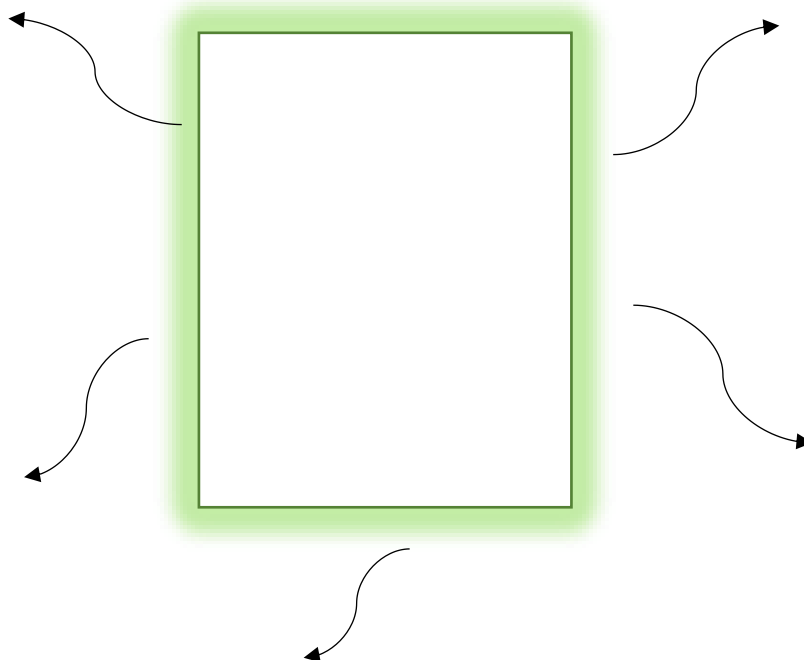
สรุปข่าวสถาบันทางสังคม	ความสัมพันธ์กับนักเรียน
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้ตรวจ

ใบงานที่ 3

วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตีตรูบของนักเรียนและบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนว่ามีสถาบันใดบ้างและบันทึกผลลงในแบบบันทึกตามหัวข้อที่กำหนด ระบายให้สวยงามและครูนำไปจัดป้ายประชาสัมพันธ์ใต้อาคารเรียน

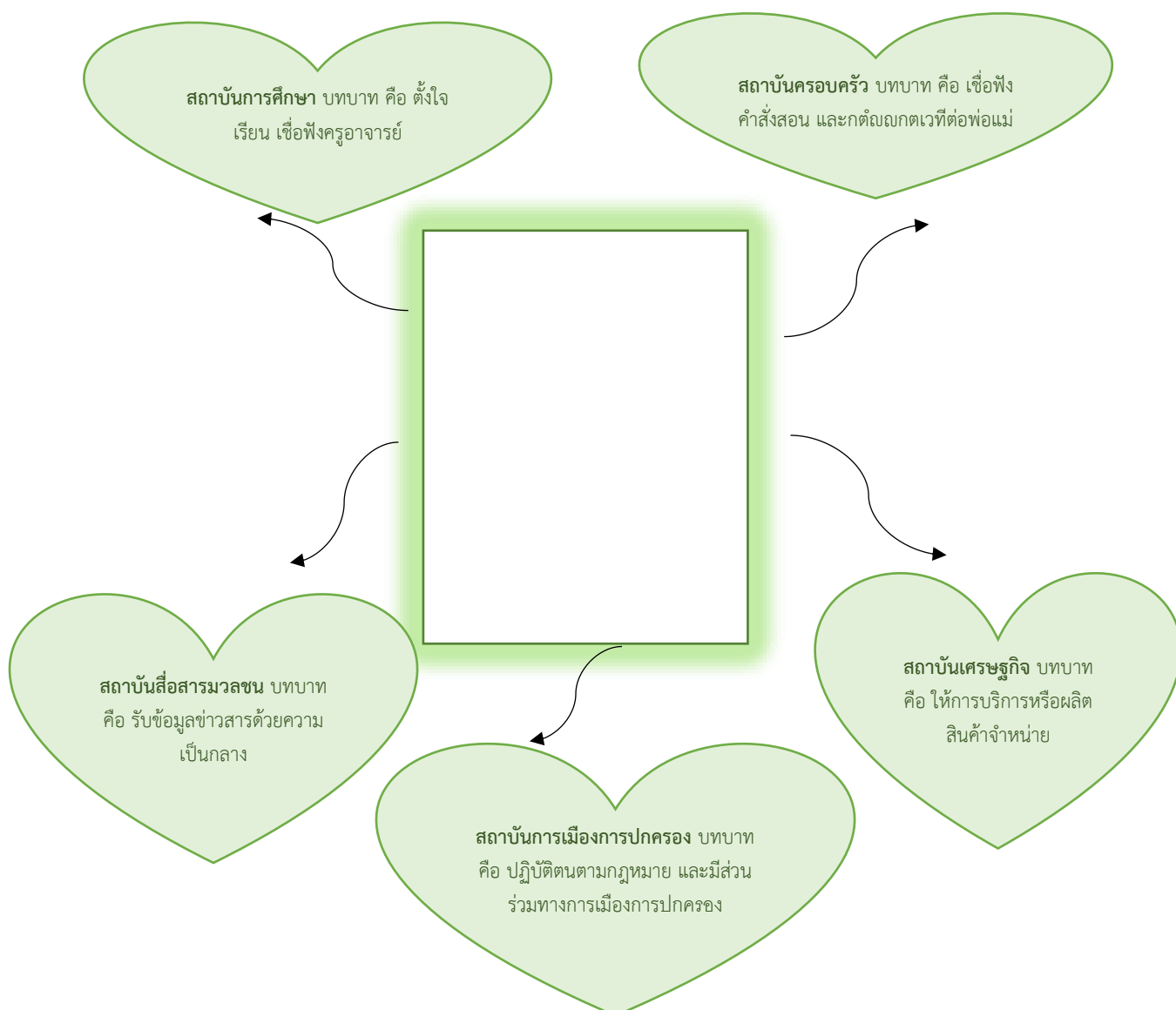

เฉลยใบงานที่ 3

วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตีตรูของนักเรียนและบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนว่ามีสถาบันใดบ้างและมีบทบาทอย่างไรพร้อมทั้งบันทึกผลลงในแบบบันทึกหัวข้อที่กำหนด ระบายสีให้สวยงามและครูนำไปจัดป้ายประชาสัมพันธ์ได้อาคารเรียน

(แนวคำตอบ)

แบบฝึกหัดที่ 2

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. รายงานข่าวแจ้งว่า Toyota ครองอันดับ 1 ผู้ผลิตรถยนต์ที่มียอดขายมากที่สุดในโลกของปี 2021 แม้ยังไม่รายงานยอดขายเดือน ธ.ค. 2021 เนื่องจาก Volkswagen รายงานยอดขายทั้งปีที่ 8.88 ล้านคัน น้อยกว่าที่ Toyota ทำได้ 9.56 ล้านคัน เมื่อนับตั้งแต่เดือน ม.ค.-พ.ย. 2021 (<https://brandinside.asia/toyota-top-sale-2021/>)จากข้อความดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดบ้าง
 - ก. สถาบันการศึกษา / สถาบันเศรษฐกิจ
 - ข. สถาบันเศรษฐกิจ / สถาบันสื่อสารมวลชน
 - ค. สถาบันสื่อสารมวลชน / สถาบันการศึกษา
 - ง. สถาบันการศึกษา / สถาบันการเมืองการปกครอง
2. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมข้อใดมากที่สุด

ที่มา : https://www.ect.go.th/rayong/images/article/news364/n20201019180557_735.jpg

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

3. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมข้อใดมากที่สุด

ที่มา : https://sattahip.ac.th/wp-content/uploads/2019/08/67474593_2457347684344457_777500157020209152

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

4. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมมากที่สุด

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/wp-content/uploads/2020/11/000_HKG2003100287473.jpg

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

5. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมมากที่สุด

ที่มา : https://tiewpakklang.com/wp-content/uploads/2019/07/20190708_033528.jpg

- ก. สถาบันศาสนา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. รายงานข่าวแจ้งว่า Toyota ครองอันดับ 1 ผู้ผลิตรถยนต์ที่มียอดขายมากที่สุดในโลกของปี 2021 แม้ยังไม่รายงานยอดขายเดือน ธ.ค. 2021 เนื่องจาก Volkswagen รายงานยอดขายทั้งปีที่ 8.88 ล้านคัน น้อยกว่าที่ Toyota ทำได้ 9.56 ล้านคัน เมื่อนับตั้งแต่เดือน ม.ค.-พ.ย. 2021 (<https://brandinside.asia/toyota-top-sale-2021/>) จากข้อความดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดบ้าง
 - ก. สถาบันการศึกษา / สถาบันเศรษฐกิจ
 - ข. สถาบันเศรษฐกิจ / สถาบันสื่อสารมวลชน
 - ค. สถาบันสื่อสารมวลชน / สถาบันการศึกษา
 - ง. สถาบันการศึกษา / สถาบันการเมืองการปกครอง
2. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมข้อใดมากที่สุด

ที่มา : https://www.ect.go.th/rayong/images/article/news364/n20201019180557_735.jpg

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

3. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมข้อใดมากที่สุด

ที่มา ; https://news.mthai.com/app/uploads/2019/11/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A71.jpg_n-853x640.jpg

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

4. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมมากที่สุด

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/wp-content/uploads/2020/11/000_HKG2003100287473.jpg

- ก. สถาบันการศึกษา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

5. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใดทางสังคมมากที่สุด

ที่มา : https://tiewpakklang.com/wp-content/uploads/2019/07/20190708_033528.jpg

- ก. สถาบันศาสนา
- ข. สถาบันเศรษฐกิจ
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 2

เรื่อง ชาวสถาบันทางสังคม

หัวข้อ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
สืบค้นข่าวสถาบันทางสังคม	สามารถสืบค้นข่าวสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	สามารถสืบค้นข่าวสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	สามารถสืบค้นสถาบันทางสังคมทางสังคมได้อย่างถูกต้องบางส่วน	สามารถสืบค้นสถาบันทางสังคมไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 3

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

หัวข้อ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน	สามารถบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	สามารถบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้อย่างถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	สามารถบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้บางส่วน	สามารถบอกความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรมที่บ่งชี้	เกณฑ์การให้คะแนน		
	1	2	3
1. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ เป็นบางครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ บ่อยครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ บ่อยครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
3. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ภายใน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จแต่ไม่ตรงตามเวลาทุกงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาบางงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาทุกงาน
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บางครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บ่อยครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มเป็นประจำและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-15	ดี
8-11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

คำชี้แจง

แบบบันทึกนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC โดยแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา
2. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
3. การปฏิบัติ สังเกต และเก็บข้อมูล
4. การสะท้อนความคิดเห็น

บันทึกกิจกรรม

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

ชื่อกลุ่ม/กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครั้งที่.....วันที่.....สถานที่.....เวลา.....น.

สมาชิกในกลุ่ม PLC ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1	นางจรินทร์ ทรงวุฒิปัญญา	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
2	นางเพชรี นาคแสง	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
3	นางสาวบุษบา ฉายอรุณ	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	

เรื่อง/หัวข้อ/ประเด็นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้

บทบาทของสถาบันทางสังคม

1. ปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Plan)

นักเรียนใช้เวลาในการสืบค้นข้อมูลเกินเวลาที่กำหนด ครูคอยควบคุมให้ทันเวลา

2. รูปแบบ/วิธีการ/เทคนิค/กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา (Plan)

กิจกรรมมีความเหมาะสม นักเรียนมีความสนใจในยอมรับการทำงานกลุ่ม รับฟังความคิดเห็น
ของเพื่อนในกลุ่ม

3. นำไปสู่การปฏิบัติ (Do)

ครูและนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นรูปแบบการ
เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

4. ข้อเรียนรู้ แนวความคิด สิ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ (See)

นักเรียนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำแผ่นพับของสถาบันทางสังคม โดยออกแบบตามที่
ตนชอบ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่ครูต้องการให้เกิดขึ้น

.....
(.....)

ผู้บันทึก

...../...../.....

แบบประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
รวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ-สกุลผู้เชี่ยวชาญ ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

โดยมีเกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวข้อไว้ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 0 ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
- 1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.5 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ 1.6 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 1.3 สามารถวัดและประเมินผลทั้งสามด้านได้				
2.	สาระการเรียนรู้ มีเนื้อหาชัดเจนตามเรื่องที่เรียน				

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักเรียนสามารถนำนักเรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน 3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.4 มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย / เหมาะสมกับวัยผู้เรียน				
4.	สื่อการเรียนรู้ 4.1 ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ 4.2 เนื้อหาสื่อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
5.	การวัดและประเมินผล 5.1 การวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5.2 การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระ หน้าที่พลเมือง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 22101
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม	
เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม	จำนวนเวลา 2 คาบ
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2
ผู้สอน นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี	

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
 ดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 ม.2/3 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบัน
 ทางสังคม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (วิเคราะห์หลักการ)

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการของบทบาทของสถาบันทางสังคมได้ (K)
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)

3. สาระสำคัญ

วิเคราะห์หลักการของบทบาทของสถาบันทางสังคม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้

4. สาระการเรียนรู้

บทบาทของสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบัน
 เศรษฐกิจ สถาบันการเมืองการปกครอง

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้กระบวนการรวมพลัง 5 ขั้นตอน)

ขั้นตอนการเรียนรู้

(คาบที่ 1)

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 1 ขั้นรวมพลังเสนอสิ่งเร้า และระบุคำถามสำคัญ (10 นาที)

ครูให้นักเรียนดูภาพและชมคลิปวิดีโอที่สั้นเล็กน้อยแต่ยิ่งใหญ่ ้วยรุ่นสำนึกดีถอดรองเท้าก่อนเข้า
 เซเว่น (<https://www.sanook.com/news/2633610/>) และครูใช้คำถามดังนี้
 (แนวคำถาม)

1. จากการชมคลิปวิดีโอที่สั้นดังกล่าว นักเรียนคิดว่าสถาบันใดมีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการปฏิบัติ
 ตนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสถาบันทางสังคม

2. นักเรียนคิดว่าสถาบันใดช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้มากที่สุด เพราะอะไร

3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถามและหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงว่าการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมทั้งในทางที่ดี และที่เป็นปัญหาสังคม แล้วนำมาร่วมกันวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับสถาบันใด เพราะอะไร

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (40 นาที)

1. ครูทบทวนความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมให้นักเรียนฟัง ในหนังสือเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม. 2 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม แล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงถึงกัน มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และดำรงให้สังคมเจริญก้าวหน้า

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม คละกันตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลจากใบงานที่ 4 กลุ่มละ 1 ภาพ โดยสืบค้นข้อมูล ดังนี้

2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ภาพ แล้วสรุปเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันทางสังคม

2.2 นักเรียนคิดว่าจากภาพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศชาติอย่างไรจากที่นักเรียนได้ร่วมกันค้นคว้าข้อมูล

(คาบที่ 2)

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (30 นาที)

1. ครูทบทวนเนื้อหาเดิมแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปจากการวิเคราะห์ภาพสถาบันทางสังคมจากคาบที่ผ่านมาภายในกลุ่ม และสรุปประเด็นสำคัญตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปการวิเคราะห์ภาพบทบาทของสถาบันทางสังคมจากการสืบค้นข้อมูลตามหัวข้อที่ได้กำหนด แล้วมีการนำความรู้ที่ได้มาสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3. นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ภาพบทบาทของสถาบันทางสังคมลงในใบงานที่ 3 เรื่อง วิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคม

ขั้นที่ 4 ขั้นรวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน (30 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ภาพสถาบันทางสังคมด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน

2. เมื่อนักเรียนอภิปรายครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบาย ชี้แนะ ขยายความเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม

3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันมีความสำคัญอย่างไรต่อสังคมภายในประเทศ และระหว่างประเทศ และหากสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จะส่งผลอย่างไรต่อคนในประเทศแล้วบันทึกคำตอบลงในสมุด

4. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (20 นาที)

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำ Power Point สรุปการวิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคม แล้วนำมาเสนอในห้องเรียน เพื่อสะท้อนความคิดของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ คู่เพื่อน ๆ ในห้องเรียน

6. สื่อการเรียนรู้

- 6.1 หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม. 2
- 6.2 ใบงานที่ 4 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม
- 6.3 แบบฝึกหัดที่ 3 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม
- 6.4 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. แหล่งการเรียนรู้

แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://www.sanook.com/news/2633610/> (วิดีโอที่สั้นเล็กน้อยแต่ยิ่งใหญ่ วัยรุ่นสำนึกดี

ถอดรองเท้าก่อนเข้าเซเว่น)

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการของบทบาทของสถาบันทางสังคมได้ (K)	- ความรู้	- ใบงานที่ 3	- ตรวจใบงานที่ 3
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัดที่ 3	- ตรวจแบบฝึกหัดที่ 3
3. ใฝ่เรียนรู้ (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกต

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลบทบาทของสถาบันทางสังคม

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่านักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ช่วยกันตอบคำถาม สนใจในการสืบค้นข้อมูลหาความรู้ และการนำเสนอผลงานการอภิปรายบทบาทของสถาบันทางสังคมหน้าชั้นเรียน และจากการตรวจแบบฝึกหัดและใบงานของนักเรียนส่วนใหญ่ทำได้ผ่านเกณฑ์ ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ครูให้คำแนะนำและอธิบายจนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน

10.2 ปัญหา

การอภิปรายกลุ่มของนักเรียนบางกลุ่มใช้เวลาานานถูกจำกัดครูจึงใช้วิธีรวบรัดและเร่งเวลาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ทันเวลาที่กำหนด โดยภาพรวมสามารถจัดกิจกรรมได้ทันเวลา

10.3 ข้อเสนอแนะ

ครูช่วยนักเรียนสรุปเนื้อหาเพื่อให้ทันเวลาที่กำหนด โดยภาพรวมสามารถจัดกิจกรรมได้ทันเวลา

ลงชื่อ.....

(นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

ใบความรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคม	บทบาท
<p>1. สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่ให้การเลี้ยงดูสมาชิกให้พร้อมเป็นสมาชิกสถาบันอื่นต่อ</p> <p>ที่มา : https://quizizz.com/media/resource/gs/quizizz-media/quizzes/123d0750-4304-479b-8827-3870c59ff5ce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างสมาชิกใหม่ทดแทนสมาชิกเก่า สังคมจึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ - เลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เพื่อเลี้ยงดูตนเองได้ในอนาคต - การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังระเบียบของสังคมแก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกรู้และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และบรรทัดฐานสังคมได้ - การให้ความรักและความอบอุ่นแก่สมาชิก - การกำหนดสถานภาพของบุคคล - การควบคุมความสัมพันธ์ทางเพศ ให้เป็นไปตามที่สังคมให้การยอมรับ
<p>2. สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนให้มนุษย์มีความสมบูรณ์</p> <p>ที่มา : https://i.ytimg.com/vi/fZLJAsEpArM/maxresdefault.jpg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม และทักษะอันจำเป็นในการดำรงชีวิตของสมาชิก - การสร้างบุคลิกภาพทางสังคมแก่สมาชิก เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพตนเองให้ดีขึ้น - การผลิตกำลังแรงงานทางเศรษฐกิจ เพื่อผลิตคนเข้าไปในตลาดแรงงานและพัฒนาประเทศ - การกำหนดสถานภาพและชนชั้นทางสังคม ช่วยเพิ่มโอกาสในการได้ตำแหน่งหน้าที่การงาน - การสร้างกลุ่มเพื่อนแก่สมาชิก ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการเข้าสังคม

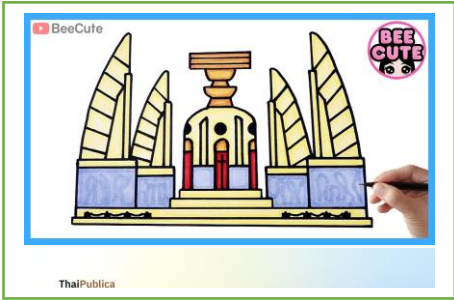
ใบความรู้ที่ 2 (ต่อ)

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคม	บทบาท
<p>3. สถาบันศาสนา</p> <p>เป็นสถาบันที่เป็นระบบความเชื่อและพิธีกรรม เป็นที่พึ่งทางจิตใจ และหล่อหลอมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน</p> <p>ที่มา : https://i.pinimg.com/736x/3b/e9/f8/3be9f8a705ab00b57ae7d0d4bdd4bb9e.jpg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสังคม เพราะศาสนาสอนให้สมาชิกดำเนินชีวิตแนวทางเดียวกัน - การสร้างเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่สังคม วัฒนธรรมในสังคม เกิดจากสถาบันศาสนา - การควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม - การสนองความต้องการทางจิตใจแก่สมาชิก หลักคำสอนของศาสนานำมาแก้ไขปัญหาชีวิตได้
<p>4. สถาบันเศรษฐกิจ</p> <p>ช่วยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์</p> <p>ที่มา : https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2022/12/Thaipublica_bank-run-02-e1670928416645.jpg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การผลิต เพื่อสนองความต้องการของสมาชิกสังคม - การบริโภค ไม่มีการบริโภคสถาบันเศรษฐกิจก็อยู่ไม่ได้

ใบความรู้ที่ 2 (ต่อ)

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคม	บทบาท
<p>5. สถาบันการเมืองการปกครอง</p> <p>มีอิทธิพลต่อสมาชิกในสังคม เป็นสถาบันที่ออกกฎระเบียบให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตาม</p> <p>ที่มา https://i.ytimg.com/vi/QdBBPMfIPcA/maxresdefault.jpg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างระเบียบกฎหมายให้สังคมสงบสุข - การดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของสังคม - การแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม - การปกป้องคุ้มครองสังคม
<p>6. สถาบันสื่อสารมวลชน</p> <p>เป็นสถาบันที่ให้ความรู้ ความคิด ข่าวสาร ข้อมูลแก่ประชาชน</p> <p>ที่มา https://thaibizchina.com/wp-content/uploads/2018/12/2016-07-04-1.jpg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้ และความบันเทิงแก่สมาชิก - ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็น - เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ - เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างสมาชิกของสังคม <p>ที่มา : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช www.wpp.co.th</p>

ใบงานที่ 4

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพสถาบันทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศไทยโดยเลือกทำเพียงกลุ่มละ 1 ภาพ

<p>1</p> <p>ที่มา : https://lovenoom1479.files.wordpress.com/2015/06/224131-141.jpg</p>	<p>2</p>
<p>3</p> <p>ที่มา : https://cdn.chiangmainews.co.th/wp-content/uploads/2019/01/06143712/IMG_4840-1.jpg</p>	<p>4</p> <p>ที่มา : https://static.thairath.co.th/media/dfQROr7oWzulq5Fa5B2wYWgbiFclfKJ47xjic6PS1seduFAGtiDhTK9wkNmmC1omHFY.jpg</p>
<p>5</p> <p>ที่มา : https://www.khaosod.co.th/wpapp/uploads/2018/03/S_51757075.jpg</p>	<p>6</p> <p>ที่มา : https://mwsc.dit.go.th/backend/uploads/files/1461057746_IMG_8686.JPG</p>

เฉลยใบงานที่ 4

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพสถาบันทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศชาติโดยเลือกทำเพียงกลุ่มละ 1 ภาพ

<p>1</p> <p>ที่มา : https://lovenoom1479.files.wordpress.com/2015/06/224131-141.jpg</p>	<p>2</p>
<p>3</p> <p>ที่มา : https://cdn.chiangmainews.co.th/wp-content/uploads/2019/01/06143712/IMG_4840-1.jpg</p>	<p>4</p> <p>ที่มา : https://static.thairath.co.th/media/dfQORo7oWzulq5Fa5B2wYWgbiFclfKJ47xjic6PS1seduFAGtiDhTK9wkNmmC1omHFY.jpg</p>
<p>5</p> <p>ที่มา : https://www.khaosod.co.th/wpapp/uploads/2018/03/S_51757075.jpg</p>	<p>6</p> <p>ที่มา : https://mwsc.dit.go.th/backend/uploads/files/1461057746_IMG_8686.JPG</p>

เฉลยใบงานที่ 4 (ต่อ)

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพสถาบันทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศไทยโดยเลือกทำเพียงกลุ่มละ 1 ภาพ

กลุ่มที่สมาชิก.....

ภาพที่ สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้อง.....

บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้ตรวจ

แบบฝึกหัดที่ 3
เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. จากกรณีตำรวจ สน.บางซื่อ พร้อมพลเมืองดีได้ร่วมกันจับกุมนายนายชาซารี เอ โครนิน (Mr. Zachary A Cronin) โจรชาวต่างชาติที่บุกเข้าปล้นเงินในธนาคารธนชาติ ได้เงินไปกว่า 1 แสน 7 หมื่นบาท เมื่อวันที่ 19 ตุลาคมที่ผ่านมา นายณัฐกร เสถียรอรรรถ อายุ 48 ปี พ่อค้าเบเกอร์ในย่านที่เกิดเหตุ หนึ่งในสามพลเมืองดีที่เข้าช่วยเจ้าหน้าที่รุมจับนายชาซารี เอ โครนิน ชาวต่างชาติที่บุกเดี่ยวใช้เข้าปล้นธนาคารธนชาติ สาขาตลาดหมอชิต จากการกระทำของนายณัฐกรเราควรยึดสิ่งใดเป็นหลักในการอยู่ร่วมกัน
(ที่มา : <https://mgronline.com/crime/detail/9580000117271>) (วิเคราะห์หลักการ)
 - ก. เสรีภาพในเคหสถาน
 - ข. เสรีภาพในการสื่อสาร
 - ค. สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย
 - ง. เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่
2. บุคคลในข้อใดใช้หลักเสรีภาพไม่ถูกต้อง (วิเคราะห์หลักการ)
 - ก. ปอยร่วมชุมนุมปิดถนนประท้วงการไม่ให้โบนัสพนักงาน
 - ข. ปายวิจารณ์การทำงานที่ผิดพลาดของบริษัทโดยไม่มีเหตุผล
 - ค. แบ่งคอยติดตามและย้ายบ้านไปอยู่ใกล้บ้านดาราที่ตนเองชื่นชอบ
 - ง. ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งโดยทุกพรรคการเมืองที่ตนชอบนโยบาย
3. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงออกแบบธงไตรรงค์ และได้ให้ความหมายของสีที่อยู่ในธงชาติ ดังนี้

สีแดง หมายถึง เลือดอันยอมพลีเพื่อธำรงรักษาชาติและศาสนา

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์แห่งศาสนา

สีน้ำเงิน หมายถึง สีส่วนพระองค์ของพระมหากษัตริย์... จากข้อความนี้เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนโดยยึดหลักข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)

 - ก. ความกตัญญูตเวที
 - ข. ความสามัคคีกลมเกลียว
 - ค. สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
 - ง. ความรับผิดชอบของประชาชนชาวไทย

4. งานบวช เป็นประเพณีไทยสืบเนื่องมาแต่โบราณกาล ชายไทยเมื่ออายุครบบวช จะต้องบวชให้ได้สักครั้งหนึ่งในชีวิต เพื่อการศึกษาพระธรรมคำสอน จากข้อความนี้ยึดสถาบันใดเป็นหลักในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
5. วันนี้ (18 พฤศจิกายน 2565) The MATTER ออกแถลงการณ์กรณีที่นักข่าวของ The MATTER ถูกเจ้าหน้าที่ทำร้ายร่างกายด้วยกระบองฟาด เมื่อล้มลงยังถูกเตะเข้าที่ศีรษะ ทั้งที่ใส่ปลอกแขน และพูดยืนยันว่าเป็นสื่อมวลชนหลายครั้ง นอกจากนี้ เหตุการณ์ในบริเวณใกล้เคียงกันยังมีกรณีนักข่าวพลเมืองของ The Isaan Record ถูกทำร้ายร่างกายและจับกุมตัว รวมถึงช่างภาพ Reuters ถูกของแข็งปามาจากฝั่งเจ้าหน้าที่จนได้รับบาดเจ็บบริเวณดวงตา จากข้อความนี้ควรยึดสถาบันใดเป็นหลักในการป้องกันสิทธิและเสรีภาพ
- (ที่มา : <https://themomentum.co/report-thematter-reporter/>) (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันสื่อมวลชน

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3
เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แบบปรนัย 5 ข้อ

1. จากกรณีตำรวจ สน.บางซื่อ พร้อมพลเมืองดีได้ร่วมกันจับกุมนายนายชาซารี เอ โครนิน (Mr. Zachary A Cronin) โจรชาวต่างชาติที่บุกเข้าปล้นเงินในธนาคารธนชาติ ได้เงินไปกว่า 1 แสน 7 หมื่นบาท เมื่อวันที่ 19 ตุลาคมที่ผ่านมา นายณัฐกร เสถียรอรรรถ อายุ 48 ปี พ่อค้าเบเกอร์ในย่านที่เกิดเหตุ หนึ่งในสามพลเมืองดีที่เข้าช่วยเจ้าหน้าที่รุมจับนายชาซารี เอ โครนิน ชาวต่างชาติที่บุกเดี่ยวใจเข้าปล้นธนาคารธนชาติ สาขาตลาดหมอชิต จากการกระทำของนายณัฐกรเราควรยึดสิ่งใดเป็นหลักในการอยู่ร่วมกัน
(ที่มา : <https://mgronline.com/crime/detail/9580000117271>) (วิเคราะห์หลักการ)
 - ก. เสรีภาพในเคหสถาน
 - ข. เสรีภาพในการสื่อสาร
 - ค. สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย
 - ง. เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่
2. บุคคลในข้อใดใช้หลักเสรีภาพไม่ถูกต้อง (วิเคราะห์หลักการ)
 - ก. ปอยร่วมชุมนุมปิดถนนประท้วงการไม่ให้โบนัสพนักงาน
 - ข. ปายวิจารณ์การทำงานที่ผิดพลาดของบริษัทโดยไม่มีเหตุผล
 - ค. แบ่งคอยติดตามและย้ายบ้านไปอยู่ใกล้บ้านดาราที่ตนเองชื่นชอบ
 - ง. ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งโดยทุกพรรคการเมืองที่ตนชอบนโยบาย
3. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงออกแบบธงไตรรงค์ และได้ให้ความหมายของสีที่อยู่ในธงชาติ ดังนี้
 - สีแดง หมายถึง เลือดอันยอมพลีเพื่อธำรงรักษาชาติและศาสนา
 - สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์แห่งศาสนา
 - สีน้ำเงิน หมายถึง สีส่วนพระองค์ของพระมหากษัตริย์... จากข้อความนี้เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนโดยยึดหลักข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
 - ก. ความกตัญญูตเวที
 - ข. ความสามัคคีกลมเกลียว
 - ค. สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
 - ง. ความรับผิดชอบของประชาชนชาวไทย

4. งานบวช เป็นประเพณีไทยสืบเนื่องมาแต่โบราณกาล ชายไทยเมื่ออายุครบบวช จะต้องบวชให้ได้สักครั้งหนึ่งในชีวิต เพื่อการศึกษาพระธรรมคำสอน จากข้อความนี้ยึดสถาบันใดเป็นหลักในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม (วิเคราะห์หลักการ)

ก. สถาบันศาสนา

ข. สถาบันการศึกษา

ค. สถาบันเศรษฐกิจ

ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

5. วันนี้ (18 พฤศจิกายน 2565) The MATTER ออกแถลงการณ์กรณีที่นักข่าวของ The MATTER ถูกเจ้าหน้าที่ทำร้ายร่างกายด้วยกระบองฟาด เมื่อล้มลงยังถูกเตะเข้าที่ศีรษะ ทั้งที่ใส่ปลอกแขน และพูดยืนยันว่าเป็นสื่อมวลชนหลายครั้ง นอกจากนี้ เหตุการณ์ในบริเวณใกล้เคียงกันยังมีกรณีนักข่าวพลเมืองของ The Isaan Record ถูกทำร้ายร่างกายและจับกุมตัว รวมถึงช่างภาพ Reuters ถูกของแข็งปามาจากฝั่งเจ้าหน้าที่จนได้รับบาดเจ็บบริเวณดวงตา จากข้อความนี้ควรยึดสถาบันใดเป็นหลักในการป้องกันสิทธิและเสรีภาพ

(ที่มา : <https://themomentum.co/report-thematter-reporter/>) (วิเคราะห์หลักการ)

ก. สถาบันศาสนา

ข. สถาบันการศึกษา

ค. สถาบันเศรษฐกิจ

ง. สถาบันสื่อสารมวลชน

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 3

เรื่อง บทบาทของสถาบันทางสังคม

หัวข้อ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
บทบาทของสถาบันทางสังคม	สามารถวิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้องบางส่วน	สามารถวิเคราะห์บทบาทของสถาบันทางสังคมยังไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรมที่บ่งชี้	เกณฑ์การให้คะแนน		
	1	2	3
1. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ เป็นบางครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ บ่อยครั้ง	เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ บ่อยครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ
3. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ภายใน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จแต่ไม่ตรงตามเวลาทุกงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาบางงาน	มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ ตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาทุกงาน
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บางครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มกับผู้อื่นได้บ่อยครั้ง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มเป็นประจำและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-15	ดี
8-11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

คำชี้แจง

แบบบันทึกนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC โดยแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา
2. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
3. การปฏิบัติ สังเกต และเก็บข้อมูล
4. การสะท้อนความคิดเห็น

บันทึกกิจกรรม

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Professional Learning Community

ชื่อกลุ่ม/กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครั้งที่.....วันที่.....สถานที่.....เวลา.....น.

สมาชิกในกลุ่ม PLC ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1	นางจรินทร์ ทรงวุฒิปัญญา	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
2	นางเพชรี นาคแสง	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
3	นางสาวบุษบา ฉายอรุณ	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	

เรื่อง/หัวข้อ/ประเด็นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

1. ปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Plan)

นักเรียนใช้เวลาในการสืบค้นข้อมูลเกินเวลาที่กำหนด ครูคอยควบคุมให้ทันเวลา

2. รูปแบบ/วิธีการ/เทคนิค/กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา (Plan)

กิจกรรมมีความเหมาะสม นักเรียนมีความสนใจในการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

3. นำไปสู่การปฏิบัติ (Do)

ครูและนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นรูปแบบการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

4. ข้อเรียนรู้ แนวความคิด สิ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ (See)

นักเรียนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำแผ่นพับของสถาบันทางสังคม โดยออกแบบตามที่ตนชอบ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่ครูต้องการให้เกิดขึ้น

(.....)

ผู้บันทึก

...../...../.....

สรุปแบบทดสอบ

จุดประสงค์การสอบ	ข้อสอบข้อที่
หน่วยที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	1-13
1) วิเคราะห์ความสำคัญ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	1-7
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถานภาพบทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	8-10
3) วิเคราะห์หลักการ นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	11-13
หน่วยที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม	14-30
1) วิเคราะห์ความสำคัญ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้	14-17
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมได้	18-24
3) วิเคราะห์หลักการ นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการของบทบาทของสถาบันทางสังคมได้	25-30

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และ
สถาบันทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 8 หน้า จำนวน 30 ข้อ
2. เขียนชื่อ-นามสกุล ชั้นเรียนและเลขที่ของตนเองลงในกระดาษคำตอบ
3. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที
4. ให้นักเรียนอ่านคำถามแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยกาเครื่องหมาย X ลงใน
ตัวอักษร ก,ข,ค,ง ลงในกระดาษคำตอบ ตัวอย่าง เช่น ถ้า ง คือคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนปฏิบัติ
ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				X

5. ในกรณีที่นักเรียนต้องการแก้ไขคำตอบใหม่ให้นักเรียนลบคำตอบเดิมโดยทำเครื่องหมาย X
จาก ง เป็น ข ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		X

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดแสดงถึงการเป็นพลเมืองดีในด้านการแสดงความเคารพต่อพระพุทธรูป (วิเคราะห์ความสำคัญ)
 - ก. สารีศา แสดงความเคารพด้วยการคำนับ
 - ข. กนกอร แสดงความเคารพด้วยการกราบไหว้**
 - ค. พลอยใส แสดงความเคารพด้วยการวันทยหัตถ์
 - ง. ธัญฉัตร แสดงความเคารพด้วยการจับมือทักทาย
2. ในการเป็นพลเมืองที่ดีนักเรียนควรแต่งกายไปวัดด้วยชุดแบบใดจึงจะเหมาะสมมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
 - ก. แต่งกายด้วยชุดฤดูกระเปียบ เสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อย เสื้อผ้าอยู่ในสภาพสมบูรณ์
 - ข. แต่งกายด้วยชุดที่รัดกุม ไม่ควรสวมชุดที่มีสีฉูดฉาดจนเกินไป ควรใช้เสื้อผ้าที่เรียบง่ายสะอาด**
 - ค. ควรสวมเสื้อผ้าที่เบาสบาย ชุดที่สวมใส่ควรมีความคล่องตัว สวมชุดให้เหมาะกับกิจกรรม
 - ง. แต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่จัดงาน ควรใช้เสื้อผ้าที่ดูดีเสริมบุคลิก สวมชุดที่เหมาะสมกับวัยของตน

3. จากรูปภาพเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มารยาทในการแต่งกาย ข้อใดที่นักเรียนควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
ที่มา : <https://www.pinterest.com/pin/858076535233985366/>

- ก. เป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการแต่งเครื่องแบบนักเรียนให้ถูกต้อง
 - ข. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียนและสังคม
 - ค. ตระหนักถึงคุณค่าของการแต่งกายแบบไทย ในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ชาติ
 - ง. จัดกิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยในการแต่งกาย การอนุรักษ์มารยาทการแต่ง
4. นักเรียนคิดว่าใครเป็นผู้ได้รับคำยกย่องชมเชยว่าเป็นบุคคลผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละต่อสังคมมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
 - ก. สายชลเอาเสื้อผ้าเก่าบริจาคเพื่อให้ที่บ้านซื้อให้ใหม่
 - ข. ภทริยาเลือกเอาของที่ไม่อยากได้ไปบริจาคให้คนอื่น
 - ค. ชนิตาไม่ชอบของที่ซื้อมาแล้วจึงเอาไปให้เพื่อนที่โรงเรียน
 - ง. ปณิตาบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ช่วยคนยากจน เพราะสงสาร**

ให้นักเรียนอ่านคำถามต่อไปนี้และตอบคำถาม

จำได้ไหม คนบ้าปลูกต้นไม้ 3 ล้านต้น มุ่งมั่นตามรอยพ่อ ขอบปลุกต่อจนตัวตาย ร.ต.ต.วิชัย ในวัย 70 ปี ย้อนเล่าไปเมื่อครั้งที่ตนยังหนุ่มยังแน่นว่า “ เมื่อ 30 ปีที่แล้ว ผมโชคดีมาก ๆ ที่มีโอกาสได้เข้าร่วมการอบรมในโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง อันเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ 9 โครงการนี้ เขาสอนผมว่า เราต้องใช้สอยทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ สูงสุด, เราต้องพึ่งพาตนเองอย่างมีศักดิ์ศรี และความทุกข์ของชาวบ้าน คือ ภารกิจที่เราต้องร่วม แก้ไข จนในที่สุดโครงการนี้ได้กลับกลายมาเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้ผมลุกขึ้นมาปลูกต้นไม้นับล้านต้นที่ปรางค์กู๋ ” (ที่มา : <https://www.thairath.co.th/content/774047>)

5. นักเรียนคิดว่าการปฏิบัติตนของ ร.ต.ต.วิชัย มีความสำคัญต่อสังคมในด้านใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การเสียสละร่างกาย
 - ข. การเสียสละทรัพย์สิน
 - ค. การเสียสละด้านความรู้
 - ง. การเสียสละด้านสติปัญญา และจิตใจ
6. ข้อใดมีความสำคัญที่สุดในปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. สายฝนไม่เคยสนใจปัญหาของประเทศเพื่อนบ้าน
 - ข. ชาวเจ้าแก้งแก้ไขปัญหาในการทำงานด้วยตนเองเพียงคนเดียว
 - ค. ชาวฟ่างรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ในการทำรายงานกลุ่ม
 - ง. สายน้ำเก็บเงินได้และนำไปให้พ่อแม่เพื่อนำไปจ่ายค่าเทอมก่อนสอบ
7. การเป็นนักเรียนที่ดีตรงกับคุณลักษณะการเป็นพลเมืองดีในด้านใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต
 - ข. เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
 - ค. เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
 - ง. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง
- ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

เมื่อวันที่ 15 พ.ค. ผู้สื่อข่าวได้รับรายงานว่าที่ ริมถนนวงค์สวรรค์ ใกล้อุทยานสวรรค์ ต. ปากน้ำโพ อ. เมือง จ. นครสวรรค์ มีร้านข้าวราดแกงร้านหนึ่งชื่อ “ บ้านข้าวแกงเจ็หน้อย ” จำหน่ายข้าวราดแกงในราคาจานละ 10 บาท ทำให้มีประชาชนเดินทางมาอุดหนุนอย่างต่อเนื่อง
ที่มา : <https://www.posttoday.com/social/goodstory/494891>

8. จากข้อความข้างต้นในฐานะพลเมืองดีนักเรียนคิดว่าความเสียหายของเจ้าของร้านข้าวแกงมีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ทำให้สังคมไทยน่าอยู่
 - เกิดความสามัคคีกัน
 - เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน**
 - สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้า
- ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ในพงศาวดารโยนกและจามเทวี ได้บันทึกเรื่องราวเอาไว้ว่า ครั้งหนึ่งเมื่อบ้านเมืองเกิดภัยร้ายแรงด้วยโรคคอตีบโรคขึ้นที่แคว้นหริภุญไชย ชาวเมืองล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวเมืองที่เหลือต้องอพยพไปอยู่เมืองหงสาวดีนานถึง 6 ปี จึงกลับคืนสู่บ้านเมืองเดิม ครั้นถึงเวลาเวียนมาบรรจบครบวันที่ต้องจากบ้านเมืองไป จึงได้ทำพิธีรำลึกถึงญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วด้วยการทำกระถางใส่เครื่องสักการบูชา ธูปเทียนลอย แล้วนำไปลอยตามน้ำ เรียกว่า **การลอยโขมดหรือลอยไฟ** นั่นจึงเป็นที่มาของประเพณีใดในภาคเหนือที่มีมาจนถึงทุกวันนี้
ที่มา : <https://kiw230841.wordpress.com>

9. จากการศึกษาข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประเพณีที่แสดงความสัมพันธ์กับชีวิตของคนในภาคเหนือนักเรียนคิดว่าเป็นประเพณีใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ประเพณียี่เป็ง**
 - ประเพณีสีบชะตา
 - ประเพณีทานก๋วยสลาก
 - ประเพณีปอยหลวงหรือบุญปอยหลวง
10. งานประเพณีของภาคกลางที่เกิดขึ้นเพราะความมีน้ำใจที่ดีต่อกัน ระหว่างคนในท้องถิ่น กับคนมอญปากลัด (ปัจจุบัน คือ อ. พระประแดง) ซึ่งทำนาอยู่ที่ ต. บางแก้ว (ปัจจุบัน คือ อ. บางพลี) เมื่อถึงช่วงเทศกาลออกพรรษา คนมอญกลุ่มนี้จะกลับไปทำบุญที่ อ. พระประแดง โดยมีการแห่หลวงพ่โต แห่งวัดบางพลี ในบริเวณคลองสำโรง ซึ่งในวันงานจะมีการแข่งเรือและมหรสพสมโภช เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนมอญในแผ่นดินไทย ถ้านักเรียนไปเข้าร่วมงานกับคนในท้องถิ่นจะต้องเตรียมสิ่งใดไปร่วมทำบุญ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- นำข้าวเหนียวไปใส่บาตรพระภิกษุสงฆ์
 - นำดอกบัวโยนลงในเรือที่มีองค์พระเพื่อเป็นการสักการะ**
 - ร่วมกิจกรรมถวายผ้าอาบน้ำฝน และจุดปัจจัย แก่ภิกษุสงฆ์
 - นำดอกเข้าพรรษา หรือดอกหงส์เหิน มาถวายแต่พระภิกษุสงฆ์

11. ตามที่สื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวการเสียชีวิตของ “น้องอิน” น.ส.ณัฐนิชา เชิดชูบุพการี อายุ 20 ปี อดีตนักแสดงเด็กชื่อดัง ที่ประสบอุบัติเหตุขับรถยนต์เสียหลักตกข้างทางชนกับต้นไม้ บนถนนทางหลวงหมายเลข 9 ต.เชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา โดยได้มีการพาดหัวข่าวในลักษณะที่ส่อเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แม้ว่าผู้ตกเป็นข่าวจะเสียชีวิตไปแล้ว(ที่มา : <https://workpointtoday.com/>) จากสถานการณ์นี้ยึดหลักการกระทำข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. คุณธรรม
 - ข. เหตุและผล
 - ค. พ.ร.บ.แรงงาน
 - ง. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
12. ข้อใดไม่ใช่หลักของสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. เสรีภาพในเคหสถาน
 - ข. สิทธิที่จะถูกเกณฑ์แรงงาน
 - ค. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม
 - ง. เสรีภาพในการนับถือศาสนา
13. ข้อใดไม่ใช่หลักการสำคัญของประชาธิปไตย (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน
 - ข. กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ
 - ค. การรับฟังเสียงส่วนน้อย และตัดสินด้วยเสียงส่วนน้อย
 - ง. ประชาชนทุกคนมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน
14. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามหลักคำสอนของสถาบันศาสนาอย่างเคร่งครัด สังคมไทยจะมีลักษณะในข้อใดสำคัญที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. สังคมไทยอยู่อย่างพอเพียง
 - ข. สังคมไทยมีความสงบสุขและสันติ
 - ค. ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุน้อยลง
 - ง. สังคมไทยพัฒนาอย่างช้า ๆ และยั่งยืน
15. คำขวัญเนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565 ระบุว่า “**ปลอดเหล้า ปลอดโรค ปลอดภัยห่างไกลโควิด-19**” แสดงถึงการทำหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของสถาบันใด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

16. กระทรวงพาณิชย์ วิเคราะห์ สินค้าไทยที่ครองตำแหน่งแชมป์ส่งออกโลกทุเรียนสด : ไทย ส่งออกทุเรียนสดเป็นมูลค่า 3,219.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2565 โดยตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ จีน ฮองกง และไต้หวัน ตามลำดับ ถือเป็นบทบาทที่สำคัญของสถาบันทางสังคมใด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ**
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
17. ลักษณะของอาหารกระป๋องของแบรนด์กัญพาร์มคือดกแต่ใหม่อริ้ทอดกรอบแบบสำเร็จรูปพร้อมทาน นอกจากรูปแบบอาหารที่มีความน่าสนใจในแง่ของการแปรรูปและบรรจุกระป๋องแล้วยังมีการเสริมรสชาติเข้าไปด้วยซึ่งมากถึง 6 รสชาติด้วยกัน ได้แก่ รสตั๋มยำ รสลาบ รสซี่ส รสบาร์บีคิว รสเกลือ รสโนริสาหร่าย และนอกจากดกแต่ใหม่อริ้แล้วทางแบรนด์ยังเพิ่มความหลากหลายด้วยการนำ “หนอน” มาต่อยอดธุรกิจด้วย ผลิตออกมาเป็น หนอนใหม่ทอดอบกรอบ รสตั๋มยำ บรรจุกระป๋องเช่นเดียวกันกับดกแต่ใหม่อริ้ มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ**
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
18. หนูดีตื่นนอนเวลา 05.00 น. อาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน สวดสตีพ่อแม่และเดินทางไปโรงเรียนโดยรถตู้โรงเรียนเวลา 06.00 น. และซื้อขนมปังมาทาน เข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิและปฏิญาณตนเป็นพลเมืองดีก่อนการเรียนหนังสือทุกวัน จากข้อความนี้ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมข้อใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง**
19. ข้อใดเป็นการแสดงความสัมพันธ์ของสถาบันเศรษฐกิจที่ชัดเจนที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. การผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงดูสมาชิก
 - ข. ให้ความรู้แก่สมาชิกในการดำรงชีวิต
 - ค. ถ่ายทอดระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคมแก่สมาชิกในสังคม
 - ง. การผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค**

20. การจัดระเบียบทางสังคมเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมในข้อใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. **สถาบันการเมืองการปกครอง**
21. "จากเด็กวัด สู่การได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยประเทศอังกฤษ (University of Northampton) และคว้าปริญญาโท เกียรตินิยมอันดับ 1 ได้สำเร็จ และขออนุญาตเล่าเรื่องเพื่อเป็นการขอบคุณความเมตตาจากหลวงพ่อดีที่เมตตาสั่งสอนหนูตั้งแต่เด็กๆ ให้เป็นคนดี และคนเก่ง ภูมิใจที่ได้เป็นเด็กวัดทำซุง และสุดท้ายหนูขอขอบคุณคำแสดงความยินดีจากพี่ๆ ป๊าๆ น้าๆ ทุกท่านที่เมตตาหนู อาจจะตอบไม่หมดแต่อ่านหมดนะคะ กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสุดหัวใจค่ะ" จากข้อความนี้มีความสัมพันธ์กับสถาบันใดบ้าง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. **สถาบันศาสนา / สถาบันการศึกษา**
 - ข. สถาบันครอบครัว / สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันศาสนา / สถาบันนันทนาการ
 - ง. สถาบันศาสนา / สถาบันสื่อสารมวลชน
22. กระทรวงพาณิชย์มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมข้อใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. **สถาบันเศรษฐกิจ**
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
23. การบรรพชาสามเณรทั่วไทย เป็นการสร้างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมใหม่ให้กับเยาวชน หลังลาสิกขาจึงเป็นการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยให้เข้าสู่วิถีชีวิตที่ดีงาม เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นพลเมืองดีของชาติ จากข้อความนี้มีความสัมพันธ์กับสถาบันใดในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. **สถาบันศาสนา**
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

(ที่มา : https://www.opsmoac.go.th/chachoengsao-article_prov-preview-402891791814)

24. จากรูปภาพมีความสัมพันธ์กับสถาบันใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. สถาบันศาสนา

ข. สถาบันการศึกษา

ค. สถาบันเศรษฐกิจ

ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

25. บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป คือบะหมี่แห้งที่กึ่งเตรียมทำมาให้แล้ว โดยปกติจะทานเมื่อได้เติมน้ำร้อนประมาณ 3 – 5 นาที ในปัจจุบันได้มีมากมายหลายยี่ห้อ มีทั้งชนิดซอง-ถ้วย และมีรสชาติต่าง ๆ มากมาย ถึงแม้ว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมาจากทวีปเอเชีย ไม่ว่าจะเป็น จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม ไทย เกาหลี แต่บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปมีการนิยมนานกันในยุโรป อเมริกาเหนือ หรืออเมริกาใต้ ในประเทศไทย ชาวไทยมักเรียกกันติดปากว่า **มาม่า** จากข้อความนี้เป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลักของสถาบันทางสังคมใด (วิเคราะห์หลักการ)

ก. สถาบันศาสนา

ข. สถาบันการศึกษา

ค. สถาบันเศรษฐกิจ

ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

26. เมื่อผู้ชมเลือกสื่อ สื่อก็เลือกผู้ชมแล้ว ก็ไม่สมควรที่ผู้ชมหรือสื่อมวลชนใดจะถูกบูลลี่หรือด้อยค่ากัน เพราะเป็นเรื่องของรสนิยมความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมแต่ละคน จากข้อความนี้ยึดสถาบันใดเป็นหลักในการให้เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ (วิเคราะห์หลักการ)

ก. สถาบันศาสนา

ข. สถาบันการศึกษา

ค. สถาบันเศรษฐกิจ

ง. สถาบันสื่อสารมวลชน

27. สำหรับคนข้ามถนนหากไม่ข้ามทางม้าลาย – สะพานลอยในระยะ 100 เมตร ก็มีความผิดตาม มาตรา 104 โดยลงโทษตามมาตรา 147 คือ ปรับไม่เกิน 200 บาท ขณะเดียวกันมาตรา 104 ได้ กำหนดเป็นข้อห้ามไว้ว่า “ภายในระยะไม่เกินหนึ่งร้อยเมตรนับจากทางข้ามห้ามมิให้คนเดินเท้า ข้ามทางนอกทางข้าม” จากข้อความนี้นักเรียนคิดว่าควรมียึดสถาบันใดเป็นหลักในการปฏิบัติอย่าง เป็นระบบ (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง**
28. สถาบันใดที่จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานควรม ยึดสถาบันใดเป็นหลักที่ทำให้มนุษย์เข้าใจโครงสร้างทางสังคม (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา**
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
29. หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ การรับสาร ควรมียึดหลักสถาบันใดเพื่อให้รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคม (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันสื่อสารมวลชน**
30. การขัดเกลาจิตใจของมนุษย์ให้มีคุณธรรม ควรมียึดหลักของสถาบันทางสังคมข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. สถาบันศาสนา**
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครอง

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
รวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดความรู้สึกพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. การตอบแบบสอบถามไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดและคำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

3. ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความใดแต่ละข้อที่ตรงกับความรู้สึกพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมากที่สุดเพียงใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นความคิดเห็นของนักเรียน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา					
1. มีกำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำ กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	✓				

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา						
1.	สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ					
2.	เนื้อหามีการเรียงลำดับความยากง่าย					
3.	กำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
4.	เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ					
5.	ใบความรู้ ใบงานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ						
6.	วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
7.	ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้นักเรียนมีอิสระทางการคิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วม					
8.	นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นคู่และกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ					
9.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว					
10.	มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น					
11.	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้ความใหม่					
12.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู					
13.	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน					
14.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน					
ด้านการใช้สื่อ						
15.	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม					
16.	สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น					
17.	เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย					

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการวัดผลและประเมินผล						
18.	วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้					
19.	การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม					
20.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องแบบตรวจคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปรผล
		1	2	3		
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้					
	1.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สามารถวัดและประเมินผลทั้งสามด้านได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	สาระการเรียนรู้ มีเนื้อหาชัดเจนตามเรื่องที่เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
	3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตาม ขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักเรียน สามารถนำนักเรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.4 มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย / เหมาะสมกับวัย ผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	สื่อการเรียนรู้					
	4.1 ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเวลา และการนำไปประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.2 เนื้อหาสื่อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมินผล					
	5.1 การวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ -

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบของนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบของนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
28	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

-

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
1. ด้านเนื้อหา	1	สอดคล้องกับมาตรฐาน/ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางฯ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2	เนื้อหามีการเรียงลำดับความ ยากง่าย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3	กำหนดเวลาและเนื้อหาให้ นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4	เนื้อหาและกิจกรรมมี ความสัมพันธ์กันและมีความ น่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5	ใบความรู้ ใบงานและ แบบฝึกหัดมีความสอดคล้อง กับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านการจัด กิจกรรมการ เรียนการสอน โดยการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้แบบ รวมพลัง 5 ขั้นตอนผ่าน ชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทาง วิชาชีพ	6	วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7	ในการทำกิจกรรมครูใช้ คำถามที่กระชับเพื่อให้ นักเรียนมีอิสระทางการคิด และกระตุ้นการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	8	นักเรียนเป็นผู้ค้นหา คำตอบหรือทำกิจกรรม สำเร็จร่วมกันเป็นคู่และ กลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	9	นักเรียนมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนมากกว่าเป็นผู้รับ อย่างเดียว	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
	10	มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	11	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับความรู้ใหม่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	12	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	13	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	14	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านการใช้สื่อ	15	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	16	สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	17	เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ด้านการวัดและประเมินผล	18	วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
	19	การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	20	นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

-

ตาราง ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลความหมาย
1	0.67	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
2	0.63	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
3	0.54	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
4	0.63	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
5	0.46	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
6	0.54	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
7	0.75	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
8	0.63	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
9	0.38	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
10	0.54	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
11	0.46	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
12	0.63	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
13	0.75	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
14	0.79	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
15	0.67	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
16	0.71	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
17	0.75	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
18	0.42	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
19	0.46	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
20	0.42	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
21	0.33	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
22	0.67	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
23	0.58	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
24	0.79	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
25	0.75	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
26	0.71	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
27	0.75	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
28	0.63	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
29	0.79	0.25	ข้อคำถามใช้ได้
30	0.58	0.33	ข้อคำถามใช้ได้

ตาราง แสดงแบบบันทึกคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี
 ประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน
 ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและ
 หลังเรียน

เลขที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (Post - test)	ค่าผลต่างระหว่าง คะแนน (D)
1	22	24	2
2	17	19	2
3	19	22	3
4	12	16	4
5	18	20	4
6	18	23	5
7	24	26	2
8	22	25	3
9	26	28	2
10	19	25	6
11	15	18	3
12	16	20	4
13	18	18	4
14	15	19	4
15	16	21	5
16	20	25	5
17	9	17	8
18	10	28	18
19	23	25	2
20	10	22	12
21	10	12	2
22	21	24	3
23	12	22	10

ภาคผนวก จ
แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัย

ที่ อว ๘๐๓๘.๑/๐๘๙

วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI.2)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี

แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

กองบรรณาธิการ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI.2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี ได้พิจารณาบทความ

เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง
๕ ขั้นตอน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้เขียน กาญจน์ กาญจนมนตรี, ผศ.ดร.ชลพร กองคำ และ รศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด

อนุมัติลงพิมพ์ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (ISSN :2697-4150 (Online)) มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

กำหนดเผยแพร่ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๖)

และได้ส่งบทความของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพ (Peer Review) จำนวน ๓ ท่านแล้ว
ปรากฏว่าบทความของท่านมีคุณภาพในระดับ "ดี" และมีประโยชน์ในเชิงวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(พระครูวุฒิธรรมบัณฑิต,รศ.ดร.)

บรรณาธิการวารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ภาคผนวก ฉ

สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ / ผลการสอบ CEFR

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

This is to certify that

MISS KAN KANCHANAMONTRI

Achieved BSRU-TEST of English Proficiency (BSRU – TEP) level

B2

Given on 17th July 2017

Linda Gainma

(Asst. Prof. Dr. Linda Gainma)

President

No. CEFR.14320619/2560

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกาญจน์ กาญจนมนตรี
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤษภาคม 2513
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	31/1473 หมู่ที่ 2 ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10600
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2566	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร